

# ЖОРЖ СИМЕНОН

# ТЪРПЕНИЕТО НА МЕГРЕ

Част 0 от „Комисар Мегре“

Превод от френски: Стилиян Деянов, 1988

[chitanka.info](http://chitanka.info)

## ПЪРВА ГЛАВА

Денят бе започнал като спомен от детинство, ослепителен и приятен. Докато закусваше, очите на Мегре се смееха без особена причина, просто защото животът е хубав, но не по-малко весели бяха очите на госпожа Мегре, която бе седнала срещу него.

Прозорците на апартамента бяха широко отворени, през тях влизаха миризмите, обичайните шумове на булевард „Ришар-Леноар“, нагорещеният въздух трептеше; лека мараня прецеждаше слънчевите лъчи и ги правеше почти осезаеми.

— Не си ли уморен?

Отпивайки глътка кафе, което му се стори по-вкусно от друг път, той отговори изненадан:

— От какво да съм уморен?

— Малко ли работа свърши вчера в градината... От месеци не беше пипал лопата и гребло...

Беше понеделник — понеделник 7 юли. Събота вечерта бяха отишли с влака на Мьонг на Лоара, в къщичката, която стягаха от години за деня, когато Мегре щеше да бъде принуден от правилника да се пенсионира.

След две години и няколко месеца! На петдесет и пет години! Като че ли един петдесет и пет годишен мъж, който, кажи-речи, никога не е бил болен и не е загубил работоспособността си, може в един ден да стане негоден да ръководи Криминалния отдел!

Това, което за Мегре бе най-трудно да си представи, беше, че е живял петдесет и три години!

— Вчера аз много спях — поправи той жена си.

— И то на слънце!

— С кърпата на лицето...

Каква хубава неделя беше! Яденето къкреше в ниската кухня, настлана със синкави каменни плочи, цялата къща ухаеше на подправки, госпожа Мегре сновеше от стая в стая, забрадена, за да не ѝ се праши главата, Мегре по риза, разгърден, със сламена шапка,

скубеше бурените в градината, прекопаваше, подрязваше, изглаждаше с греблото, докато най-сетне задряма след обедата и лекото местно бяло винце във фотьойла-люлка на червени и жълти райета, където слънцето все го догонваше, но не можеше да го изтръгне от дрямката му.

Във влака на връщане и двамата се чувствуваха натежали, схванати, с някакво смъдене под клепките, и двамата отнасяха със себе си мирис, който напомняше на Мегре младостта му на село смесица от сено, изсъхнала земя и пот: миризмата на лятото.

— Още малко кафе?

— С удоволствие.

Дори престилката на жена му, на малки сини квадратчета, го очароваше със свежестта си; с някаква наивност, както го очароваше и отблясъкът на слънцето в едно от стъклата на бюфета.

— Днес ще бъде горещо!

— Доста.

Той щеше да отвори прозорците, които гледаха към Сена, и да работи по риза.

— Какво ще кажеш, да приготвя ли за обяд омар с майонеза?

Приятно бе също така да върви по тротоара, върху който сенките от платнените навеси на магазините чертаеха тъмни правоъгълници, приятно бе да чака автобуса до хубавото момиче в светла рокля на ъгъла на булевард „Волтер“.

Вървеше му. Един стар автобус с открита платформа спря до тротоара и той можеше да продължи да пуши лулата си и да наблюдава плъзгащия се край него уличен декор и силуетите на минувачите.

Защо това му напомни пъстрото шествие, което навремето цял Париж се струпа да гледа, в същия ден, когато той — младият и стеснителен секретар в Комисариата на квартал Сен Лазар — току-що се бе оженил? Старинни каляски откарваха господ знае кой чуждестранен владетел, заобиколен от официални лица с шапки с пера, а каските на републиканските гвардейци искряха на слънцето. Париж имаше същата миризма като днес, същата светлина, същата нега.

Тогава той не мислеше за пенсия. Краят на службата, краят на живота му изглеждаха твърде далече — толкова далече, че той въобще не мислеше за тях. А ето че сега стягаше къща за старините си.

Това не бе меланхолия. По-скоро една добродушна усмивка. Ето двореца „Шатле“. Сена. Един рибар — тук винаги имаше най-малко един — до моста при Борсата. По-нататък адвокати в черни тоги разговаряха, ръкомахайки, в двора на Съдебната палата.

И най-сетне Ке дез Орфевр, където всяко паве му бе познато и откъдето за малко не бе уволнен.

Преди десетина дни един строг и властен префект, който не обичаше полицаите от старата школа, бе поискал оставката на Мегре — предсрочното му пенсиониране, както той се бе изразил по-елегантно, под предлог, че в някакъв случай комисарят бил действувал неразумно.

Всичко или почти всичко в досието, което префектът небрежно прелистваше, беше невярно и Мегре се бе трудил три дни и три нощи, без дори да има право да използва помощта на сътрудниците си, за да докаже фалшивостта на обвинението.

И не само че бе сполучил, но бе успял да изтръгне признанието на автора на доноса, някакъв зъболекар от улица „Акациева“, на чиято съвест тежаха и много други престъпления.

Това бе вече минало. След като поздрави двамата часови, той се изкачи по широката стълба, влезе в кабинета си, отвори прозореца, свали шапката и сакото си и застанал прав, тъпчейки бавно лулата си, се загледа в Сена и корабите, които плаваха по нея.

Въпреки изненадите, които дните му поднасяха, Мегре имаше почти обредни движения, правеше ги, без да мисли: например запалваше лулата си и след това отваряше вратата в стаята на инспекторите.

Пред пишещите машини и телефоните имаше празни места — сезонът на отпуските бе настъпил.

— Здравейте, деца... Ще дойдеш ли за момент, Жанвие?

Жанвие разследваше кражбите в бижутерийните магазини или по-точно обирите на бижутерийните витрини. Последният бе извършен миналия четвъртък на булевард „Монпарнас“ по един от най-ефикасните начини от две години насам.

— Нещо ново?

— Всъщност нищо. Пак младежи — двайсет-двайсет и пет годишни според свидетелите. Двама участници, както обикновено. Единият счупил витрината с щанга за автомобилни гуми. Другият, с

черна платнена торба в ръка, обрал скъпоценностите, разбира се, с помощта на другаря си. Ударът е бил грижливо подготвен. Кремав ситроен спира в редицата на паркираните коли, така че да се качат двамата, и изчезва в движението.

— С кърпи на лицата?

Жанвие кимна утвърдително.

— А шофьорът!

— Не всички очевидци са на едно мнение, но изглежда, че е бил също младеж, с тъмнокестеняви коси, мургав. И едно ново показание, в което няма нищо положително: една продавачка на зеленчук забелязала малко преди обира не много висок мъж, широкоплещест, с лице на боксьор, застанал на няколко метра от бижутерийния магазин, сякаш чакал някого. Поглеждал често нагоре към големия часовник над витрината, сверявайки часа с ръчния си часовник. Според жената нито веднъж не бил извадил ръката си от десния джоб. Когато станал обирът, той не мръднал от мястото си и веднага щом кремавият автомобил се отдалечил, мъжът се качил в едно такси.

— Показа ли на твоята зеленчукопродавачка снимките на заподозрените?

— Тя прекара три часа с мен в картотеката. В края на краищата не разпозна никого с положителност.

— Какво казва бижутерът?

— Скубе си малкото коси, които са му останали. Той казва, че преди три дни кражбата нямала да бъде от голямо значение, тъй като обикновено не излагал на витрината скъпи накити. Но през последната седмица му се случило да закупи партида изумруди и в събота сутринта се решил да ги изложи.

По това време Мегре още не знаеше, че следствието, което бе започнало тази сутрин в кабинета му, щеше да се окаже началото на края на аферата, наречена сетне в Ке дез Орфевр „най-дългото разследване на Мегре“.

Така някои истински случки се превръщат лека-полека в легенда. Разправяха например помежду си или на новопостъпилите за „най-дългия разпит на Мегре“ — разпит, който бе траял двадесет и седем часа и келнерът от бирария „Дофий“ бе носил непрекъснато халби бира и сандвичи в кабинета му.

Не само Мегре бе отрупвал заподозрения с въпроси. Люка и Жанвие го бяха сменявали, започвайки всеки път отначало наглед досадния и безсмислен разпит, който въпреки всичко бе завършил с пълни самопризнания.

Всички помнеха също така „най-опасния арест на Мегре“ — посред бял ден в гъмжащата тълпа той бе хванал „поляците“ на улица „Фобур Сент Антоан“ без нито един изстрел, въпреки че всички са били въоръжени до зъби и решени на всяка цена да спасят кожата си.

Всъщност можеше да се каже, че за комисаря бижутерийната афера бе започнала преди двайсетина години, когато той се бе заинтересувал от някой си Манюел Палмари — гангстер, дошъл от Корсика и започнал скромно занаята като сутеньор.

Това бе по времето на „смяната“. Старите „каиди“ — шефове на банди, собственици на публични домове преди войната, съдържатели на тайни игрални домове и вдъхновители на смели обири, един след друг си бяха подали оставките и доживяваха старините си по бреговете на Марна или на юг, а ония, на които щастието или хитростта им бяха изменили, се намираха в централния затвор във Фонтевро.

Дойдоха на смяна младоци, по-безстрашни от старите, които си въобразяваха, че всичко ще могат да ограбят, и дълги месеци обърканата полиция бе държана в шах.

Така започнаха нападенията над инкасатори и обирите на бижутерийни магазини посред бял ден, пред очите на тълпата.

В края на краищата бяха успели да пипнат някои от виновниците. Нападенията престанаха за известно време, започнаха отново, после пак намаляха, а от две години насам се бяха възобновили с нова сила.

— Хлапаците, които арестуваме, са само изпълнители — твърдеше Мегре още при първите нападения.

Не само че при всеки нов случай свидетелите сочеха непознати дотогава лица, но и тези, които задържаха, се оказваха най-често неосъждани и незарегистрирани в полицията. Дори не бяха от Париж — предимно от провинцията, най-вече от Марсилия, Тулон и Ница, и то само за определен удар.

Само веднъж-дваж бяха нападнати големите бижутерийни магазини на площад „Вандом“ и „Рю дьо ла Пе“, чиито алармени инсталации обезсърчаваха злосторниците.

Техниката им ме закъсня да се промени. Сега се насочваха към по-малките бижутерийни магазини — вече не и центъра на Париж, а в отдалечените квартали, даже в предградията.

— И така, Манюел?

Десетки, стотици пъти Мегре бе подхващал разговор с Палмари, отначало в „Златния гвоздей“ кръчмата, която бе купил на улица „Фонтен“ и която бе превърнал в луксозен ресторант, — а по-късно в апартамента, в който живееше заедно с Алина, на улица „Акациева“.

Манюел не се оставяше да го хванат натясно и срещите им биха могли да минат за срещи на двама стари приятели.

— Седнете, господин комисар. Какво искате пак от мен?

По това време Манюел приближаваше шейсетте и откакто бе получил няколко куршума от картечен пистолет, когато веднъж спускаше рулетката на „Златният гвоздей“, вече не се разделяше с малката си количка за инвалиди.

— Познаваш ли едно нисичко момче, зло като псе, на име Мариани, родом от твоя остров?

Мегре напълваше лулата си, тъй като тоя вид разговори бяха винаги дълги. Така той бе опознал всяко кътче на апартамента на улица „Акациева“ и най-вече малката ъглова стая, пълна с евтини романи и грамофонни плочи, в която Манюел прекарваше дните си.

— Какво е направил този Мариани? И защо пак мен трябва да безпокоите за това, господин комисар?

— Винаги честно съм се отнасял с теб, не е ли така?

— Вярно е.

— Правил съм ти дори и няколко дребни услуги...

Това също бе вярно. Без намесата на Мегре Манюел доста често щеше да си има неприятности.

— Ако държиш това да продължава, разправяй...

Случваше се Манюел да разправя — с други думи, да издаде някой изпълнител.

— Знаете ли, това е само предположение. Аз самият не съм се бъркал и досието ми е чисто. Не познавам лично този Мариани. Само съм чувал...

— От кого?

— Не си спомням. Носят се слухове...

А известно бе, че откак бе загубил крака си при покушението пред „Златният гвоздей“, Палмари не приемаше почти никого. Телефонът му бе скачен с подслушвателната уредба на полицията, той знаеше това и гледаше да води само невинни разговори.

Освен това от няколко месеца насам, откакто бяха зачестили обирите на бижутерийните магазини, двама инспектори стояха денонощно на пост на улица „Акациева“.

Двама, тъй като единият бе натоварен да следи излизанията на Алина, докато другарят му продължаваше да наблюдава сградата.

— Добре... За да ви направя услуга... Има един хан близо до Ланви, забравил съм му името — държи го един полуглух старец заедно с дъщеря си... Доколкото знам, Мариани е лапнал въдицата по това момиче и на драго сърце отсяда в хана...

А така се случваше, че всеки път през последните двадесет години, когато у Манюел се забелязваха признаци на благополучие, това съвпаднаше с подновяване на кражбите на скъпоценности.

— Намерили ли са колата? — обърна се Мегре към Жанвие.

— В една уличка край Халите.

— Отпечатъци на пръсти?

— Никакви. Моерс я е гледал, кажи-речи, под микроскоп.

Бе дошъл часът за доклад в кабинета на директора и Мегре се присъедини към другите началници на отдели.

Всеки излагаше с няколко думи текущите следствия.

— А вие, Мегре? Какво става с тия бижутерийни магазини?

— Знаете ли, господин директоре, колко бижутерийни магазини има в Париж, без да говорим за близките предградия? Малко повече от три хиляди. Някои от тях излагат само накити и часовници без особена стойност, но може да се каже, че приблизително хиляда магазина държат на витрините си достатъчно скъпи неща, за да изкушат една организирана банда.

— Какви изводи правите от това?

— Да вземем бижутерийния магазин на булевард „Монпарнас“. В продължение на месеци той излагаше само посредствена стока. Миналата седмица в ръцете на търговеца случайно попадат няколко скъпи изумруда. В събота сутринта му хрумва да ги изложи. В четвъртък витрината е разбита и бижутата са откраднати.

— И вие предполагате...



— Аз съм почти сигурен, че човек от занаята обикаля бижутерийните магазини, сменяйки периодично квартала. Някой предупреждава някого веднага щом се изложи хубава стока на подходящо за обир място. От Марсилия или от другаде докарват младоци, на които са обяснили техниката и които полицията още не познава. Два-три пъти поставях клопки, като молех някои бижутери да излагат редки скъпоценности.

— Не се ли хвана бандата в капана?

Мегре поклати глава и запали угасналата си лула.

— Аз съм търпелив — задоволи се да измърмори той.

Директорът, по-малко търпелив от него, не скриваше недоволството си.

— И това трае от... — подхвана той.

— От двайсет години, господин директоре.

Няколко минути по-късно Мегре бе отново в кабинета си, доволен, че бе запазил спокойствие и доброто си настроение. Отвори отново вратата на инспекторите, защото мразеше да ги вика по вътрешния телефон.

— Жанвие!

— Очаквах ви шефе. Току-що получих съобщение по телефона...

Той влезе при Мегре и затвори вратата.

— Неочаквано събитие... Манюел Палмари...

— Да не кажеш, че е изчезнал?

— Не, убит е. Улучен с няколко куршума в подвижното си кресло. Комисарят на XVIII район е на местопроизшествието и е предупредил прокуратурата.

— А Алина?

— Изглежда, че тя е повикала полицията!

— Да вървим.

Мегре се върна от вратата, за да вземе от писалището си още една запасна лула.

Докато малката черна кола, карана от Жанвие, се движеше по обляната от феерични театрални светлини „Шанз-Елизе“, по устните на Мегре все още играеше леката усмивка и в очите му блещукаха радостните искри, с които се бе събудил и които бе видял на устните и в очите на жена си.

Въпреки това дълбоко в себе си той изпитваше ако не тъга, то поне някаква носталгия. Смъртта на Манюел Палмари не беше от тези, които потапят обществото в траур. Освен може би — а и това не бе сигурно — Алина, която живееше с него от няколко години насам, той я бе прибрал от улицата, също така няколко гангстери, които му дължаха всичко, останалите му познати вместо надгробно слово щяха да се задоволят с неясното „Това трябваше да се очаква...“

Един ден Манюел беше доверил на Мегре, че като дете и той е пял в черковния хор в родното си село — толкова бедно село, бе прибавил той, че щом станели на петнадесет години, младежите го напускали, за да се отърват от нищетата. Бил скитал по кейовете на Тулонското пристанище, където по-късно станал барман, и скоро разбрал, че жените представляват капитал, който може да носи добра печалба.

Дали на съвестта му тежаха едно или повече престъпления? Някои го казваха с недомлъвки, но никога това не бе доказано и ето че един ден Палмари бе станал собственик на „Златният гвоздей“.

Той се смяташе за опитен и хитър човек, а и факт беше, че до шестдесетгодишната си възраст бе минавал така добре между капките, че никога не бе осъждан.

Наистина не бе успял да избегне куршумите на автомата, но все пак в инвалидната си количка, всред книгите и грамофонните плочи, между радиото и телевизията, той бе запазил вкус към живота и Мегре го подозираше, че сега обича още по-страстно и по-нежно тази Алина, която го наричаше „папа“.

— Грещиш, папа, че приемаш комисаря. Познавам ги аз ченгетата, неведнъж са ме карали да се потя. И този не е по-свестен от другите. Ще видиш, един ден ще използва против тебе всичко, което сега ти изкопчва от устата.

Случвало се бе момичето да плюе на пода в краката на Мегре и да се отдалечи след това с достойнство, поклащайки малкия си стегнат задник.

Не бяха минали и десет дни, откак Мегре бе напуснал за последен път улица „Акациева“, а ето че се връща отново там, в същата къща, в същия апартамент, пред чийто отворен прозорец му бе хрумнала по интуиция мисълта, която му позволи да разкрие и докаже престъпленията на живеещия отсреща зъболекар.

Две коли бяха спрели пред къщата. Униформеният полицаи пред вратата позна Мегре и отдаде чест.

— Четвъртият етаж вляво — смотолели той.

— Знаи.

В хола полицейският комисар Клердан, когото той познаваше, разговаряше с нисък шишко със светлоруси рошави коси, с бяла като на бебе кожа и сини невинни очи.

— Добър ден, Мегре.

Като видя, че Мегре гледа събеседника му и се двоуми дали да подаде ръка, той прибави:

— Не се ли познавате?... Комисарят Мегре... Съдия-следователят Анслен...

— Приятно ми е, господин комисар.

— За мен е истинско удоволствие да се запозная с вас, господин съдия. Много съм чувал да се говори за вас, но досега не бях имал честта да работя под ваше ръководство.

— Едва от пет месеца съм назначен в Париж. Застоях се дълго в Лил.

Съдията говореше с фалцет и въпреки пълнотата изглеждаше много по-млад от годините си. Човек би казал по-скоро, че вижда един от тези студенти, които следват с години в университета и не бързат да се разделят с Латинския квартал и лесния му живот. Лесен, разбира се, за онези, които си имат някъде богат татко.

Облеклото му беше небрежно; самото — твърде тясно, панталоните — прекалено широки, с торби на коленете, а обувките му се нуждаеха от лъскане.

В Съдебната палата разправяха, че имал шест деца, че вкъщи не го зачитали много, че старата му кола заплашвала всеки миг да се разпадне на съставните си части и че за да свърже двата края, живеел в евтино жилище в комплекса „Антони“.

— Веднага след като се обадох в Следствената полиция, осведомих Прокуратурата — обясняваше полицейският комисар.

— Заместник-прокурорът не е ли дошъл?

— Ще дойде тук след малко.

— Къде е Алина?

— Момичето, което живееше с убития? Плаче, легнала по корем, на леглото си. Прислужницата я наглежда.

— Какво казва тя?

— Не успях да изкопча много нещо от нея, а и поради състоянието ѝ не бях настойчив. Ако може да ѝ се вярва, станала била в седем и половина. Прислужницата идвала в десет сутринта. В осем Алина била занесла закуската на Палмари в леглото, след което се погрижила за тоалета му.

Мегре познаваше ежедневието в дома. След покушението, което го бе направило инвалид, Манюел не смееше да влезе във вана. Стоеше под душа на един крак, а Алина го сапунисваше и му помагаше след това да облече бельото и дрехите си.

— В колко часа е излязла?

— Откъде знаете, че е излизала?

Мегре можеше да се увери в това веднага след разпита на двамата постови на улицата. Те не се бяха обаждали по телефона. Сигурно са били изненадани от пристигането на полицейския комисар, следван от съдия-следователя и най-сетне от самия Мегре, тъй като не знаеха какво се е случило вътре в сградата. В това имаше някаква ирония.

— Извинете ме, господа.

Висок млад мъж с конски профил влезе като хала, здрависа се и заразпитва:

— Къде е трупът?

— В съседната стая.

— Открита ли е някаква следа?

— Тъкмо разправях на комисаря Мегре каквото знам. Алина, младата жена, която живееше с Палмари, твърди, че е излизала от къщата към девет часа, без шапка, с мрежа за покупки в ръка.

Един от дежурните инспектори сигурно я бе проследил.

— Обиколила магазините в квартала. Още не съм взел писмени показания, защото не успях да чуя от нея друго освен откъслечни изречения.

— По време на отсъствието ѝ ли е станало...

— Тя така твърди, естествено. Била се върнала в десет без пет.

Мегре погледна часовника си, който показваше единадесет и десет.

— Била намерила в съседната стая Палмари, паднал от подвижното си кресло на килима. Мъртъв поради голяма загуба на

кръв, както сами ще се уверите.

— В колко часа ви е телефонирала? Казаха ми, че тя се обадила в комисариата, така ли е?

— Да. Беше в десет и четвърт.

Заместник-прокурорът Ален Дрюе задаваше въпросите, докато пълничкият съдия се задоволяваше да слуша със загадъчна усмивка на устните. И той, изглежда, се радваше на живота въпреки трудностите по изхранването на домочадието си. От време на време хвърляше бърз поглед към Мегре, като че ли искаше да установи с него някакво съучастничество.

Другите двама — заместник-прокурорът и полицейският комисар, говореха и се държаха като съзнателно изпълняващи дълга си чиновници.

— Лекарят огледа ли трупа?

— Само надникна и веднага излезе. Твърди, че преди аутопсията не е възможно да установи с колко куршума е улучен Палмари, освен това било невъзможно да разпознае от коя страна са влезли и излезли куршумите, без да съблече трупа. Но куршумът, който е минал през тила, изглежда, наистина е бил изстрелян отзад.

Следователно, помисли си Мегре, Палмари нищо не е подозирал.

— Да бяхме хвърлили един поглед, господа, преди да дойдат хората от службата за установяване на самоличността?

Кажибито — малката дневна на Манюел — не се бе променило и слънцето щедро осветяваше стаята. На пода — сгърбеният труп, почти смешен, с хубави бели коси, изцапани с кръв на тила.

Мегре се изненада, когато забеляза Алина Бош, застанала до пердето пред един от прозорците. Тя беше с рокля от светлосин лек плат, която той бе виждал, черните ѝ коси ограждаха бледо лице на червени петна, като че ли я бяха удряли.

Тя гледаше тримата мъже с такава омраза и предизвикателство, че човек очакваше да я види как се хвърля към тях, готова да дращи с нокти и да хапе.

— Е, господин Мегре, предполагам, че най-последно сте доволен?

А след това се обърна към всички:

— И не може ли да ме оставите сама с него, както всяка друга жена, току-що загубила мъжа си? А може би сте дошли да ме арестувате?

— Познавате ли я? — попита тихо съдия-следователят Мегре.

— Твърде добре.

— Вярвате ли, че тя го е убила?

— Сигурно са ви казвали, че аз никога нищо не вярвам, господин съдия. Чакам хората от самоличността, които идват с апаратите си. Ще ми позволите ли да разпитам Алина насаме?

— Искате да я отведете?

— Предпочитам разпитът да се състои тук. Ще ви докладвам след това, каквото успея да науча.

— Когато откарат трупа, ще трябва може би да се запечата вратата на тази стая.

— Полицейският комисар ще се погрижи за това при нужда ако разрешите, разбира се.

Съдията все още наблюдаваше Мегре с дяволит поглед. Такъв ли си бе представял той прочутия комисар? Не беше ли разочарован?

— Давам ви право да действувате, както намерите за добре, но ме дръжте в течение.

— Елате, Алина.

— Къде ме водите? В Ке дез Орфевр?

— Не толкова далече. Във вашата стая. Ти, Жанвие, иди доведи нашите хора, които са вън, и ме чакайте и тримата в хола.

Алина с неприязън гледаше как специалистите нахлуват в стаята с уредите си.

— Какво ще правят с него?

— Каквото обикновено се прави в подобни случаи — снимки, отпечатъци на пръстите и т.н. Всъщност намериха ли оръжието?

Тя му посочи ниската масичка до кушетката, на която се излежаваше по цели дни, докато правеше компания на любовника си.

— Вие ли го прибрахте?

— Не съм го пипала.

— Познавате ли този автоматичен пистолет?

— Доколкото знам, той принадлежеше на Манюел.

— Къде го държеше?

— Денем го криеше зад радиоапарата, достатъчно близо, за да го вземе, като протегне ръка; вечер го оставяше на нощното си шкафче.

„Смит и Уесън-38“ — оръжие на професионалист, което не прощава.

— Елате с мен, Алина.

— Какво ще ме карате да правя? Аз не зная нищо.

Тя го последва с нежелание в хола, бутна вратата на една спалня с подчертано женствена наредба, с широко ниско легло — от тези, които се виждат по-често на филм, отколкото в парижките домове.

Пердетата и драпериите бяха копринени, на златни точки, огромен бял козях покриваше почти целия под, а тънки тюлени завеси превръщаха дневната светлина в златист прах.

— Слушам — подхвърли злобно тя.

— Аз също.

— Така можем да караме дълго...

Тя се отпусна в едно кресло, тапицирано с копринена дамска в слонова кост. Мегре не смееше да седне на крехките столове и се колебаеше дали да запали лулата си.

— Убеден съм, Алина, че вие не сте го убили.

— Шегата настрана!

— Не ставайте хаплива. Миналата седмица вие ми помогнахте.

— Положително това не е най-умното, което съм направила през живота си. За доказателство — вашите двама души са все още отсреща на тротоара, а по-високият пак ме проследи тази сутрин.

— Аз си гледам работата.

— Никога ли работата ви не ви отвращава?

— Да бяхме престанали да си играем на война, а? Да приемем, че върша работата си, тъй както и вие вършите своята, и да не отдаваме значение на това, че стоим от двете страни на бариерата.

— Аз през целия си живот никому не съм сторила зло.

— Възможно е. Затова пък преди малко някой е сторил на Манюел непоправимо зло.

Той видя сълзи да напират в очите на младата жена и тези сълзи не изглеждаха престорени. Алина ги изтри непохватно като малко момиченце, което се мъчи да не се разплаче.

— Защо трябва...

— Какво „защо трябва“?

— Нищо. Не зная. Защо трябваше да умре... Да се захващат тъкмо с него. Като че ли не бе достатъчно нещастен с единствения си крак, осъден да живее между четири стени.

— Вие му правехте компания.

— Това също го измъчваше, защото беше ревнив, а бог ми е свидетел, че нямаше никакво основание.

Мегре взе от тоалетката златна табакера и я поднесе отворена на Алина. Тя машинално запали цигара.

— В десет без пет ли се върнахте вкъщи от пазар?

— Инспекторът ще потвърди това.

— Освен ако не сте се изплъзнали от него, както се случва от време на време.

— Но не и днес.

— И тъй, не е ли трябвало да се свързвате с някого по поръка на Манюел или да давате нареждания, или да се обаждате по телефона?

Тя вдигна рамене, изпускайки дима също така машинално.

— През главния вход ли минахте?

— Че защо ще използвам задния? Да не съм слугиня?

— И отидохте най-напред в кухнята?

— Както винаги, когато се връщам от пазар.

— Може ли да видя?

— Отворете тази врата. Точно насреща, в коридора.

Мегре само надникна в кухнята, където прислужницата правеше кафе. Масата бе отрупана със зеленчук.

— Имахте ли време да изпразните мрежата си?

— Мисля, че не.

— Не сте ли сигурна?

— Има неща, които човек върши машинално. След това, което видях, трудно ми е да си спомня.

— Доколкото ви познавам, отишли сте в дневната да целунете Манюел.

— Вие знаете не по-зле от мен какво заварих там.

— Това, което не знам, е какво направихте и как реагирахте.

— Струва ми се, че най-напред нададох вик. Инстинктивно се спуснах към него. След това, признавам си, при вида на всичката тази кръв страховито се отдръпнах. Дори не бях способна да го целуна за последен път. Бедният папа!

По лицето ѝ се стичаха сълзи, които тя не се сецаше да изтрие.

— Прибрахте ли пистолета?

— Казах ви вече, че не съм. Ето, виждате ли? Твърдите, че ми вярвате, а щом останахме насаме, започнахте да ми поставяте уловки,



съшити с бели конци.

— Не сте го пипали дори за да го избършете!

— Не съм пипала нищо.

— Кога дойде прислужницата?

— Не зная. Тя минава през задния вход и не ни безпокои никога, когато сме в тази стая.

— Не я ли чухте, като влезе?

— От кажибито не се чува нищо.

— Случва ли ѝ се да закъснява?

— Често. Има болен син и трябва да се погрижи за него, преди да дойде.

— Чак в десет и четвърт сте се обадили в комисариата. Защо? И защо първата ви мисъл не е била да повикате лекар?

— Вие го видяхте, нали? Много ли са живите в подобно състояние?

— Какво правихте през двайсетте минути, които са изтекли от откриването на трупа до обаждането ви по телефона? Един добър съвет, Алина: не бързайте с отговора си. Познавам ви. Често сте ме лъгали, но не ви се сърдя за това. Не съм сигурен дали съдия-следователят ще бъде толкова снизходителен към вас, колкото съм аз. А той именно ще решава дали ще останете на свобода!

Тя се превърна отново в някогашната уличница и му подхвърли с насмешка:

— Това ще бъде връхът на нахалството! Да арестуват мен! И някои хора все още вярват в правосъдието! А вие, вие вярвате ли след всичко, които ви се е случвало? Кажете, вярвате ли?

Мегре предпочете да не отговаря на въпроса.

— Знаете ли, Алина, тези двайсет минути могат да се окажат от решаващо значение. Манюел беше предпазлив човек. Не мисля, че е съхранявал в този апартамент компрометиращи книжа или предмети, а още по-малко бижута или големи суми пари.

— Какво искате да кажете с това?

— Не се ли сецате? Първото нещо при откриването на труп е да се повика лекар или полицията.

— Предполагам, че нямам същите рефлексии като повечето хора.

— Но не сте стояли тези двайсетина минути изправена неподвижно пред тялото.

— Доста време във всеки случай.

— И нищо ли не правихте?

— Ако държите да знаете точно, първо се помолих. Знам, че е глупаво, като се има предвид, че не вярвам в опустелия им дядо господ. И въпреки това има моменти, в които, без да щете, се връщате към молитвата. Глупаво или умно, аз казах една молитва за успокоение на душата му.

— А след това?

— Вървах.

— Къде?

— От кажибито до тази стая и от стаята до вратата на кажибито. Говорех си сама. Чувствувах се като звяр в клетка, като лъвица, на която току-що са отнели лъва и лъвчетата ѝ. Защото той беше за мен всичко: и мъж, и дете.

Тя говореше разпалено и крачеше из стаята, сякаш за да възпроизведе постъпките си от сутринта.

— И това трая двайсет минути?

— Може би.

— Не ви ли мина през ум да уведомите прислужницата за случилото се?

— Дори не се сетих за нея и нито за момент не съзнах присъствието ѝ в кухнята.

— Не излизахте ли от апартамента?

— Къде да отида? Питайте хората си.

— Добре. Да предположим, че казвате истината.

— Тъкмо това правя през цялото време.

При случай тя умееше да се показва добро момиче. Може би дълбоко в себе си бе добра и привързаността ѝ към Манюел бе искрена? Но както се случва и с много други хора, житейският ѝ опит я караше да бъде озлобена и язвителна.

Как да вярва в доброто, в справедливостта, как да се доверява на мъжете след живота, който бе водила, преди да срещне Палмари?

— Ще направим един малък опит — измърмори Мегре, отваряйки вратата.

— Моерс! — извика той. — Можеш ли да дойдеш с парафина?

В разхвърляния и пълен с хора апартамент човек би помислил, че наемателите му се изнасят, и Жанвие, който бе довел инспекторите

Барон и Ваше, не знаеше къде да застане.

— Имай още малко търпение, Жанвие. Влезте, Моерс...

Специалистът бе разбрал за какво го викат и приготвяше инструментите си.

— Дайте си ръката, госпожо.

— За какво?

Комисарят обясни:

— За да се установи, че не сте си служили тази сутрин с огнестрелно оръжие.

Без да мигне, тя подаде дясната си ръка. След това, за всеки случай, повториха опита и с лявата.

— Кога ще можете да ми дадете отговор, Моерс?

— След десетина минути. Имам всичко необходимо долу в камионетката.

— Наистина ли не ме подозирате и вършите всичко това, защото такъв е редът?

— Аз съм почти сигурен, че вие не сте убили Манюел.

— Тогава в какво ме подозирате?

— Знаете това по-добре от мен. Аз не бързам. С времето всичко ще се изясни.

Той повика Жанвие и двамата инспектори, които явно се чувствуваха неудобно в тази спалня, цялата в бяло и жълто.

— Ваш ред е, деца.

Като че ли за да се приготви за битката, Алина запали цигара и изпусна дима с презрителна гримаса.

## ВТОРА ГЛАВА

На излизане от къщи Мегре наистина не очакваше да се озове отново на улица „Акациева“, където една седмица преди това бе прекарал толкова тревожни часове. И за него, както и за няколко милиона парижани, просто започваше един хубав слънчев ден. Още по-малко бе очаквал, че към един часа по обед ще седнат заедно със съдията Анслен на една маса в малкото бистро, наречено „При оверняка“.

То бе срещу дома на Палмари — кръчма от едно време, с традиционен цинков тезгях, с аперитиви, които вече почти никой не пиеше освен старците, със съдържателя си в синя престилка, с навити ръкави и лице, пресечено от хубави черни мустаци.

От тавана висяха салами, наденици, обли като мехове сиренета, бутове шунка със сивкава кожичка, сякаш са били държани в пепел, а на витрината се виждаха огромни плоски хлябове, дошли направо от Централния масив.

Зад остъклената врата на кухнята слабата и суха стопанка шеташе около печката.

— Ще обядвате ли? Маса за двама?

Нямаше покривки, но покритите с мушама маси бяха застлани с щампована хартия, на която кръчмарят правеше сметките си. На една плоча беше написано с тебешир:

Морвански кебап  
Телешка пържола с леща  
Сирене  
Домашна пита

Пълничкият съдия сякаш разцъфваше в тази обстановка — той лакомо душеше силната миризма на готвено. Бяха останали само

двама-трима мълчаливи посетители — постоянни клиенти, които собственикът наричаше по име.

Тук от няколко месеца се намираше главната квартира на инспекторите, които се сменяваха, за да наблюдават Манюел Палмари и Алина. Единият винаги бе готов да проследи младата жена, щом излезе от къщи.

Засега те си бяха изпълнили задачата.

— Какво мислите за всичко това, Мегре? Нали ми позволявате да ви наричам така, въпреки че това е първата ни среща? Среща, както преди малко ви споменах, която отдавна желаех. Знаете ли, че се възхищавам от вас?

Мегре се задоволи да измърмори:

— Обичате ли пържоли?

— Обичам всички домашни гозби. Аз самият съм син на селянин, а по-малкият ми брат ръководи малкия ни чифлик.

Половин час преди това, на излизане от стаята на Алина, Мегре се изненада, като видя, че съдията чака в кажибито на Палмари.

По това време Моерс бе направил вече първия си доклад пред комисаря. Парафиновата проба се оказа отрицателна. С други думи, Алина не бе стреляла.

— Нито един отпечатък от пръсти по пистолета, който е бил грижливо обърсан, както и по дръжката на вратите, включително и на входната врата на апартамента.

При това съобщение Мегре се намръщи.

— Искате да кажете, че по дръжката не са останали дори и отпечатъците на Алина?

— Точно тъй.

Тогава Алина се намеси:

— Винаги слагам ръкавици, когато излизам, даже и лете, защото мразя да ми са потни ръцете.

— Какви ръкавици носехте тази сутрин, когато пазарувахте?

— Бели памучни ръкавици. Ето ги!

Тя ги извади от ръчната си чанта, която приличаше на малко пътно куфарче. Зелени следи по тях показваха, че наистина бе пипала зеленчук.

— Барон! — викна Мегре.

— Да, шефе!

— Вие ли проследихте Алина тази сутрин?

— Да. Тя излезе малко преди девет часа. Освен ръчната чанта, която виждам тук на масата, носеше и червена мрежа за пазар.

— С ръкавици ли беше?

— С бели ръкавици, както обикновено.

— Не сте ли я изпусkali от поглед?

— Не съм влизал в магазините, но не ми убягна нито за миг.

— Не се ли е обаждала по телефона?

— Не. В месарницата доста дълго чака реда си, без да разговаря с домакините, които стояха на опашка като нея.

— Отбелязахте ли в колко часа се върна?

— С точност до минута. В десет без шест.

— Имаше ли вид на човек, който бърза?

— Напротив, изглеждаше ми като че ли се разхожда, бих казал — по-скоро усмихната като някой, който се радва на хубавия ден. Вече беше горещо и забелязах тъмни кръгове под мишниците ѝ.

Мегре също се потеше и чувствуваше ризата си мокра въпреки лекото сако.

— Повикайте Ваше. Така. Кажете ми, Ваше, докато вашият другар следеше Алина Бош, вие останахте на пост пред къщата, нали? Къде бяхте застанали?

— Пред дома на зъболекаря, точно насреща, освен през петте минути, когато си позволих да пийна чаша бяло вино при оверняка. От тезгяха му се вижда много добре входът на сградата.

— Знаете ли кой е излизал и влизал през това време?

— Видях най-напред портиерката, която излезе на входа да изтупа една бърсалка. Тя ме позна и измънка нещо под носа си, тъй като не ни обича и счита надзора ни за лична обида.

— После?

— Към девет и десет излезе младо момиче с рисувална папка под мишница. Това е госпожица Лаванше от семейството на първия етаж вдясно. Баща ѝ е контролър в метрото. Всяка сутрин тя ходи в едно училище по живопис на булевард „Батиньол“.

— След това? Никой ли не влезе?

— Чиракът на месаря занесе месо, но не зная на кого. Познавам го, защото често го виждам в месарницата на Модюи, малко по-горе на същата улица.

— Кой още?

— Италианката от третия етаж изтупа чергите си на прозореца. Сетне, няколко минути преди десет, Алина се прибра, натоварена с покупки, и Барон се върна при мен. Бяхме изненадани по-късно, като видяхме, че пристига полицейският комисар, последван от съдия-следователя и накрая от самия вас. Не знаехме какво да правим. Помислихме, че поради липса на нареждания най-добре ще бъде да чакаме на улицата.

— Искам рано следобед пълен списък, етаж по етаж, на наемателите на къщата, състав на семействата, занятие, навици и т.н. Заемете се и двамата с тази работа.

— Трябва ли да ги разпитваме?

— Аз сам ще свърша това.

Трупът на Манюел бе изнесен и сигурно в този момент съдебният лекар му правеше аутопсия.

— Ще искам от вас, Алина, да не напускате апартамента. Инспектор Жанвие ще остане тук. Вашите хора отидоха ли си, Моерс?

— Свършиха работата си на място. Ще получим фотографиите и увеличение на отпечатъците от пръстите към три часа.

— Значи въпреки всичко все пак има отпечатъци от пръсти?

— Тук-таме, както винаги, по пепелниците например, по радиото, по телевизора, по грамофонните плочи, по доста предмети, които по всяка вероятност убиецът не е докосвал и които следователно не е счел за нужно да избърше.

Мегре смръщи вежди и едва тогава забеляза, че съдията Анслен следи с увлечение и най-малките промени в израза на лицето му.

— Искате ли да ви изпратя тук сандвичи, деца?

— Не, ще отидем да обядваме след вас.

На площадката на стълбището съдията попита:

— Ще се връщате ли вкъщи за обед?

— Уви, не, въпреки омара, който ме очаква.

— Мога ли да си позволя да ви поканя на обед?

— Вие не познавате квартала като мене. Аз ви каня, ако не се плашите от овернските ястия на едно бистро.

И тъй, те седяха сега на масата, постлана с книжна покривка, и от време на време комисарят вадеше кърпата си от джоба, за да си избърше потта.

— Предполагам, Мегре, че вие считате парафиновата проба за достоверно доказателство? Едно време учих научните методи на разследване, но си признавам, че не съм запомнил много нещо.

— Ако убиецът не е с гумени ръкавици, по тях винаги остават незначителни следи от барут, които се задържат около два-три дни и които парафиновата проба неминуемо открива.

— Не мислите ли, че тази Алина, при която домашната прислужница идва само за няколко часа на ден, си слага гумени ръкавици, поне докато мие съдовете?

— Възможно е. Ще се уверим в това след малко.

Той започваше да гледа дребничкия съдия с любопитство.

— Пържолите са чудесни. Напомнят ми пържолите, които приготвихме на село, когато колехме прасето. Струва ми се, Мегре, че сте свикнали да водите сам следствията си, искам да кажа, заедно със сътрудниците си, и да изчаквате повече или по-малко окончателни резултати, преди да изпратите доклада си в Прокуратурата и на съдия-следователя, не е ли така?

— Това е вече почти невъзможно. Заподозрените имат право още при първия разпит да изискват присъствието на адвоката си, а адвокатите, които не обичат твърде обстановката в Ке дез Орфевр, се чувствуват по-добре пред съдебно лице.

— Аз останах тази сутрин и пожелах да обядвам с вас не за да упражнявам надзор върху дейността ви, повярвайте ми, а още по-малко, за да я ограничавам. Както ви казах, любопитен съм да видя методите ви и ще получа чудесен урок, като ви гледам как действувате.

Мегре отговори на комплимента с неопределен жест.

— Вярно ли е, че имате шест деца? — попита той на свой ред.

— Ще станат седем след три месеца.

Очите на съдията се смееха, като че ли с това той правеше весела шега на обществото.

— Знаете ли, това е твърде поучително. Още от най-ранна детска възраст децата притежават качества и недостатъците на възрастните, така че човек се учи да познава хората, като наблюдава как живеят децата.

— А жена ви... — щеше да каже: „А жена ви на същото мнение ли е?“

Но съдията продължи мисълта му:



— Мечтата на жена ми вероятно е била да бъде майка-зайка в зайчарника си. Никога не е тъй весела и безгрижна, както когато е бременна. Тя става огромна, наддава до трийсет кила и ги носи с лекота.

Какъв веселяк и оптимист беше този съдия-следовател и как телешката пържола с леща му се услаждаше в овернската кръчма, като че ли винаги се бе хранил тук.

— Вие познавахте добре Манюел, нали?

— Повече от двайсет години.

— Един от коравите, нали?

— И корав, и нежен, трудно е да се определи. Когато пристигна в Париж, след като беше скитосвал в Марсилия и по Лазурния бряг, беше див звяр с остри зъби. Такива като него не закъсняват да се запознаят с полицията, изправителния дом, наказателния съд, затвора. Но Палмари, въпреки че се движеше в тази среда, успяваше да мине незабелязан и когато купи от бившия собственик „Златният гвоздей“ — проста кръчма на времето, — не ни кара дълго да му дърпаме ушите, за да ни съобщава сведения относно клиентелата си.

— Бил е един от доносниците ви?

— И да, и не. Държеше се на разстояние, казваше точно колкото трябва, за да бъде в добри отношения с нас. Така например той винаги е поддържал, че не е видял двамата, които са стреляли в момента, когато се е готвел да спуска ролетките. Но като че ли случайно няколко месеца след това двама професионални убийци бяха застреляни в Южна Франция.

— Добре ли се разбираше с Алина?

— Тя беше всичко за него. Не се заблуждавайте по отношение на нея, господин съдия; това момиче въпреки произхода и лошия си живот през първите години не е какво да е. Тя е много по-интелигентна от Палмари и би могла при добро ръководство да си създаде име в театъра, в киното, би могла да има успех в каквото и да е начинание.

— Мислите ли, че тя го е обичала въпреки разликата в годините?

— Опитът ме е научил, че за жените, във всеки случай поне за някои от тях, възрастта е без значение.

— С други думи, не я подозирате в убийство?

— Не подозирам никого и подозирам всички.

По масите бе останал един-единствен клиент, двама други — работници от квартала — стояха до бара. Телешката пържола бе вкусна и Мегре не си спомняше да е ял друг път така добре приготвена леща. Зарече се да дойде някой ден заедно с жена си.

— Доколкото познавам Палмари, тази сутрин пистолетът е бил на обичайното си място зад радиото. Ако Алина не го е убила, убиецът е бил някой, в когото Манюел е имал пълно доверие, вероятно някой, който е имал ключ от апартамента. А от месеци насам, откакто къщата е под наблюдение, Палмари не е приемал никакъв посетител. За да се добере до оръжието, посетителят би трябвало да прекоси салона, чиято врата стои винаги отворена, да влезе в кажибито, да заобиколи подвижното кресло. Ако е някой гангстер, той познава парафиновата проба, а не мога да допусна, че Палмари ще приеме някого с гумени ръкавици. Освен това инспекторите ми не са забелязали никакво подозрително лице да влиза в къщата. При разпита портиерката каза, че не е виждала никого. Чиракът на месаря, който всеки ден разнася покупките по домовете, е във от подозрение.

— Не би ли могъл някой да проникне в стадата снощи или през нощта и да остане скрит на стълбището?

— Това е една от проверките, които смятам да извърша днес следобед.

— Вие твърдахте преди малко, че не подозирате никого. Ще ми се сърдите ли, ако ви подозирам, че все пак имате някакво предположение?

— Така е. Само че има опасност това предположение да ме отведе в задънена улица. Сградата е на пет етажа, без да се броят партерът и таванските помещения. Всеки етаж има по два апартамента. Това представлява известен брой обитатели. Месеци наред телефонните разговори на Палмари бяха записвани — всички бяха съвсем невинни. Никога не съм искал да вярвам, че този човек се е откъснал изцяло от света. Наредих да следят Алина при всяко от излизанията й... По този начин се уверих, че й се случваше да телефонира от задната стаичка в магазина на един търговец, при когото тя правеше покупките си. Случваше се също от време на време да се изплъзне от наблюдението ни за няколко часа, като използваше класическия номер с къщата с два изхода, универсалния магазин или

метрото. Аз пазя датите на тези телефонни разговори и на излизанията й. Сравних ги с датите на обирите в бижутерийни магазини.

— Съвпадат ли?

— И да, и не. Не всички. Често телефонните разговори предшествуваха с пет-шест дни някоя кражба на скъпоценности. Тайнствените излизания, обратно, се случваха понякога няколко часа след тези кражби. Направете си сам изводи, без да забравяте, че почти всички обيري са извършени от младежи, неосъждани за престъпления и дошли като че ли нарочно от Юга или от провинцията. Ще вземете ли още малко от питата?

Питата беше със сливи — сочна, ухаеща на канела.

— Ако си вземете и вие.

Приключиха обедата с домашна гроздова, със спиртно съдържание най-малко шестдесет градуса, която зачерви бузите им.

— Започвам да си давам сметка... — въздъхна съдията, попивайки на свой ред потта от лицето си. — Жалко, че работата ме задържа в Палатата и че не мога да следя работата ви отблизо. Знаете ли вече откъде да започнете?

— Нямам никаква представа. И да имах някакъв план, след няколко часа щях да бъда принуден да го променя. Засега ще се заема най-напред с обитателите на сградата. Ще ходя от врата на врата като продавач на прахосмукачки. После ще се срещна пак с нашата Алина, която не е казала всичко и е имала време да поразмисли. Това не значи, че ще бъде разговорлива от тази сутрин.

Те станаха след кратък спор кой да плати сметката.

— Аз сам се поканих — протестираше съдията.

— Тук съм като у дома си — настояваше Мегре. — Следващия път, другаде, ще бъде ваш ред.

Съдържателят се обади иззад тезгяха:

— Добре ли се нахранихте, господа?

— Много добре.

Толкова добре, че и двамата се чувствуваха попреяли, особено когато излязоха вън на слънце.

— Благодаря за обедата, Мегре. Не ме оставяйте дълго без новини.

— Дадено.

И докато закръгленият съдия се наместваше зад волана на разнебитената си кола, комисарят влезе отново в сградата, която му

ставаше все по-позната.

Бе обядвал добре. В устата си още усещаше вкуса на гроздовата. Топлината, въпреки че предразполагаше към дрямка, бе приятна, слънцето весело грееше.

Манюел също обичаше доброто ядене, гроздовата и тази леност на хубавите летни дни.

В момента той сигурно вече лежеше в едно от металните чекмеджета на съдебномедицинския институт, покрит с грубо платно.

Барон крачеше нагоре-надолу в хола и си свиркаше с уста. Беше свалил сакото си, отворил прозореца и Мегре разбираше, че му се иска по-бързо да иде да обядва, без да пропусне да изгълта най-напред голяма халба бира.

— Можеш да вървиш. Ще оставиш доклада си на бюрото.

Комисарят забеляза Жанвие, седнал по риза, в кажибито със спуснати венециански щори. Когато Мегре влезе, той стана, постави обратно на етажерката евтиния роман, който бе зачел, и взе сакото си.

— Отиде ли си прислужницата?

— Най-напред я разпитах. Не е приказлива. Нова е, наели са я в началото на седмицата. Предишната, изглежда, се е върнала в провинцията, струва ми се, в Бретан, за да гледа недъгавата си майка.

— В колко часа е дошла днес?

— В десет според нея.

В Париж, както и другаде, има няколко вида домашни прислужнички. Тази, наречена госпожа Мартен, принадлежеше към най-неприятната категория — към жените, които са били нещастни в живота си, продължават да бъдат нещастни и поради това се държат така, като че ли целият свят им е крив.

Носеше черна обезформена рокля, износени обувки и гледаше хората изпод вежди, със свиреп поглед, като че ли всеки момент очакваше да я нападнат.

— Нищо не зная — бе заявила тя на Жанвие, преди той да отвори уста. — Нямате право да ми създавате неприятности. Само от четири дни работя в тази къща.

Мегре си представяше навика ѝ да мърмори, докато работи сама по цял ден, прецеждайки през зъби насъбралото се в душата ѝ озлобление.

— Отивам си и никой не може да ми попречи да го сторя. И няма да стъпя повече тук. Знаех си аз, че не са женени и че това рано или късно ще свърши зле.

— Какво ви кара да мислите, че смъртта на Палмари има нещо общо с факта, че не е бил женен?

— Винаги така става, не е ли вярно?

— Откъде влязохте?

— През входа за прислугата — бе отговорила тя кисело. — Навремето, когато бях млада, мнозина щяха да са щастливи да ме поканят през главния вход.

— Видяхте ли госпожица Бош?

— Не.

— Веднага ли влязохте в кухнята?

— Винаги оттам започвам.

— По колко часа работехте на ден?

— Два часа, от десет до дванайсет. Понеделник и събота по цяла сутрин, но, слава богу, няма да стане нужда да работя още една събота.

— Какво чухте?

— Нищо.

— Къде се намираше работодателката ви?

— Не зная.

— Не трябваше ли да получите от нея нареждания?

— Достатъчно голяма съм, за да зная какво трябва да върша, след като ми е казано веднъж.

— А какво трябваше да вършите?

— Да сложа на място покупките, които малко преди това тя бе донесла и които бяха оставени на масата. После да изчистя зеленчука. После да мина хола с прахосмукачката.

— Имахте ли време да свършите всичко това?

— Не.

— Какво чистехте в другите дни след хола?

— Спалнята и банята.

— Без кажибито?

— Кабинета на господина ли? Госпожицата сама се грижеше за него.

— Не чухте ли изстрели?

— Нищо не съм чула.

— Дори гласа на господарката ви, когато е говорила по телефона?

— Вратата беше затворена.

— В колко часа видяхте госпожица Бош тази сутрин?

— Не зная точно. Десет минути или четвърт час след като дойдох.

— Как изглеждаше тя?

— Беше плакала.

— Не плачеше ли вече?

— Не. Каза ми. „Не ме оставяй сама. Страх ме е, че ще припадна Убиха папа.“

— И после?

— После тръгна към стаята и аз я последвах. Тя се хвърли на леглото, започна отново да плаче. След това ми каза: „Когато позвънят, иди да отвориш. Повиках полицията“.

— Не любопитствувахте ли за подробностите?

— Хорските работи не ме засягат. Колкото по-малко знае човек, толкова по-добре.

Дори не отидохте да хвърлите един поглед на господин Палмари?

— Какъв смисъл имаше?

— Какво ви е мнението за него?

— Никакво.

— А за работодателката ви?

— Също.

— Вие сте тук от понеделник. Досега виждали ли сте някой да идва?

— Не.

— Никой ли не е поискал да говори с господин Палмари?

— Не. Свършихте ли? Мога ли да си вървя?

— При условие, че ми оставите адреса си.

— Не е далече. Живея в таванския етаж в най-порутената къща на улица „Етоал“ номер 27 „б“. Можете да ме намерите само вечер, тъй като цял ден чистя по къщите. И запомнете добре, че не обичам полицията.

Жанвие свърши да чете на комисаря показанията на жената, които бе стенографирал.

— Отдавна ли си отиде Моерс?

— Преди около три четвърти час. Всичко прерови в тази стая, огледа книгите една по една, както и обложките на грамофонните плочи. Помоли ме да ви кажа, че нищо не е открил. Никакво скривалище в стените, нито двойни чекмеджета в мебелите. За всеки случай обра праха с прахосмукачката и го отнесе за анализ.

— Върви да обядваш. Препоръчвам ти телешката пържола у оверняка, дано само да сервира още по това време. Върни се след това да ме вземеш. Заръча ли на полицейския комисар да не съобщава нищо на журналистите?

— Да. След малко ще се върна. Собствено, исках да ви попитам, съдията не ви ли се стори досаден?

— Напротив. Този човек започва вече да ми харесва.

Като остана сам, Мегре свали сакото си, натъпка бавно лулата си и започна да оглежда наоколо, сякаш се готвеше да става собственик на апартамента.

Подвижното кресло на Палмари, което за пръв път виждаше празно, изведнъж му се стори внушително, още повече че кожата на седалката и на облегалото бе запазила отпечатъка на тялото и личеше дупката, пробита от един от куршумите, заседнал в тапицерията на облегалото.

Той прегледа машинално някои от книгите и плочите, завъртя за миг копчето на радиото, което рекламираше някаква марка за храна на бебета.

Вдигна щорите на прозорците, единият от които гледаше към улица „Акациева“, другият — към улицата на Триумфалната арка.

Цели три години Палмари бе живял от сутрин до вечер в тази стая, напускайки я само за да си легне, събличан от Алина като малко дете.

Ако можеше да се вярва на това, което той твърдеше преди десет дни и което инспекторите потвърждаваха — той не бе приемал никого и единствената му връзка с външния свят освен радиото и телевизията беше неговата приятелка.

Най-после Мегре прекоси хола и почука на вратата на стаята. Като не получи никакъв отговор, той отвори и намери Алина легнала по гръб на огромното легло, с очи, приковани в тавана.

— Надявам се, че не съм ви събудил.

— Не спях.

— Нахранихте ли се?

— Не съм гладна.

— Вашата прислужница съобщи, че няма да идва повече.

— Какво ме интересува това? Да можеше и вие да не идвате повече!...

— Какво ще правите тогава?

— Нищо. Ако убиеха вас, жена ви щеше ли да се радва да нахлуят в апартамента ѝ и да ѝ задават въпрос след въпрос?

— За съжаление налага се.

— Не зная нищо по-жестоко от това.

— А аз зная: убийството.

— И вие подозирате, че съм го извършила аз? Въпреки проверката, която вашият специалист направи сутринта?

— Предполагам, че вие готвите вкъщи?

— Както всички жени, които нямат слугиня.

— Слагате ли гумени ръкавици?

— Не когато готвя, а като чистя зеленчука и мия съдовете.

— Къде са те?

— В кухнята.

— Бихте ли ми ги показали?

Тя стана неохотно, с потъмнели от злоба очи.

— Елате.

Трябваше да отвори две чекмеджета, преди да ги намери.

— Ето. Можете да ги изпратите на вашите майстори. Не съм ги слагала тази сутрин.

Мегре ги пъкна в джоба си, без да продума.

— Противно на това, което мислите, Алина, аз изпитвам голяма симпатия към вас и даже известно възхищение.

— Трябва ли да бъда трогната от това?

— Не. Бих желал да дойдете да си побъбрим малко в кажибито на Манюел.

— А ако не дойда?...

— Какво искате да кажете?

— Ако откажа? Предполагам, че ще ме отведете в бюрото си в Ке дез Орфевр?

— Бих предпочел това да стане тук.



Тя вдигна рамене, тръгна пред него и се отпусна на тясната кушетка.

— Въобразявате си, че ще се объркам, като се окажа пак на местопрестъплението?

— Не. За предпочитане е да престанете да се дърпате, да се браните, да криете от мен това, което рано или късно ще бъдете принудена да ми признаете.

Тя запали цигара, гледайки Мегре с безразличие.

Комисарят посочи креслото на колелца и прошепна:

— Нали искате този, който е сторил това, да бъде наказан?

— Не разчитам на полицията.

— Предпочитате да се заемете сама с тази задача? На колко години сте, Алина?

— Вие знаете, на двайсет и пет.

— Целият ви живот следователно е пред вас. Манюел остави ли завещание?

— Никога не съм се интересувала от това.

— Той имаше ли свой нотариус?

— Не ми е казвал.

— Къде влагаше парите си?

— Кои пари?

— Преди всичко парите, които му носеше „Златният гвоздей“. Известно ми е, че вие сте получавали всяка седмица от управителя сумите, които се падаха на Манюел. Какво правехте с тях?

По лицето ѝ се изписа изражението на шахматист, който премисля всички последствия от предстоящия ход.

— Внасях парите в банката, задържах само парите, които ми бяха нужни за домакинството.

— В коя банка?

— Клона на „Лионски кредит“ на Авенюто на Великата армия.

— На ваше име ли е сметката?

— Да.

— Няма ли друга сметка на името на Палмари?

— Това не зная.

— Слушайте, Алина. Вие сте умно момиче. Досега сте водили с Манюел известен начин на живот, повече или по-малко откъснат от

обществото. Палмари беше шеф на банда, един от тези корави мъже, които съумяваха години наред да респектират другите.

Тя посочи с ирония подвижното кресло, после петното от кръв, което още личеше на килима.

— Щом човек като него, който познаваше всички тънкости на играта, се хвана все пак в капана, какво мислите за едно младо момиче, което отсега нататък остава беззащитно? Искате ли да ви кажа моето мнение? Виждам само две възможности. Или тези, които го нападнаха, ще се нахвърлят скоро и върху вас — и няма да ви изпуснат, както не изпуснаха и него. Или пък ще ви оставят на мира. А за мен това ще означава, че вие сте тяхна съучастница. Защото, виждате ли, вие знаете прекалено много, а в тези среди се смята, че единствено мъртвите няма опасност да проговорят.

— Да ме наплашите ли се опитвате?

— Опитвам се да ви накарам да разсъждавате. Вече прекалено дълго си играем и двамата на криеница.

— Нещо, което според вашата теория доказва, че съм способна да мълча.

— Ще ви пречи ли, ако отворя прозореца?

Той отвори този, който не бе огрян от слънце, но във въздухът не беше по-хладен, отколкото в стаята, и Мегре продължи да се поти. Не се решаваше да седне.

— От три години насам вие живеете тук с Манюел, който не поддържал — както твърдахте и двамата — никаква връзка с външния свят. Всъщност той е поддържал тази връзка чрез вас. Официално вие се задоволявахте да отивате веднъж, рядко два пъти седмично, да проверявате сметките на „Златният гвоздей“, да получите частта на Палмари и да внесете парите в банката на откритата на ваше име сметка. Обаче често изпитвахте нужда да се отскубнете от надзора на моите инспектори, било, за да водите тайнствени телефонни разговори, било, за да си осигурите няколко часа свобода.

— Бих могла да имам любовник например.

— Не ви ли е малко неудобно да говорите така точно днес?

— Само за да ви покажа, че много предположения са възможни.

— Не, малката ми.

— Не съм малката ви.

— Зная! Казахте ми го няколко пъти вече. И все пак има моменти, когато се държите като малко момиче и тогава човек изпитва желание да ви напляска. Преди малко споменах, че сте умна. Но, изглежда, не си давате сметка в какво гнездо на оси сте попаднали. Да се държите така, докато Палмари беше тук, за да ви съветва и закриля, иди-дойди. Но отсега нататък вие сте сама, чувате ли? Има ли в къщата друго оръжие освен онова, което в този момент е в ръцете на експертите?

— Кухненски ножове.

— А ако си отида и наредя да не ви наблюдават вече...

— Точно това искам.

Той вдигна рамене отчаян. Нищо не ѝ действуваше въпреки отпадналостта ѝ и известно безпокойство, което тя не успяваше напълно да скрие.

— Да подхванем отново разговора от друг край. Палмари беше шейсетгодишен. От петнайсет години насам той бе собственик на „Златният гвоздей“ и държеше заведението сам дотогава, докато недъгът му попречи да се справя с работата. Само от ресторанта е спечелил много пари, но той имаше и други източници на доходи. И въпреки това освен покупката на този апартамент и на мебелите, освен текущите разходи той не харчеше големи суми. Къде се намира натрупаното състояние?

— Много е късно да го питаме.

— Знаете ли дали има роднини?

— Не.

— Не мислите ли, че той, който ви обичаше, се е погрижил тези пари да останат на вас?

— Но това го казвате вие.

— Хора като него, общо взето, мразят да поверяват парите си на банките, защото там е твърде лесно да се открият датите на вноските.

— Продължавам да ви слушам.

— Манюел не работеше сам.

— В „Златният гвоздей“ ли?

— Вие знаете, че не става дума за това, а за скъпоценностите.

— Поне двайсет пъти сте идвали тук, за да му говорите за тези скъпоценности. И успяхте ли да изкопчите нещо от него? Защо тогава смятате, че след като папа умря, ще изкопчите нещо от мен?

— Защото вие се намирате в опасност.

— Какво ви засяга това?

— Няма да ми бъде приятно да повтора заради вас малката церемония от тази сутрин.

На Мегре му се стори, че тя започва да се замисля, но въпреки това, смачквайки цигарата си в пепелника, тя въздъхна:

— Нямам какво повече да кажа.

— Ще ме извините в такъв случай, че оставям един от хората си да дежури денонощно в този апартамент. Друг ще продължи да ви следи, щом излезете навън. И накрая, моля ви официално да не напускате Париж до приключване на следствието.

— Разбрах. А къде ще спи вашият инспектор?

— Няма да спи. Ако решите по което и да е време, че имате нещо да ми кажете, обадете ми се по телефона в бюроа или вкъщи. Ето номера ми.

Тя не пое визитната картичка и в края на краищата той я остави на малката масичка.

— Сега, когато разговорът ни приключи, изказвам ви най-искрените си съболезнования. Палмари бе предпочел да живее извън обществото, но не крия от вас, че изпитвах към него своего рода възхищение. Довиждане, Алина. Звъни се на вратата, сигурно е Жанвие, който се е наобядвал. Той ще остане тук, докато изпратя друг инспектор да го смени.

Мегре за малко не й подаде ръка. Той усещаше, че е развълнувана. Но като знаеше, че няма да отговори на жеста му, той си облече сакото и се отправи към вратата, за да отвори на Жанвие.

— Нещо ново, шефе?

Той направи знак, че няма.

— Остани тук, докато наредя да те заместят. Бди над нея и се пази от задното стълбище.

— В Ке дез Орфевр ли се връщате?

С неопределен жест Мегре въздъхна:

— Не зная.

Няколко минути след това той пиеше бира в една пивница на авеню „Ваграм“. Би предпочел обстановката при оверняка, но в бистрото нямаше телефонна кабина. Телефонът бе поставен на стената до тезгяха и клиентите чуваха разговорите.

— Още една халба, келнер, и няколко жетона за телефона. Да кажем — пет.

Една професионална проститутка с подпухнало лице, намазано с разноцветен грим, му се усмихваше наивно, без да подозира с кого има работа. Той я съжали и за да ѝ спести загубата на време, ѝ даде да разбере, че не е любител.

## ТРЕТА ГЛАВА

Гледайки с блуждаещ поглед през стъклото на кабината насядалите около масите посетители, Мегре се обади най-напред на съдията Анслен, за да го помоли да отложи за по-късно запечатването на апартамента на улица „Акациева“.

— Оставих там един от моите инспектори и ще изпратя надвечер друг да дежури през нощта.

— Разпитахте ли отново младата жена?

— Току-що имах дълъг разговор с нея без никакъв резултат.

— Къде сте в този момент?

— В една пивница на авеню „Ваграм“, откъдето трябва да се обадя по телефона още на няколко места.

Стори му се, че чува въздишка. Не му ли завиждаше дребничкият пълен съдия, задето бе потънал в кипящия живот на града, докато той самият се мъчи да се съсредоточи в прашния си кабинет над отвлечени преписки, погълнат от скучната канцеларщина?

В колежа младият Мегре гледаше с тъга през прозореца на класната стая как мъже и жени се разхождаха по улицата, а той седеше затворен.

Пивницата беше почти пълна, и той все още продължаваше да се учудва, че вижда толкова хора да се шляят, докато в същото време други се трудеха по учреждения, работилници и заводи.

Отначало, скоро след като дойде в Париж, той можеше да стои по цял следобед на терасата на някое заведение по големите булеварди или на булевард „Сен Мишел“ и да следи с поглед движещата се тълпа, да наблюдава лицата, мъчейки се да отгатне грижите на хората.

— Благодаря, господин съдия. Щом науча нещо ново, ще побързам да ви го съобщя.

Сега трябваше да се обади на съдебния лекар, когото намери в кабинета му. Не беше доктор Пол, а младият му заместник — не така живописен като предшественика си, но все пак изпълняващ съвестно задълженията си.

— Както знаете, вашите хора са намерили един куршум в облегалото на подвижното кресло. Бил е изстрелян отпред, след като жертвата е била мъртва.

— Приблизително от какво разстояние?

— По-малко от метър и повече от петдесет сантиметра. Не мога да бъда по-точен, без да навляза в областта на предположенията. Куршумът, който е убил Палмари, е бил изстрелян отзад, в тила, почти от упор, леко отдолу нагоре, и е заседнал в черепа.

— И трите куршума ли са от същия калибър?

— Доколкото разбирам — да. Експертът по балистика се занимава с тях сега. Ще получите служебния ми доклад утре сутринта.

— Един последен въпрос: часът?

— Между девет и половина и десет.

След това идваше ред на Гастин-Ренет.

— Имахте ли време да проучите оръжието, което ви изпратих, и трите куршума?

— Остава ми да направя някои сверки, но почти сигурно е още отсега, че трите куршума са изстреляни с донесения „Смит и Уесън“.

— Благодаря ви.

В пивницата един срамежлив младеж се въртеше около професионалистката с дебел ханш и прекалено гримирано лице, докато най-после се реши да седне до нея. Без да смее да я погледне, той поръча халба бира и пръстите му, потропващи по масата, издаваха смущението му.

— Ало! Финансовият отдел? Обажда се Мегре. Свържете ме с комисаря Белом, моля.

Мегре като че ли все повече се интересуваше от това, което ставаше в заведението, отколкото от това, което казва.

— Белом? Обажда се Мегре. Имам нужда от вас, стари приятелю. Касае се за Манюел Палмари, който живее, по-скоро живееше на улица „Акациева“. Той е мъртъв. Приятелчетата му решили, че достатъчно е живял. Палмари притежаваше ресторант на улица „Фонтан“ — „Златният гвоздей“, когото преди около три години остави друг да го стопанисва. Сещате ли се за кого става дума? Той живееше с една Алина Бош. Същата има банкова сметка на нейно име в клона на „Лионски кредит“ на Авенюто на Великата армия. Изглежда, че всяка седмица е внасяла по тази сметка част от прихода

на „Златният гвоздей“. Имам основание да мисля, че Палмари се е ползвал и от по-значителни източници на доходи. Нищо не е намерено у него, ако не се смятат няколко банкноти по хиляда и по сто франка в портфейла му и около две хиляди в ръчната чанта на любовницата му. Няма защо да ви обяснявам надълго и нашироко. Но състоянието е някъде, може би в ръцете на нотариус, може би вложено в търговия или недвижима собственост. Или много се лъжа, или работата е дебела. Да, спешно е, както винаги. Благодаря, стари приятелю. До утре.

Обади се и на госпожа Мегре.

— Не вярвам да се върна за вечеря, възможно е дори да се прибера късно много късно... Сега ли?... На авеню „Ваграм“, в една пивница... Какво ще вечеряш?... Омлет?...

И най-сетне в Следствената полиция:

— Дайте ми Люка, ако обичате... Ало! Люка?... Ела веднага, моля те, на улица „Акациева“!... Да... И уреди един от нощната смяна да дойде да те смени към осем часа... Кого имаш подръка?... Жанен?... Отлично... Предупреди го, че ще трябва да будува цяла нощ... Не, не навън... Ще има на разположение удобно кресло...

Младежът бе станал и с пламнали бузи вървеше между масите и столовете след жената, която можеше да му бъде майка. Дали му беше за пръв път?

— Халба бира, келнер.

Навън въздухът трептеше и под тънките си рокли жените изглеждаха голи.

Ако в този момент строгият префект можеше отнякъде да види Мегре, дали нямаше пак да го обвини, че се занимава с недостойни за един комисар работи?

И все пак тъкмо по този начин комисарят бе довел до добър край повечето от следствията, които бе водил: изкачваше стълбища, душеше из ъглите, бърбеше наляво и надясно, задаваше незначителни на пръв поглед въпроси, понякога прекарваше цели часове в не много прилични кръчми.

Дребничкият съдия обаче бе разбрал и му завиждаше.

След няколко минути Мегре влезе в портиерната на сградата, в която живееше Алина. И портиерките са като прислугата: или много



добри, или много лоши. Бе срещал приятни портиерки, спретнати и весели, стаичките им можеха да служат за образец на ред и чистота.

Тази, която сигурно беше около петдесет и пет годишна, спадаше към втората категория — към киселите, болнави портиерки, винаги готови да се оплакват от лошия свят и от тежката си орисия.

— Пак ли вие?

Тя чистеше грах, върху мушамата, която покриваше кръглата маса, имаше кафе.

— Какво още искате от мен? Казах ви, че не съм видяла никой да се качва освен месарчето, което от години разнася покупките.

— Предполагам, че имате списък на наемателите?

— Как иначе бих се справила със събирането на наемите. Поне да плащаха всички, когато трябва, в края на месеца! Като си помисля само, че съм принудена да се качвам по четири, па и по пет пъти у хора, които от нищо не се лишават!...

— Моля, дайте ми този списък.

— Не знам дали трябва. Може би ще е по-добре най-напред да попитам собственицата.

— Тя има ли телефон?

— Даже и да нямаше, не би било трудно да ѝ се обадя.

— В същата сграда ли живее?

— Виж ти! Опитвайте се да ме накарате да повярвам, че не я познавате? Толкова по-зле, ако сбъркам. Не бива днес да я безпокоя, достатъчно грижи си има и без това.

— Искате да кажете, че...

— Не знаехте ли? Все едно! Рано или късно пак щяхте да научите. Когато полицията започне да си тика носа някъде... Да, госпожица Бош е...

— Тя ли разписва квитанциите?

— Кой да ги разписва, след като къщата е нейна?

Без да го поканят, Мегре седна в едно плетено кресло, откъдето изгони котката.

— Да видим тоя списък.

— Мислете му. Ще се разправяте с госпожица Бош, което не винаги е много лесно.

— Стисната ли е?

— Не обича хора, които не плащат. И освен това си има разни настроения...

— Виждам тук, че съседното жилище е заето от някой си Жан Шабо. Какъв е той?

— Млад човек, едва навършил двайсет години, работи в телевизията. Почти винаги е на път, тъй като повечето се занимава със спорт — футбол, автомобилни надбягвания, обиколката на Франция...

— Женен?

— Не.

— Познава ли Алина Бош?

— Не вярвам. При мен подписа договора за наема.

— А апартамента откъсно?

— Не знаете ли да четете? Има табелка на вратата: госпожица Жанин Ерел, педикюристка.

— Отдавна ли живее в тази къща?

— От петнайсет години. По-възрастна е от мен. Има добра клиента.

— На първия етаж вляво — Франсоа Виньон...

— Казвате го така, като че ли човек няма право да се нарича Виньон!

— Какъв е той?

— Работи по застраховките, женен, с две деца. Второто е едва на няколко месеца.

— В колко часа излиза сутрин?

— Към осем и половина.

— В апартамента откъсно — Жюстен Лаванше.

— Контрольор в метрото. Започва работа в шест часа сутрин и ме буди, минавайки покрай стаята ми, още в пет и половина. Кисел човек, страда от чер дроб. Жена му е една надута пуйка. И единият, и другият биха направили по-добре, ако наглеждат дъщеря си, която е едва петнайсетгодишна.

Втори етаж вляво — Мейбъл Тъпълър, около трийсетгодишна американка, живее сама, пише статии за вестници и списания в родината си.

— Не, не води мъже вкъщи. Към мъжете е безразлична. Не бих казала същото за жените.

На същия етаж вдясно — двама рентииери, семейство Мопуа, минали шейсетте — от обуцарската промишленост, със слугинята им Йоланда, настанена в една от таванските стаи. Три-четири пъти годишно Мопуа пътували за развлечение — Венеция, Барселона, Флоренция, Неапол, Гърция или другаде.

— Какво правят през деня?

— Господин Мопуа излиза към единайсет часа, за да си вземе аперитива, облечен винаги много изискано. Подиробед, след като подремнат, придружава жена си на разходка или по покупки. Ако не бяха толкова стиснати...

Трети етаж. От едната страна — някой си Жан Детуш, учител по физкултура в един гимнастически салон до „Порт Майо“. Излиза от къщи в осем сутринта, оставяйки често в леглото си някоя приятелка за една вечер или седмица.

— Никога не съм виждала такава върволица. Как може човек да спортува, като си ляга почти всяка нощ в два часа?

— Детуш и Алина Бош познават ли се?

— Никога не съм ги виждала заедно.

— Той беше ли тук, преди тя да стане собственица на сградата?

— Дойде в тази къща едва миналата година.

— Никога ли не сте виждали госпожица Бош да спира на етажаму, да влиза или излиза от апартамента му?

— Не.

— Вдясно — Джино Масолети, представител на една италианска фирма за автомобили във Франция. Женен за много красива жена.

— Не бих я причестила, без да я изповядам — прибави язвително портиерката. — Колкото до слугинята им, която спи на таванския етаж, както тази на Лаванше, мога да кажа, че е като котка през март и най-малко три пъти седмично трябва да ѝ отварям по малките часове.

Четвърти етаж — вляво Палмари, по-точно покойният Палмари, и Алина.

И на същата площадка семейство Барийар.

— С какво се занимава този Фернап Барийар?

— Търговски пътник. Представител на фирма за луксозни опаковки, кутии за шоколадови бонбони, пакетчета за дражета,

кутийки за парфюми. На Нова година ми дава като благодеяние шишенце парфюм и захаросани кестени, които не му струват нищо.

— Възраст? Женен?

— Четирийсет-четирийсет и пет годишен. Жена му е много руса, белгийка, доста хубава, добре закръглена, винаги усмихната. Пее по цял ден.

— Имат ли прислуга?

— Не. Тя си гледа къщата, тя пазарува, тя ходи да върши работата из града и всеки следобед си пие чая в една и съща сладкарница.

— Приятелка ли е на Алина Бош?

— Никога не съм ги виждала заедно.

На петия етаж — Тони Паские, втори барман в „Кларидж“, с жена си и двете си деца, едното на осем и другото на единадесет години. Прислужница — испанка, настанена на тавана като останалата прислуга в къщата.

В апартамента отдясно — Джеймс Стюърт, англичанин, ерген, излиза винаги след пет часа подиробед и се връща едва на разсъмване. Без професия. Надвечер идва жена да оправя жилището. Често прекарва в Кан, Монте Карло, Довил, Биариц, а зиме — по швейцарските курорти.

— Няма ли връзки с Алина Бош?

— Защо според вас цялата къща трябва да има някакви връзки с нея? И преди всичко какво разбирате под връзки? Въобразявате си, че спят заедно? Дори нито един от наемателите не знае, че тя е собственица на сградата.

За всеки случай Мегре все пак отбеляза с кръстче името на англичанина — не че го свързваше с аферата Палмари, но защото можеше да се окаже евентуален клиент на Следствената полиция, например на службата „Игрални домове“.

Оставаше седмият етаж, т.е. таванските помещения. Четирите прислужнички поред отдясно наляво: Йоланда, слугинята на семейство Мопуа, рентниерите от втория етаж; испанката на Масолети; слугинята на Лаванше и накрая тази на Тони бармана.

— Този Стюърт отдавна ли живее тук?

— От две години. Дойде на мястото на един арменец, търговец на килими, заплати му мебелите и обзавеждането на апартамента.

Още една наемателка в таванския етаж: госпожица Фей, която наричаха госпожица Жозет — стара мома, най-старата наемателка в сградата. На осемдесет и две години, тя все още сама пазарувала и гледала домакинството си.

— Стаята ѝ е пълна с кафези, които един след друг окачва за малко на рамката на прозореца. Има поне десет канарчета.

Едно празно помещение, после стаята на Жеф Клаес.

— Какъв е той?

— Самотен глухоням старец. През 1940 година избягал от Белгия с двете си женени дъщери и внуците си. Както чакали — на север, струва ми се, в Дуе — един влак за бежанци, който трябвало да ги откара, гарата била бомбардирана и имало повече от сто убити. Дъщерите и внуците му загинали. Той бил ранен в главата и лицето, единият от зетъвете му умрял в Германия, другият се оженил повторно в Америка. Живее сам, излиза колкото да си купи нещо за ядене.

Грахът бе отдавна изчистен.

— А сега се надявам, че ще ме оставите на мира. Бих искала само да зная кога ще докарат тялото и кой ден ще бъде погребението. Трябва да събера пари за венец от живеещите в дома.

— Още нищо точно не може да се каже.

— Ето един, който май ви търси.

Беше Люка, той влезе в къщата и се спря пред портиерната.

— Подушвам полицията от десет метра!

Мегре се усмихна.

— Благодаря.

— Отговорих на въпросите ви само защото съм задължена да го сторя. Но не съм доносница и ако всеки се занимаваше със собствените си работи...

Като че ли за да проветри стаята от зловонието, което Мегре би могъл да остави след себе си, тя отиде да отвори прозореца, който гледаше към двора.

— Какво ще правим, шефе? — запита Люка.

— Ще се качим горе. Четвърти етаж вляво. Жанвие сигурно вече мечтае за чаша студена бира. Освен ако Алина не се е очовечила и не му е предложила една от бутилките, които тази сутрин забелязах в хладилника.

Когато Мегре позвъни на вратата на апартамента и Жанвие му отвори, той видя странното изражение на инспектора. Влизайки в хола, комисарят си обясни промяната. Алина тъкмо излизаше през другата врата — вратата на спалнята. Вместо светлосинята рокля от сутринта тя носеше пенъоар от оранжева коприна. На малката масичка имаше две чаши, едната от които полупразна, бутилки бира и карти за игра, които току-що бяха раздадени.

— Знаете ли, шефе, не е това, което може да си помислите — оправдаваше се неумело инспекторът.

Очите на Мегре се смееха. Той небрежно преброи раздадените карти.

— Белот, а?

— Да. Ще ви обясня. Когато си отидохте, аз настоях тя да хапне нещо. Тя не даваше и дума да се издума и се затвори в стаята.

— Не се ли опита да телефонира?

— Не. Остана да лежи около три четвърти час и се появи отново по пенъоар, нервна, с поглед на човек, който напразно се е мъчил да заспи.

— Всъщност, инспекторе, въпреки че съм си вкъщи, все пак съм затворничка — ми каза тя. — Какво ще стане, ако си наумя да излезе?

Струва ми се, че постъпих правилно, като ѝ отговорих: Няма да ви попреча, но ако излезете, един инспектор ще тръгне след вас.

— Цялата ли нощ смятате да останете?

— Не аз. Един колега.

— Играете ли карти?

— Случва ми се да играя.

— Какво ще кажете, да изиграем ли един белот, за да убием времето? Това ще ми помогне да не мисля.

— Наистина — каза Мегре на Люка, — би трябвало да телефонираш в Ке дез Орфевр да дойде някой от нашите хора да поеме наблюдението на къщата. Някой, който няма да се остави да го надхитрят.

— Бонфис е там. Той е най-подходящ за този род работи.

— Да предупреди жена си, че няма да се върне цяла нощ. Къде е Лапонт?

— В службата.

— Да дойде да ме чака тук. Да се качи и да остане с теб, докато се върна. Играеш ли белот, Люка?

— Sprawям се.

— Алина и теб ще накара да си платиш данъка.

Той почука на вратата на стаята, която се отвори веднага. Сигурно Алина бе подслушвала.

— Извинете за безпокойството.

— Тук сте като у дома си, нали? Тъкмо случай да ви го кажа.

— Искам просто да съм на ваше разположение, в случай че пожелаете да осведомите някого или някои за случилото се. Вестниците ще съобщят най-рано утре. Искате ли например да предупредя управителя на „Златният гвоздей“? Или пък нотариуса, или някой от семейството?

— Манюел нямаше роднини.

— А вие?

— Нито те се тревожат за мен, нито аз — за тях.

— Ако знаеха, че сте собственица на къща като тази, щяха бързо да довтасат в Париж, не мислите ли?

Ударът попадна в целта, но тя не отрече, нито зададе някакъв въпрос.

— Добре ще бъде утре да повикате някого от погребалната служба, защото все още е невъзможно да се предвиди кога ще ви бъде върнато тялото. Желаете ли да го докарат тук?

— Той тук живееше, струва ми се!

— Съветвам ви да се храните. Оставям ви инспектор Люка, когото познавате. Ако имате да ми кажете нещо, знайте, че ще остана в тази къща още известно време.

Този път погледът на младата жена стана по-остър.

— В тази къща?

— Доця ми се да се запозная с наемателите.

Тя го проследи с поглед, докато той отпращаше Жанвие да си върви вкъщи.

— Теб, Люка, ще наредя да те заместят към осем-девет часа вечерта.

— Бях натоварил Жанен да дойде, но предпочитам да остана, шефе. Само нека ми донесат няколко сандвича.

— И бира...

Люка посочи празните бутилки.

— Освен ако не са останали още в хладилника.

Близко два часа Мегре обикаля къщата надлъж и нашир, от долу до горе, любезен и търпелив, с упоритостта на търговец, специализиран в продажби по домовете.

Имената, които си бе отбелязал у портиерката, постепенно преставаха да бъдат отвлечени понятия, превръщаха се в силуети, образи, очи, гласове, начин на държане, човешки същества.

Педикюристката от партера можеше да мине и за гледачка на карти с твърде бледото си лице, което черните ѝ, почти хипнотични очи правеха още по-изпито.

— Защо полиция? Нищо лошо не съм направила в живота си. Попитайте клиентката ми, за която се грижа от девет години насам.

— Има умрял човек в къщата.

— Видях, че пренасят мъртвец, но бях заета. Кой е?

— Господин Палмари.

— Не го познавам. На кой етаж?

— На четвъртия.

— Чувала съм да говорят за него. Има доста хубава, малко превзета жена. Него никога не съм виждала. Млад ли беше?

Шабо — онзи от телевизията, отсъствуваше. Контрольорът от метрото не беше се прибрал, но жена му си беше вкъщи с една приятелка на чаша шоколад и сладкиши.

— Какво да ви кажа? Аз дори не зная кой живее над главите ни. Ако този човек не е излизал от апартамента си, нищо чудно, че не съм го срещала по стълбището. Колкото до мъжа ми, той никога не се е качвал по-горе от нашия етаж. Какво ще прави горе?

Отсреща — още една жена с бебе в люлката, малко момиченце с голо задниче на земята, биберони в стерилизатор.

На по-горния етаж мис Тъплър пишеше на машина. Висока, яка жена, облечена поради горещината само с пижама, чието горнище не бе закопчано на гърдите ѝ. Тя не почувствува нужда да го закопчае.

— Убийство в къщата? How exciting! Колко възбуждащо! Вие вече задържали... как казвате вие... убиец?... И ваше име Мегре?... Оня Мегре от Ке дез Орфевр.

Тя взе бутилката уиски, която бе на масата.

— Ще му пийнете ли, както казват французите?



Той пи, послуша десетина минути това, което тя му дърдореше на изкълчения си език, питайки се дали няма най-последно да скрие гърдите си.

— „Златният гвоздей“?... Не... Не ходила там... Но в Стейтс, в Щатите, почти всички нощни заведения принадлежи на гангстерс... Палмари гангстер?...

По този начин комисарят като че ли обикаляше някакъв умален, сбит Париж, със същите противоречия, от етаж до етаж, които човек може да открие между различните квартали и улици.

У американката царуваше бохемски безпорядък. У рентиерите насреща всичко бе тихо и меко, с конфитюрена сладост, а и жилището също миришеше на бонбони и конфитюр. Беловлас мъж спеше в едно кресло с вестник на коленете.

— Не говорете много високо. Той мрази да го събуждат внезапно. Вие за някакво благотворително дело ли идвате?

— Не. Аз съм от полицията.

Това, изглежда, се стори чудесно на старата дама.

— Наистина ли? От полицията! В тази така тиха къща! Да не би някой от наемателите да е обран!?

Тя се усмихваше, лицето ѝ бе нежно и добро като на монахиня от Свети Венсан дьо Пол под бялата шапка с колосани крила.

— Престъпление ли? Затова беше значи това влизане и излизане тази сутрин! Не, господине, не познавам никого освен портиерката.

Учителят по физкултура на третия етаж също не си беше вкъщи, но му отвори млада жена с още мътни от съня очи, загърнала тялото си с одеяло.

— Какво казвате? Не. Не зная кога ще се върне. За първи път идвам.

— Кога го срещнахте?

— Снощи, по-право тази сутрин, тъй като бе минало полунощ. В бара на улица „Пресбур“. Какво е направил? Изглежда тъй порядъчно момче.

Безсмислено бе да настоява. Тя едва говореше, лицето ѝ носеше всички белези на безсънно прекараната нощ.

У семейство Масолети Мегре завари само слугинята, която обясни на развален френски, че господарката ѝ отишла да вземе мъжа си от „Фукетс“ и че щели да вечерят заедно навън.

Мебелировката бе модерна, по-светла и по-весела, отколкото в другите апартаменти. На кушетката бе оставена небрежно една китара.

На етажа на Палмари Фернан Барийар още не се бе прибрал. Отвори му около тридесетгодишна, възруса и добре сложена жена, която си тананикаше някаква песен.

— Виж ти! Срещата съм ви вече по стълбата. Какво продавате?

— Полиция.

— Днешния случай ли разследвате?

— Откъде знаете, че се е случило нещо?

— Вашите колеги здравата се бяха разприказвали! Достатъчно беше да откrehна вратата, за да чуя приказките им. Между другото, странен начин имат да говорят за мъртвец, особено онези, които изнасяха трупа, те се смееха и се шегуваха.

— Познавахте ли Манюел Палмари?

— Никога не съм го виждала, но ми се е случвало да го чуя да реве.

— Да реве? Какво искате да кажете?

— Сигурно не е било лесно да се живее с него. Разбирам го, защото портиерката ми е казвала, че бил инвалид. Понякога изпадаше в такава ярост!...

— Прямо Алина?

— Алина ли се казва тя? Интересна личност във всеки случай. В началото, когато я срещнех по стълбата, ѝ кимвах за добър ден, но тя ме гледаше, сякаш съм прозрачна. От кой вид жени е тя? Женени ли бяха? Тя ли го е убила?

— В колко часа мъжът ви започва работа?

— Зависи. Няма установени часове като чиновник в учреждение.

— Връща ли се за обяд?

— Рядко, понеже повече е из крайните квартали или в предградията. Той е търговски представител.

— Знам. Кога излезе тази сутрин?

— Не зная, защото много рано отидох на пазар.

— Какво наричате „много рано“?

— Към осем часа. Когато се върнах в девет и половина, той не беше вече тук.

— Не срещнахте ли съседката си из магазините?

— Не, вероятно не пазаруваме от едни и същи места?

— Отдавна ли сте омъжена?

— От осем години.

Десетки и десетки въпроси и толкова отговори, които се запечатваха в паметта на Мегре. И в този куп от сведения само някои, може би само едно щеше в даден момент да придобие някакъв смисъл.

Барманът си беше вкъщи, тъй като от шест часа постъпваше на работа. Прислужницата и двете деца се намираха в първата стая, превърната в помещение за игра. Едно момченце започна да стреля по комисаря, викайки:

— Бум! Бум! Вие сте убит!

Тони Паские този ден за втори път бръснеше твърдата си и гъста брада. Жена му пришиваше копче на детско панталонче.

— Кое име споменахте? Палмари? И би трябвало да го познавам?

— Той е съседът ви от долния етаж, собствено до тази сутрин ви беше съсед.

— Да не му се е случило нещо? Срецнах полицаи по стълбището и когато се прибрах в два часа и половина, жена ми ми каза, че са отнесли мъртвец.

— Никога ли не сте ходили в „Златният гвоздей“?

— Лично аз не, но ми се е случвало да изпращам там клиенти.

— Защо?

— Някои питат къде да се нахранят, в този или онзи квартал. „Златният гвоздей“ си е създал добро име. Познавах навремето главния келнер Пернел, който работеше в „Кларидж“. Разбираше си от занаята.

— Не знаете ли името на собственика на заведението?

— Никога не съм се заинтересувал.

— А не сте ли срещали жената, Алина Бош?

— Момичето с черни коси и с прилепнали по тялото рокли, което ми се е случвало да срещам по стълбището?

— Тя е собственица на къщата, в която живеете.

— За първи път чувам. Никога не съм я заговарял. А ти, Люлю?

— Не обичам този тип жени.

— Сам виждате, господин Мегре. Малко неща можем да ви кажем. Може би при друг случай ще имате повече успех.

Англичанинът отсъствуваше. На седмия етаж комисарят откри дълъг коридор, осветен от едно-единствено прозорче на покрива.

Откъм двора — огромен таван, където наемателите бяха струпали стари куфари, шивашки манекени, сандъци — цял битпазар.

Откъм фасадата — един ред врати като в казарма. Той започна от тази в дъното — вратата на Йоланда, прислужницата на рентиерите от втория етаж. Тя беше отворена и Мегре забеляза прозрачна нощница върху разтуреното легло и чифт сандали на малкото чердже.

Следващата врата — на Амелия според начертания в бележника му план — беше затворена. До нея — също.

Когато почука на четвъртата, слаб глас го покани да влезе и през кафезите, които запълваха стаята, той забеляза близо до прозореца стара жена с бледо като месечина лице, седнала в кресло „Волтер“ с висока облегалка.

Той понечи да се оттегли, за да я остави в мечтателния ѝ унес. Прекрачила границите на нормалната възраст, тя изглеждаше свързана с живота само с някаква тънка нишка и гледаше неканения гост с усмихнат, спокоен и ведър поглед.

— Влезте, добри господине. Не се плашете от птиците ми.

Не му бяха казали, че освен канарчетата живее на свобода и един огромен папагал, кацнал на люлееща се пръчка в средата на стаята. Птицата започна да крещи:

— Коко!... Мили Коко!... Гладен ли си, Коко?...

Мегре обясни, че е от полицията, че в къщата е извършено престъпление.

— Зная, добричък господине. Портиерката ми каза, когато ходих на пазар. И това ако не е глупаво, да се избиват един друг, когато животът е тъй къс! Така е и с войните. Моят баща воюва и в 1870-а и в 1914-а. Аз също преживях две войни.

— Не познавахте ли господин Палмари?

— Ни него, ни някой друг освен портиерката, която не е толкова лоша, колкото човек може да си помисли. Била е много нещастна, бедната женица. Мъжът ѝ бил женкар, и отгоре на всичко пиел.

— Чули ли сте някой от наемателите да се качва на този етаж?

— Случва се от време на време. Идват хора да вземат или да оставят нещо на тавана. Но с моя постоянно отворен прозорец и с птиците ми, които пеят, нали разбирате?...

— Посещавате ли вашия съсед?

— Господин Жеф? Човек ще помисли, че сме на една възраст. Всъщност той е много по-млад от мен. Едва ли е минал седемдесетте. Раните му го карат да изглежда по-стар. Вие също ли го познавате? Той е глухоням и се питам дали това не е по-мъчително, отколкото да си сляп. Хората твърдят, че слепите са по-весели от глухите. Скоро ще узная дали е така. Защото погледът ми отслабва от ден на ден и аз не мога да кажа как изглеждате. Забелязвам само едно светло петно и някакви сенки. Не искате ли да седнете?

И най-накрая старецът, който при влизането на Мегре четеше някакъв детски вестник с роман в картинки. По лицето му имаше следи от шевове, един от белезите повдигаше ъгълчето на устата му — нещо, което го правеше да изглежда постоянно усмихнат.

Той носеше тъмни очила със сини стъкла. В средата на стаята — голяма маса от светло дърво бе натрупана с най-неочаквани предмети, които говореха за заниманията му през свободното време — момчешки матадор, дялани парчета дърво, стари илюстрирани списания, глина, от която старецът бе изработил някакво животно, чийто вид бе трудно да се определи.

Желязното легло, както и грубото одеяло приличаха на казармени, а върху варосаните стени бяха окачени илюстрирани картички с изгледи от слънчеви градове — Ница, Неапол, Истанбул...

На пода имаше купища списания.

С ръце, които въпреки възрастта му не трепереха, човекът се мъчеше да обясни, че е глух и нем, че не може да каже нищо, и Мегре на свой ред разпери ръце. Тогава неговият събеседник му даде да разбере, че е способен да чете думите по движението на устните.

— Извинете за безпокойството. Аз съм от полицията. Познавате ли случайно един от наемателите на име Палмари?

Мегре посочи с ръка пода, за да покаже, че Палмари живее отдолу, после показа четири пръста, за да уточни етаж. Старият Жеф поклати глава и комисарят му заговори за Алина.

Доколкото можа да разбере, старецът я бил срещал по стълбището. Той я описваше по забавен начин, сякаш извайваше в празното пространство тясното ѝ лице, извивките на тънката ѝ фигура.

Когато се намери отново на четвъртия етаж, Мегре имаше чувството, че е обиколил цял един свят. Той се чувствуваше натежал и малко меланхоличен. Смъртта на Манюел в инвалидното му кресло се

образувала на повърхността на ежедневието съвсем малки вълнички — хората, които години наред бяха разделени от него само с по една стена, под или таван, дори не знаеха, че го бяха откарали под погребално покривало.

Люка не играеше на карти. Алина не беше в хола.

— Мисля, че спи.

Младият Лапоант беше дошъл, щастлив, че ще работи с шефа.

— Взех кола. Добре ли направих?

— Остана ли бира, Люка?

— Две бутилки.

— Отвори ми едната, а аз ще ти изпратя половин дузина.

Беше шест часът. Движението в Париж започваше да се задръства и един нетърпелив автомобилист въпреки правилника натискаше клаксона под прозореца на сградата.

## ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

„Златният гвоздей“ на улица „Фонтен“ беше едно нощно заведение с третокласен стриптийз и специализиран магазин за бельо, за дамско бельо, плод на пикантната фантазия, което чужденците отнасяха за спомен от веселия Париж.

Мегре и Лапоант, които бяха оставили колата на Следствената полиция на улица „Шаптал“, вървяха бавно нагоре по улицата, където съвсем различните силуети на нощния свят започваха да се смесват с обикновените хора.

Беше седем часът. Блюстителят на реда в заведението, когото всички наричаха Джо Дебелоръкия, не беше още застанал на поста си пред входа на ресторанта, в синя униформа със златни галони.

Мегре, който го търсеше с поглед, добре го познаваше. Той имаше вид на бивш панаирен боксьор, въпреки че никога не бе слагал тежките от шест до осем унции ръкавици и бе прекарал половината от четиридесетгодишния си живот на сянка — отначало като малолетен в изправителен дом, после в затвора на порции от шест месеца до две години — за глупави кражби, побоища и наранявания.

Интелигентността му беше като на десетгодишно дете и когато трябваше да се справя с някое непредвидено положение, погледът му ставаше мътен, почти умолителен, като на ученик, който не си знае урока.

Намериха го вътре, без ливрея. Той бършеше с парцал канапетата, тапицирани с жълточервеникава кожа, и щом позна комисаря, лицето му стана почти толкова изразително, колкото издялана от дърво глава.

Двамата келнери шетаха, подреждайки заведението — по масите, застлани с покривки, слагаха чинии с вензела на „Златният гвоздей“, чаши и прибори, а в средата — по два стръка цветя в тясна и висока кристална вазичка.

Лампите с розови абажури не бяха запалени, защото слънцето все още позлатяваше отсрещния тротоар.

Барманът Жюстен, по бяла риза с черна връзка, доизбърсваше чашите си, а единственият клиент — дебел мъж с червендалесто лице — пиеше ментовка, седнал на висока табуретка.

Мегре го бе виждал някъде. Лицето му бе познато, но не успя да си спомни веднага кой беше този и къде го бе срещал. Може би на конните надбягвания или тук, в това заведение, или в бюрото си в Ке дез Орфевр?

Монмартър бе пълен с хора, които, макар и преди години, бяха имали вземане-даване с него и които изчезваха за по-късо или по-дълго време било „на лечение“ във Фонтевро или Мелюн, било „сред природата“, докато ги позабравят.

— Добър вечер, господин комисар. Добър вечер, инспекторе — каза Жюстен с непринуден глас. — Ако е за вечеря, подранили сте. Какво да ви предложи?

— Бира.

— Холандска, датска, немска?

Управителят излезе безшумно от задния салон, косата му бе оредяла, лицето — бледо и леко подпухнало, с лилави торбички под очите.

Не беше нито изненадан, нито смутен, запъти се към полицаите, подаде отпуснатата ръка на Мегре, ръкува се след това с Лапоант, облегна се с лакът на бара, но не седна. Оставаше му само да си сложи смокинга, за да е готов да посреща клиентите.

— Очаквах да ви видя днес. Бях даже изненадан, че не дойдохте по-рано. Какво ще кажете за това?

Той изглеждаше разтревожен или измъчен от скръб.

— Какво да кажа и за кое?

— Някой в края на краищата все пак го надхитри. Досещате ли се поне малко кой може да е свършил тая работа?

И тъй, въпреки че вестниците не бяха съобщили за смъртта на Манюел, въпреки че Алина бе останала целия ден под наблюдение и не се бе обаждала по телефона никому, в „Златният гвоздей“ знаеха новината.

Ако някой полицаи от квартал Терн бе изпуснал нещо, той би се доверил само на репортер. Що се отнася до наемателите на къщата, не личеше да имат каквато и да е връзка с монмартърската среда.

— В колко часа научихте, Жан-Лу?



Управителят, който изпълняваше и службата на оберкелнер, се наричаше Жан-Лу. Полицията нямаше в какво да го упрекне. Родом от департамента Алие, той бе започнал като келнер във Виши. Бе се оженил рано, имаше семейство — синът му учеше в Медицинския факултет, а една от дъщерите му бе омъжена за собственика на един ресторант на „Шанз-Елизе“. Водеше охолен живот във вилата, която си бе построил в Шоази-льо-Роа.

— Не зная — отговори той учудено. — Защо ме питате? Предполагам, че всички са в течение?

— Вестниците не съобщиха за престъплението. Помъчете се да си спомните. Знаехте ли нещо по обяд?

— Струва ми се, че да. Клиентите ни говорят за толкова неща! Ти спомняш ли си, Жюстен?

— Не, но и на бара говореха за това.

— Кой?

Мегре се сблъскваше със закона на мълчанието. Дори ако Пернел — управителят, не беше от престъпния свят и водеше най-порядъчен живот, все пак той бе свързан с тайната чрез една част от клиентелата.

„Златният гвоздей“ не беше вече някогашната кръчма, където се срещаха едва ли не само гангстери, по отношение на които Палмари — собственикът на заведението — не чакаше много да го притиснат, за да даде някое и друго сведение на комисаря.

Ресторантът си бе спечелил богата клиентела. Тук идваха доста чужденци, а към десет-единадесет часа вечерта и красиви жени, тъй като сервираха вечеря до полунощ. Бяха му останали верни и няколко шефове на банди, но това не бяха вече младоците, готови на всякакъв риск. Те си бяха подредили вече живота, повечето имаха жени и деца.

— Бих желал да зная кой пръв ви каза и на двамата.

И Мегре „отиде на риба“, както сам се изразяваше:

— Не е ли някой си Масолети?

Той бе запомнил имената на всички наематели от сградата на улица „Акациева“.

— С какво се занимава той?

— Търгува с автомобили... Италиански автомобили...

— Не го познавам. А ти, Жюстен?

— За пръв път чувам това име.

Чувствуваше се, че и двамата са искрени.

— Виньон?

Никакво пламъче в очите им. Те поклатиха глава.

— Един учител по физкултура на име Детуш?

— Не е известен тук.

— Тони Паские?

— Познавам го — намеси се Жюстен.

— Аз също — побърза да добави Пернел. — Случвало се е да ми праща клиенти. Той е втори барман в „Кларидж“, нали? От месеци не съм го виждал.

— Не се ли е обаждал по телефона днес?

— Обажда се само когато трябва да препоръча специално някой клиент.

— Да не би вашата „горила“<sup>[1]</sup> да ви е донесла новината?

Джо Дебелоръкия, който бе чул, плю на земята в знак на отвращение и процеди през изкуствените си зъби: „И това ако не е мръсотия!“

— Джеймс Стюърт, един англичанин? И той ли не? Фернан Барийар?

При всяко име двамата мъже се мъчеха да си спомнят и отново клатеха глава.

— Кой според вас е имал интерес да премахне Палмари?

— Не за пръв път се захващат с него.

— Само че двамата, които го поръсиха с автомата, бяха очистени. И оттогава Палмари вече не излизаше от апартамента си. Кажете ми, Пернел, откога „Златният гвоздей“ смени собственика си?

Лека червенина се появи по бледото лице на управителя.

— Преди пет дни.

— И кой е настоящият собственик?

Той се поколеба само за миг. Разбираше, че Мегре знае и че няма смисъл да лъже.

— Аз.

— От кого купихте заведението?

— От Алина, естествено.

— Откога Алина е истинската собственица?

— Не си спомням датата. Има повече от две години.

— Продажбата изповядана ли е пред нотариуса?

— Всичко, както си му е редът.

— Кой е нотариусът?

— Дегриер на булевард „Перер“.

— Цената?

— Двеста хиляди.

— Нови франка, предполагам?

— Разбира се.

— Платени в брой?

— В брой. Дори ни трябваше доста време, докато изброим банкнотите.

— В чанта или в куфар ги отнесе Алина?

— Не зная. Аз си тръгнах пръв.

— Знаехте ли, че сградата на улица „Акациева“ принадлежи също на метресата на покойния Манюел?

Двамата мъже се чувствуваха все по-неудобно.

— Винаги се носят слухове за това-онова. Какво да ви кажа, господин комисар, аз съм честен човек, както и Жюстен. И двамата сме семейни. Понеже ресторантът е на Монмартър, има всякакви хора между нашите клиенти. А и законът не ни позволява да ги пъдим, освен ако не са много пияни — нещо, което рядко се случва. Човек чува всякакви истории, но предпочита да ги забрави, нали така, Жюстен?

— Точно така.

— Питам се — каза тогава тихо комисарят, — дали Алина има любовник?

Те не трепнаха — нито единият, нито другият, не казаха нито да, нито не, нещо, което донякъде изненада Мегре.

— Никога ли не се е срещала с мъже тук?

— Тя даже не се спираше в бара. Идваше право в бюрото ми на мецанина и проверяваше сметките като делова жена, преди да отнесе предполагаемата ѝ се част.

— Не ви ли учудва, че мъж като Палмари е прехвърлил, както изглежда, на нейно име всичко, или поне голяма част от това, което е притежавал?

— Много търговци и делови мъже прехвърлят имуществото на името на жена си, опасявайки се от възможна конфискация.

— Палмари не беше женен — възрази Мегре, — а и разликата във възрастта им бе тридесет и пет години.

— И аз съм мислил за това. Знаете ли, смятам, че Манюел беше наистина особен. Той имаше абсолютно доверие в Алина. Той я обичаше. Бих се заклел, че никога не бе обичал, преди да я срещне. Той се чувствуваше непълноценен в инвалидното си кресло. Тя бе станала смисъл на живота му — единственото същество, което го свързваше с външния свят.

— А тя?

— Доколкото мога да преценя, тя също го обичаше. Това се случва и на момичета като нея. Преди да се запознае с него, бе срещала мъже, които търсят в нея само жената, без да я считат за човек, разбирате ли? Такива като Алина са по-чувствителни от честните жени към оказваното им внимание, към обичта, към перспективата за един спокоен живот.

Дебелият червендалест мъж на другия край на тезгяха си поръча още една ментовка.

— Веднага, господин Луи.

Мегре тихо попита:

— Кой е този господин Луи?

— Клиент. Не зная фамилното му име, но идва доста често да пийне една-две ментовки, разредени с вода. Предполагам, че е от квартала.

— Беше ли тук за обедния аперитив?

— Беше ли тук, Жюстен? — повтори полугласно Пернел.

— Чакайте, мисля, че да. Пита ме дали нямам някакво предвиждане за не знам кое си конно надбягване.

Господин Луи избърса потното си лице, гледайки чашата си с уморен поглед.

Мегре извади бележника си от джоба, написа няколко думи и го подаде на Лапоант.

„Проследи го, ако излезе. Среща — тук. Ако съм си отишъл, обади се по телефона вкъщи.“

— Кажете ми, Пернел, докато още не сте много зает, ще имате ли нещо против да се качим за малко на мецанина?

Това бе покана, която един управител на ресторант не би могъл да откаже.

— Оттук...

Той беше дюстабанлия и вървеше като паток, както повечето келнери на известна възраст. Стълбата беше тясна и тъмна. Нямахме и помен от лукса и комфорта на ресторанта. Пернел извади от джоба си връзка ключове, отвори една врата, боядисана в кафяво, и те се озоваха в малка стаичка, която гледаше към двора.

Бюрото бе отрупано с фактури, реклами, два телефона, перодръжки, моливи и бланки. По етажерките от светло дърво бяха подредени зелени папки, а на отсрещната стена се виждаха снимки в рамка на госпожа Пернел с двайсет-трийсет години по-млада, на около двайсетгодишно момче и на младо момиче, навело замечтано глава, подпряло с ръка брадичката си.

— Седнете, Пернел, и ме слушайте добре. Да играем открито и двамата, а?

— Аз винаги съм играл честно.

— Вие знаете, че не е така, че не можете да си го позволите — иначе нямаше да бъдете собственик на „Златният гвоздей“. За да ви предразположа, ще ви направя едно откритие, което сега вече е без значение за заинтересования. Когато Манюел купи това, което тогава бе само една кръчма, преди двайсет години, аз идвах понякога тук да пийна една чашка, сутрин, когато бях почти сигурен, че ще го намеря сам. Случвало се е той да ми се обади по телефона или да ми направи дискретно посещение в Ке дез Орфевр.

— Доносник? — прошепна управителят, без много да се изненада.

— Досещал ли сте се за това?

— Не зная. Може би. Предполагам, че това е причината, поради която стреляха по него преди три години?

— Възможно е. Само че Манюел беше хитрец и ако при случай ми даваше сведения за някоя дребна риба, самият той се занимаваше с едри сделки, за които внимаваше да не пророни нито дума.

— Не искате ли да поръчам да ни качат бутилка шампанско.

— Това е почти единственото питие, което не ме изкушава.

— Една бира?

— Засега нищо.

Пернел видимо се измъчваше.

— Манюел беше твърде умен — продължи Мегре, без да престава да гледа събеседника си в очите. — Толкова умен, че никога не съм могъл да открия каквото и да е доказателство срещу него. Той знаеше, че ми е известна поне голяма част от истината. Не си даваше труд да отрича. Гледаше ме спокойно, с лека насмешка и когато това станеше необходимо, издаваше някой от съучастниците си.

— Не разбирам.

— Напротив.

— Какво искате да кажете? Никога не съм работил за Манюел освен като оберкелнер, а след това управител.

— Обаче още на обяд вие знаехте за случилото се. Както казахте, човек чува много неща в бара или ресторанта. Какво мислите вие, Пернел, за кражбите на скъпоценности?

— Това, което разправят вестниците: младоци, които учат занаята и които в края на краищата биват залавяни.

— Не.

— Говори се за един от старите, който стоял наблизо в момента на кражбите, за всеки случай.

— По-нататък?

— Нищо, кълна ви се, че не зная нищо повече.

— Добре! Тогава аз ще ви разправам повече, като съм убеден, че няма да ви науча на нищо ново. Какво рискуват главно крадците на скъпоценности?

— Да бъдат пипнати.

— Как?

— При продажбата на стоката.

— Хубаво! Май че почвате да се досещате. Всички скъпоценни камъни с известна стойност имат, така да се каже, своя самоличност и са познати на хората от занаята. Щом бъде извършена кражба, описанието на скъпоценностите се разправа не само във Франция, но и в чужбина. Един укривател, ако крадците познават такъв, не би дал повече от десет-петнайсет на сто от стойността на плячката. Почти винаги, когато той пусне след година-две камъните в обращение, полицията ще ги идентифицира и ще тръгне по обратен път към източника. Така ли е?

— Предполагам, че е така. Вие имате повече опит от мен.

— Обаче от няколко години насам периодично изчезват скъпоценности вследствие на обири с „горе ръцете!“ или разбиване на витрини, без някога да сме им открили следите. Какво предполага това?

— Откъде да знам?

— Хайде, Пернел. Човек не работи във вашия бранш трийсет-четирийсет години, без да помирише меда, дори и да не е бръкнал в делвата.

— Не съм от толкова дълго време в Монмартър.

— Първата предпазна мярка е не само да се извадят камъните от едно бижу, но и да се преобразят, нещо, което изисква помощта на някой специалист по сечене и шлифоване на диаманти. Познавате ли вие такъв?

— Не.

— Малко хора ги познават по простата причина, че те са малко на брой не само във Франция, но и в целия свят. Те не са повече от петдесетина в Париж и всички или почти всички са в квартала Маре, около улица „Фран Буржуа“, и представляват малко, твърде затворено общество. Освен това посредниците, търговците на скъпоценни камъни и големите бижутери ги държат под око.

— Не бях помислил за това.

— Шегувате се!

На вратата се почука. Беше барманът, който подаде едно листче на Мегре.

— Донесоха това за вас.

— Кой?

— Прислужникът от магазина за цигари на ъгъла.

Лапоант бе написал с молив на лист от бележник.

„Влезе в телефонната кабина. През стъклото видях, че избира Етоал 42–39. Последната цифра несигурна. После седна в ъгъла и зачете вестник. Оставам.“

— Позволявате ли да си послужи с един от двата ви телефона? Всъщност, защо имате две линии?

— Само една е. Вторият апарат е свързан само с ресторанта.

— Ало! Справки? Тук комисар Мегре от К. П. Бих желал да знам по спешност кой абонат има телефонен пост Етоал 42–39. Последната цифра е съмнителна. Бъдете любезна да ми позвъните тук.

— Сега — каза той на Пернел — ще пия с удоволствие чаша бира. — Сигурен ли сте, че не знаете за господин Луи повечко, отколкото ми казахте?

Пернел се колебаеше, даваше си сметка, че работата става сериозна.

— Лично аз не го познавам. Виждам го в бара. Случва се аз да го обслужа в отсъствието на Жюстен и да разменя с него няколко думи за времето.

— Никога ли не е с компания?

— Рядко. Няколко пъти съм го виждал с младежи и дори съм се питал дали не е педераст.

— Не знаете нито фамилиното му име, нито адреса му?

— Винаги съм чувал да го наричат господин Луи с известно почитание. Трябва да живее в квартала, понеже никога не идва с кола...

Телефонът иззвъня. Мегре вдигна слушалката.

— Комисарят Мегре? Струва ми се, че мога да ви дам сведението, което поискахте — казваше старшата на служба „Справки“. — Етоал 42–39 прекрати абонамента си преди шест месеца поради заминаване в чужбина. Абонатът, чийто номер е 42–38, се казва Фернан Барийар и живее...

Комисарят знаеше останалото. Търговският представител на луксозни опаковки, който живееше на същата площадка с Палмари!

— Благодаря ви, госпожице.

— Не искате ли предшествуващите номера?

— За всеки случай...

И имената, и адресите му бяха непознати. Мегре стана тежко, схванат от горещината и от уморителния ден.

— Помислете върху това, което ви казах. Пернел. Сега, когато започвате работа за ваша сметка и сте начело на заведение, което върви добре, би било жалко да имате неприятности, нали? Нещо ми подсказва, че не след дълго пак ще се видим с вас. Един съвет: не говорете много по телефона или иначе за разговора, който току-що водихме. Впрочем луксозните опаковки не ви ли подсказват нещо?



Новият собственик на „Златният гвоздей“ го погледна с непресторена изненада.

— Не разбирам.

— Някои картонажни работилници се специализират в изработването на кутии и пликчета за шоколади, бонбони и т.н. А в това „и тъй нататък“ могат да се включат и кутийките, които в бижутерията заместват скъпите едновременни скринчета за накити.

Той слезе по тъмната и мръсна стълба, прекоси ресторанта, където сега имаше една двойка в ъгъла и четирима пийнали мъже, които вечеряха на една маса.

Мегре тръгна нагоре по улицата и мина покрай кръчмичката тютюнопродавница, забеляза Лапоант, седнал благоприлично пред аперитива си, и в един ъгъл господин Луи, който четеше вечерен вестник. И двамата се престориха, че не го забелязват, а след минута комисарят се качи в едно такси.

— До ъгъла на улица „Акациева“ и улица „Триумфалната арка“.

Небето стана огненочервено, оцветявайки лицата на минувачите.

Отникъде не полъхваше и Мегре усещаше ризата си залепнала за тялото. По пътя той изглеждаше задрямал, а може би наистина бе дремнал, тъй като думите на шофьора го стреснаха:

— Пристигнахме, шефе.

Той вдигна глава, за да разгледа отдолу нагоре сградата от червени тухли с бели каменни рамки на прозорците, строена навярно към 1910 г. Асансьорът го остави на четвъртия етаж и той замалко не позвъни по навик на вратата отляво.

Пред вратата отдясно трябваше да почака известно време и най-после му отвори пак русата жена, която бе разпитвал следобеда, с пълна уста и салфетка в ръка.

— Пак ли вие! — рече тя без яд, но с изненада. — Седнали сме с мъжа ми да вечеряме.

— Бих желал да му кажа две думи.

— Влезте.

Гостната приличаше на хола в отсрещния апартамент, но не толкова луксозна, с по-обикновен килим. След това се влизаше не в стаята, наричана у Палмари кажиби, а в буржоазна трапезария, обзаведена със селски мебели.

— Това е комисарят Мегре, Фернан.

Един четиридесетгодишен мъж с тъмни мустаци стана от стола си също с кърпа за ядене в ръка. Той бе по риза, с развързана връзка и разкопчана яка.

— Голяма чест е за мен — каза той тихо, поглеждайки ту жена си, ту посетителя.

— Комисарят вече идва днес следобед. Не остана време да ти спомена за това. Той обиколи къщата заради умрелия наемател, звънейки на всяка врата.

— Довършете вечерята си — каза Мегре. — Не бързам.

На масата имаше телешко печено и юфка с домати. Съпрузите седнаха на масата с известно стеснение, а комисарят се настани на края на масата.

— Нали ще пийнете чаша вино?

Шишето с бяло вино, току-що донесено от хладилника, бе изпотено и Мегре не устоя. И не сгреши, защото ставаше дума за едно леко сансерско винце, едновременно тънко и дъхаво, което положително не беше купено от бакалина.

Настана неловко мълчание, когато Барийар и жена му започнаха отново да се хранят под разсеяния поглед на госта си.

— Всичко, което успях да му кажа, бе, че ние не познаваме този Палмари. Що се отнася до мен, аз никога не съм го виждала, а до тази сутрин не знаех и името му. А по отношение на жената...

Мъжът ѝ бе хубав човек, слаб и мускулист, който сигурно имаше успех сред жените, а мустаците му подчертаваха чувствените устни и безупречните зъби, които той откриваше и при най-леката усмивка.

— А ти познаваш ли го?

— Не. Но остави комисаря да говори. Слушам ви, господин Мегре.

У него се усещаше лека ирония, едва прикрита нападателност. Това бе мъжкар, сигурен в себе си, готов да се бие, който не се съмнява нито в чара, нито в силата си.

— Довършете първо яденето си. Голяма обиколка ли направихте днес?

— Квартала на люляците.

— С кола?

— С колата си, разбира се. Имам „Пежо 404“, от която съм много доволен и ми придава тежест. В моя занаят това е важно.

— Предполагам, че носите със себе си куфар с мостри?

— Разбира се, както и всички колеги.

— Ще ви помоля да ми го покажете, след като изядете десерта си.

— Доста неочаквано любопитство, не намирате ли?

— Зависи от каква гледна точка изхожда човек.

— Мога ли да ви попитам дали сте изявили подобен род желаниа по другите етажи на къщата?

— Не още, господин Барийар. Добавям, че вие имате право да не изпълните молбата ми и тогава ще се обадя по телефона на един твърде симпатичен съдия-следовател, който ще ми изпрати по разносвача заповед за обиск, а при нужда — заповед за задържане. Може би предпочитате да продължим този разговор в бюрото ми в Ке дез Орфевр?

Мегре не пропусна да забележи доста явната противоположност в държането на двамата съпрузи. Жената отвори учудено очи, изненадана от внезапния обрат в тона на разговора, от неочакваното за нея настръхване на двамата мъже. Тя сложи ръка върху ръката на мъжа си и запита:

— Какво става, Фернан?

— Нищо, моето момиче. Не се безпокой. След малко комисарят Мегре ще ми се извини. Когато полицията се намери пред престъпление, което надвишава възможностите ѝ, започва да нервничи.

— Госпожо, вас ли търсиха по телефона преди по-малко от час.

Тя се обърна към мъжа си, сякаш да го попита какво да отговори, но той не я погледна и приличаше на човек, който иска да премери силата на комисаря, мъчейки се да отгатне какво всъщност цели той с въпроса си.

— Аз имах телефонен разговор, а не тя.

— С някой приятел?

— С един клиент.

— Някой търговец на шоколад? Някой сладкар? Или дрогерист? Това е вашата клиентела, нали?

— Доста добре сте осведомен.

— Освен ако не се касае за някой бижутер? Мога ли да ви помоля, господин Барийар, да ми кажете името му?

— Признавам си, че не го запомних, тъй като сделката не ме интересуваше.

— Така ли? Клиент, който ви търси след работно време! Какво собствено искаше той от вас?

— Сегашните цени на стоката.

— Отдавна ли познавате господин Луи?

Ударът попадна в целта. Красивият Фернан се намръщи и даже жена му забеляза, че изведнъж той престана да бъде така самоуверен.

— Не познавам господин Луи. А сега, ако считате за необходимо да продължим този разговор, да минем в кабинета ми. По принцип не намесвам жените в деловата работа.

— Всички?

— Моята, ако искате по-точно. Нали можем да те оставим, мила?

Той го заведе в съседната стая, по размери почти същата като кажибито на Палмари, подредена доста комфортно. Тъй като прозорците гледаха към двора, там беше по-тъмно, отколкото в другите стаи, и Барийар запали лампите.

— Седнете, ако държите на това, и щом като наистина се налага, аз ви слушам.

— Преди малко казахте нещо много забавно.

— Моля ви да вярвате, че нямам никакво намерение да ви забавлявам. Намислили сме с жена ми да отидем довечера на кино, а вие ще ни накарате да изпуснем началото на филма. Какво смешно казах всъщност?

— Че по принцип не намесвате жените в деловата работа.

— Не само аз съм такъв в това отношение.

— Пак ще поговорим за това след малко. Що се отнася до госпожа Барийар, във всеки случай склонен съм на драго сърце да ви вярвам. Отдавна ли сте женен?

— От осем години.

— Същото ли занятие упражнявахте тогава, както днес?

— Почти.

— Разликата?

— Занимавах се с производството в една картонажна във Фонг-не-су-Боа.

— В тази сграда ли живеете?

— Живеех в малка вила, във Фонтие.

— Да видим куфара с мострите.

Той бе оставен на паркета, вляво от вратата, и Барийар с неудоволствие го вдигна на бюрото.

— Ключа?

— Не е заключен.

Мегре го отвори и както очакваше, всред луксозните кутии, почти всички украсени с вкус, намери и от кутийките, в които бижутерите опаковат часовници и накити.

— Колко бижутерски магазина посетихте днес?

— Не зная. Три или четири. Часовникарите и бижутерите представляват само част от клиентелата ни.

— Водите ли бележки за търговските къщи, които посещавате?

За втори път лицето на Фернан Барийар нервно потръпна.

— Не съм по душа нито счетоводител, нито статистик. Задоволявам се да записвам поръчките.

— И, естествено, пазите копие от поръчките, предадени вече на вашата фирма?

— Може би други постъпват така. Аз се доверявам на шефовете си и гледам да се обременявам с колкото е възможно по-малко книжнина.

— Така че невъзможно ви е да ми представите списък на клиентите си?

— Наистина ми е невъзможно.

— За коя фирма работите?

— „Жело и Син“, на авеню „Гоблен“.

— Тяхното счетоводство сигурно се води по-добре от вашето и утре сутринта ще ги посети.

— Бихте ли желали най-сетне да ми кажете какво целите с всичко това?

— Един въпрос най-напред. Вие поддържате, че никога не намесвате жените в деловата си работа, нали?

Барийар, който палеше цигара, вдигна рамене.

— Даже ако тази жена се казва Алина и живее срещу вас?

— Не знаех, че се казва Алина.

— Но веднага разбрахте за кого говоря.

— Има само един апартамент срещу нашия, доколкото знам, и само една жена в този апартамент. Случвало ми се е да я срещам по

стълбището, да пътувам в асансьора с нея, да я поздравя със сваляне на шапка, но не си спомням да съм я заговарял. Освен да съм продумвал. „Минете, моля...“, когато е трябвало да ѝ държа отворена вратата на асансьора.

— Жена ви в течение ли е?

— В течение на какво?

— На всичко. На търговията ви. На различните ви дейности. На връзките ви с господин Луи.

— Казах ви, че не познавам този господин Луи.

— И все пак само преди час той ви предупреди по телефона, че вода следствие на улица „Фонтен“, и ви предаде отчасти разговора ми с управителя на „Златният гвоздей“ и бармана.

— Какво искате да ви кажа?

— Нищо. Както виждате, аз говоря. Има случаи, в които е по-добре да се играе открито и да се свалят картите пред противника. Можех да изчакам да срещна шефовете ви, да разпитам счетоводителя на авеню „Гоблен“. Те не могат от днес до утре да подправят счетоводните си книги, за да ви избавят от беда. А вие много добре знаете какво ще открия.

— Имена, адреси и цифри. Еди-колко си „Помпадур“ по сто и петдесет франка дузината, еди-колко си...

— Еди-колко си кутийки за бижута по толкова франка за дузина или сто.

— И какво от това?

— Представете си, господин Барийар, че от своя страна притежавам списък на бижутерийните магазини в Париж и предградията, които години наред са били обект на едри кражби било чрез „горе ръцете!“, било за по-бързо чрез счупване на витрината с автомобилна щанга. Започвате ли да разбирате? Аз съм почти сигурен, че в списъка на вашите клиенти, който фирмата „Жело и Син“ ще ми достави, ще намеря горе-долу всички имена от моя списък.

— Дори и да е така, какво от това? Като се има предвид, че аз посещавам повечето от тукашните бижутерии, освен големите фирми, които използват кутии от кожа, естествено е...

— Не мисля, че такова ще бъде мнението на съдия-следователя, натоварен със случая „Палмари“.

— Защото съседът ми по етаж се е занимавал с бижута?

— Посвоему. А от три години насам, откакто е инвалид, с посредничеството на една жена.

— Затова ли ме питахте преди малко дали...

— Точно затова. А сега ви питам дали сте любовник на Алина Бош и от колко време?

Това стана инстинктивно. Мъжът неволно хвърли поглед към вратата, после, стъпвайки тихо, отиде да я откряне, за да се увери, че жена му не подслушва.

— Ако ми бяхте казали това в столовата, мисля, че щях да ви разбия мутрата. Вие нямате, пък и никой няма право да сее подозрения в едно семейство.

— Вие не ми отговорихте.

— Отговарям ви: не.

— И все още не познавате господин Луи?

— И не познавам никакъв господин Луи.

— Може ли?

Мегре протегна ръка към телефона, набра номера на отсрещния апартамент и позна гласа на Люка.

— Какво прави твоята клиентка?

— Известно време спа, после се реши да хапне резен шунка и едно яйце. Става нервна, крачи из стаите гледа ме с убийствен поглед всеки път, когато мине край мен.

— Не се ли е опитвала да се обажда по телефона?

— Не. Наблюдавам я внимателно.

— Никой ли не е идвал?

— Никой.

— Благодаря. Ще бъда при нея след няколко минути. А докато дойда, моля те да се обадиш в Ке дез Орф-вр да ни изпратят още един човек. Да, тук. Знам, че Бонфис с долу. Искам и втори човек, комуто ще предадеш следното поръчение: първо, да вземе кола. Второ, да я гарира пред входа и да не го изпуска от очи. Трябва да се проследи — ако същият си намисли да излиза сам или с жена си, — на име Фернан Барийар, търговски представител, който живее в апартамента срещу този, където се намираш ти. Да, у него съм. Да свържат телефона му с подслушвателната уредба. Отличителни белези на Барийар: около четиридесетгодишен, метър и седемдесет и пет, буйна тъмна коса, тънки тъмни мустачки, известна елегантност — от типа мъже, които се

харесват на жените. Собствената му жена в случай че го придружава, е по-млада от него с десетина години, руса, апетитна, по-скоро пълничка. Оставам тук, докато нашият инспектор дойде долу. Доскоро виждане, старче.

Докато той говореше, търговският пътник го гледаше със злоба.

— Предполагам — попита го почти с меден глас Мегре, — че все още нямате нищо да ми кажете?

— Абсолютно нищо.

— На моя инспектор му трябва десетина минути, за да дойде тук. Възнамерявам да ви правя компания, докато чакам.

— Както обичате.

Барийар седна в едно кожено кресло, взе някакво илюстрирано списание от ниската масичка и се престори, че е погълнат от четивото си. А Мегре стана и се зае да изследва стаята подробно, четейки заглавията на книгите в библиотеката, повдигайки преспапието от някакви книжа, надничайки в чекмеджетата на бюрото.

Това бяха дълги минути за търговския представител. Вдигайки от време на време очи от списанието, той поглеждаше към този тромав и спокоен мъж е непроницаемо лице, който като че ли изпълваше кабинета с едрото си тяло, смазваше го с тежестта си.

От време на време комисарят изваждаше джобния си часовник — той не бе могъл да свикне с ръчните часовници и пазеше като скъп спомен от баща си златния хронометър с двоен капак.

— Още четири минути, господин Барийар.

Последният се стараеше да не мърда много, но ръцете му започваха да издават нетърпението му.

— Три минути.

Той се сдържаше все по-трудно и по-трудно.

— Готово! Пожелавам ви лека нощ, очаквайки следващата ни среща, която ще бъде, надявам се, също така сърдечна като тази.

Мегре излезе от кабинета и в трапезарията видя младата жена със зачервени очи.

— Мъжът ми не е направил нищо лошо, нали, господин комисар?

— Него трябва да попитате, мила госпожо. Заради вас бих желал това да е така.



— Въпреки външния си вид той е много нежен и грижлив. Понякога бързо кипва, такъв му е темпераментът, но винаги пръв съжалява за избухванията си.

— Лека нощ, госпожо.

С тревожен поглед тя го изпрати до вратата и го видя да се запътва не към асансьора, а към отсрещната врата.

---

[1] Телохранител, тук — портиер, който посреща посетителите и изхвърля неудобните от заведението. ↑

## ПЕТА ГЛАВА

Алина, която отвори вратата, бе с опънати нерви, с втренчен и изострен поглед, подчертан от дълбоките сенки под очите. Мегре беше по-спокоен от всеки друг път. Докато прекоси площадката на стълбището, той бе имал време да си придаде добродушното изражение, което инспекторите му познаваха добре, но което не можеше да ги заблуди.

— Не исках да напусна сградата, без да съм ви пожелал една колкото е възможно по-лека нощ.

Люка, седнал в едно кресло, остави на килима илюстрираното списание, което четеше, и стана лениво. Не бе трудно да се отгатне, че между двамата, затворени от толкова часове в този апартамент, в който им предстоеше да стоят до сутринта, не цареше сърдечност.

— Не смятате ли, Алина, че ще направите по-добре да си легнете? Не ви липсваха вълнения днес. Страхувам се, че и утрешният ден ще бъде също така мъчителен, ако не и повече. Нямате ли във вашата аптечка нещо сънотворно или успокоително?

Тя го наблюдаваше с твърд поглед, търсейки да проникне до дъното на мислите му, беснеейки, че не намира у комисаря слабо място, за което да се залови.

— Колкото до мен, доста неща научих от сутринта досега, но трябва да направя някои справки, преди да ви съобщя какво съм открил. Всъщност едва тази вечер се запознах с един доста любопитен мъж, който е ваш съсед по етаж. Първоначално се излъгах в него, вземайки го за обикновен представител на кутии за сладкарски и шоколадени изделия. Оказа се, че дейността му е много по-широка и обхваща в частност бижутерските среди.

Той не бързаше и замислено пълнеше лулата си.

— Поради всичко това още не съм вечерял. Надявам се, че господин Луи е имал търпение да ме почака в „Златният гвоздей“ и че ще можем да вечеряме заедно.

Пак мълчание. Както винаги, той натъпкваше лулата си с показалец, като прибираше отстрани тютюна, и накрая драсна клечка кибрит, докато Алина следеше прекалено грижливите му и бавни движения с нарастващо нетърпение.

— Хубав мъж е тоя Фернан Барийар. Бих се учудил, ако се задоволява с една жена, още повече че собствената му жена ми изглежда доста невзрачна за него. Какво мислите вие за това?

— Не го познавам.

— Разбира се, собственицата на една къща не може да познава отблизо всичките си наематели. При това питам се, дали тази къща е единствената, която притежавате? Утре ще узная това от нотариуса Дегриер, с когото имам среща. Тази афера е толкова сложна, Алина, че на моменти имам чувството, че губя почва под краката си. За всеки случай поставих човек долу, ако на Барийар му се прище да поизлезе. Колкото до телефона му, занаят и той като вашия е свързан с уредба за подслушване. Вие виждате колко любезно ви предупреждавам. Несъмнено нямате нищо да ми кажете?

Със стиснати устни, с отсечени машинални крачки тя се отправи към спалнята и тръшна вратата след себе си.

— Вярно ли е, шефе, всичко, което току-що казахте?

— Горедолу. Лека нощ. Гледай да не заспиш. Пригответи си толкова силно кафе, колкото ще ти бъде необходимо, и ако се случи нещо, каквото и да е то, обади ми се по телефона на булевард „Ришар Льоноар“. Не зная в колко часа ще се прибера, но твърдо съм решил да поспя.

Вместо да вземе асансьора, той заслиза бавно по стълбата и като минаваше покрай всяка врата, си представяше живота на наемателите. Някои гледаха телевизия и в много апартаменти се чуваха същите гласове, същата музика. Тропането на крака у Мейбл Тъплър показваше, че една-две двойки танцуват.

Инспектор Лагрюм дремеше на волана в една полицейска кола и Мегре разсеяно му стисна ръка.

— Без кола ли сте, шефе?

— Ще намеря такси на Авенюто на Великата армия. Получи ли нарежданията?

— Да се проследи оня човек — Фернан Барийар.

Мегре бе загубил онази лекота, която усещаше, като се събуди сутринта в трептящия от слънчева светлина апартамент или когато, застанал на платформата на автобуса, се опиваше от картините на парижкото ежедневие, оцветени като в детски албум.

Хората имаха манията да го разпитват за методите му. Някои се смятаха даже способни да ги анализират и той ги наблюдаваше с насмешливо любопитство, защото те знаеха повече от него, който най-често импровизираше, воден от инстинкта си.

Префектът положително не би одобрил това, което инстинктът диктуваше на комисаря този ден, а и дребният съдия-следовател въпреки възхищението си сигурно също би се намръщил.

Преди да разпита Фернан Барийар например, Мегре би трябвало да събере колкото може повече сведения за него, да състави досие, да има подръка датите, които бе сигурен, че ще намери у „Жело и Син“, уточненията, които евентуално щеше да му даде нотариусът Дегриер.

Той бе предпочел да събуди безпокойството на търговския представител, съзнателно да го накара да бъде нащрек, без да се крие от него тъкмо обратното! — нещо по отношение на наблюдението, под което бе поставен.

За момент бе помислил да не казва нищо на Алина, за да я изненада на другия ден, като я срещне очи с очи със съседа ѝ по етаж, и да наблюдава реакциите ѝ.

В края на краищата той бе играл обратната игра и сега тя вече знаеше, че той е открил връзката между нея и представителя на картонени кутии.

И той, и тя бяха поставени под надзор — не можеха нито да се срещнат, нито да се свържат по телефона. Невъзможно им бе също така да излязат от сградата, без да бъдат проследени.

Щяха ли при тези условия да спят спокойно? Мегре бе постъпил по същия начин и с господин Луи, даде му да разбере, че занапред постъпките му ще бъдат следени от полицията.

Беше още невъзможно да се установят връзките между тези три лица. Единственото общо нещо беше тревогата, която Мегре се стараеше да засили колкото е възможно повече у всеки един от тях.

— В „Златният гвоздей“, на улица „Фонтен“.

И там той бе играл с открити или почти открити карти. И без това трябваше да вечеря някъде, защо да не избере ресторанта, чийто

собственик дълго време бе Палмари, преди да го прехвърли на името на Алина и после да го преотстъпи на Пернел.

Голямото оживление, което завари, влизайки в заведението, го изненада. Почти всички маси бяха заети, чуваше се глъчка, от време на време избухваше женски смях, а на метър от тавана димът от пурите и цигарите образуваше гъст, почти непроницаем облак.

В розовата светлина на лампите той забеляза на една маса господин Луи, седнал срещу хубаво младо момиче, докато Лапоант скучайте на бара пред чаша цитронада.

С професионална усмивка Пернел сновеше от клиент на клиент, ръкуваше се, навеждаше се, за да разправи някоя весела историйка, или да вземе поръчката, която предаваше на някой от келнерите.

Две жени, кацнали на високите столчета на бара, изразходваха запасите си от кокетство пред младия Лапоант, който стеснително се стараеше да гледа на друга страна.

При влизането на Мегре една от тях се наведе към приятелката си, сигурно да ѝ пошепне: „Тоя е полицай!“

Така че, когато комисарят отиде при инспектора, госпожиците загубиха всякакъв интерес към него.

— Вечеря ли?

— Изядох един сандвич в кафенето, където той стоя повече от час. После се върна тук и дочака тази млада жена за вечеря.

— Не си ли преуморен?

— Не.

— Бих желал да продължиш да го следиш. Когато се прибере у тях, обади се по телефона в службата да те сменят. По същия начин ще постъпиш, ако отиде у момичето, което е възможно, или ако я заведе на хотел. Ще направиш по-добре да хапнеш нещо с мен.

— Една бира, господин Мегре?

— Късничко е, Жюстен. Взел съм си бирената дажба за днес.

Той направи знак на Пернел, който им намери една масичка, осветена от позлатена лампа с копринен абажур.

— Тази вечер ви препоръчвам паела. Първо може да започнете с банички със сирене, както ги правят в Ница. С тях — леко бяло вино „Тавел“, освен ако не предпочитате ароматичното „Пуйи“.

— Добре, нека бъде паела и „Тавел“.

— За двама?

Той потвърди с кимане и по време на вечерята изглеждаше зает само с яденето и с хубавото ароматно вино. От своя страна господин Луи се преструваше, че не го интересува нищо друго освен приятелката му, която все пак се обърна два-три пъти да погледне полицаите — сигурно го питаше за тях.

— Колкото повече го гледам — въздъхна комисарят, — все повече се убеждавам, че го познавам отнякъде. И то отдавна, може би отпреди десет години, може би от повече. Възможно е да е имал работа с мен, когато е бил млад и слаб, но сега е напълнял и това ме обърква.

При плащането на сметката Пернел се наведе с чисто професионален вид, намирайки време да прошепне на ухото на Мегре:

— Сетих се за една подробност, след като си бяхте отишли. Преди известно време се носеше слух, че Палмари бил собственик на хотел на улица „Етоал“. Тогава в тоя хотел се даваха стаи на час — хотел „Бюсиер“, „Бесиер“ или нещо подобно.

Мегре плати и се престори, че не придава значение на това съобщение.

— Отивам да видя този хотел, Лапоант — каза той тихо след малко. — Не вярвам да се забавя много. Желая ти успех.

Господин Луи го проследи с поглед до вратата. Мегре повика минаващото такси и десет минути по-късно слезе близо до хотел „Бюсиер“ разположен на по-малко от сто метра от полицейския комисариат нещо, което не пречеше на две-три момичета да се мъдрят на тротоара със съвсем очевидни намерения.

— Ще дойдеш ли?

Той направи знак, че няма да отиде с момичето, влезе и намери нощния пазач зад гишето, отделящо коридора от малко помещение, в което се виждаха бюро, табло за ключове и походно легло.

— За цяла нощ ли? Сам ли сте? Нямате ли багаж? В такъв случай ще трябва да платите предварително. Трийсет франка и двацет на сто за прислугата.

Човекът тикна книгата за посетители към комисаря.

— Име, адрес, номер на паспорта или на личната карта.

Ако Мегре водеше момиче със себе си, щеше да избегне тези формалности. След клопката, която му бяха устроили преди две седмици и която за малко не му струва преждевременно пенсиониране, той предпочиташе да не се компрометира.

Той записа името си, адреса, номера на личната карта, но не посочи професията си. Подадоха му ключ и небръснатият пазач натисна електрически звънец, който иззвъня горе.

На първия етаж го посрещна не камериерка, а мъж по риза и бяла престилка. Той взе ключа и отегчено погледна номера му.

— Стая 42. Последвайте ме.

В хотела нямаше асансьор, което обясняваше лошото настроение на прислужника. Често нощният персонал във второкласните и третокласни заведения е съставен от не твърде блестящи представители на човешкия род, измежду които без много мъка човек би могъл да подбере достатъчен типаж за някое средновековно разбойническо сорище.

Тук прислужникът куцаше, носът му бе крив, а мръсният жълт цвят на лицето му издаваше болния му черен дроб.

— Ох, тези стълби! Аман от стълби! — мърмореше той на себе си. — Курвенски бардак!

На четвъртия етаж той тръгна по тесен коридор и спря пред номер 42.

— Това е вашата стая. Ще ви донеса кърпи за лице и за ръце.

Наистина, в стаите липсваха кърпи — стара хитрина, за да се подсети посетителят да даде бакшиш освен двадесетте на сто за обслужване.

След това прислужникът си даде вид, че проверява дали не липсва нещо друго, и накрая погледът му спря на петдесетфранковата банкнота, която Мегре държеше изразително с два пръста.

— Искате да кажете, че са за мен?

Погледът му стана недоверчив, но въпреки това очите му светнаха.

— Да не би да искате някое хубаво момиче? Не намерихте ли долу онова, което търсите?

— Затворете за момент вратата.

— Слушайте, надявам се, че нямате задни мисли! Чудна работа, струва ми се, че познавам отнякъде лицето ви.

— Може би познавате някой, който прилича на мен? Винаги нощем ли работите?

— Не съм нощен. Сега работя нощем през седмица, защото трябва да ходя на лечение в диспансера.

— Значи случва ви се да работите денем, така че познавате редовните клиенти?

— Някои познавам, други само минават случайно.

Малките му зачервени очички сновяха от банкнотата към лицето на комисаря и бръчката, която се появи на челото му, издаваше мъчително усилие да разсъждава.

— Бих искал да знам дали познавате тази жена. — Мегре извади от джоба си снимка на Алина Бош, която бе поръчал да направят преди няколко месеца, без тя да знае това.

— Питам се, дали ѝ се случва да идва тук, придружена от един мъж?

Слугата бегло погледна снимката и челото му се сбърчи още повече.

— Подигравате ли се с мен?

— Защо?

— Защото това е снимка на собственицата на хотела. Поне доколкото ми е известно.

— Често ли я виждате?

— Във всеки случай никога нощем. Случва ми се да я зърна, когато съм дневна смяна.

— Тя има ли си стая в хотела?

— Стая и хол, на първия етаж.

— Но не ги използва често?

— Повтарям ви, че не знам. Понякога я виждаме, понякога — не. Не е наша работа и не ни плащат, за да я наблюдаваме какво прави.

— Не знаете ли къде живее?

— Откъде ще знам?

— А името ѝ?

— Чувал съм управителката да я нарича госпожа Бош.

— Когато дойде в хотела, дълго ли остава?

— Няма как да се разбере поради витата стълба, която свързва стаята на управителката с апартамента на първия етаж.

— Може ли да се слезе от този апартамент по стълбището за наемателите?

— Разбира се.

— Вземете тази банкнота. Тя е ваша.

— Вие от полицията ли сте?



— Може би.

— Я кажете, вие да не сте случайно комисарят Мегре? Ненапразно ми се струваше, че познавам отнякъде лицето ви. Надявам се, че няма да създадете неприятности на съдържателката, защото в такъв случай рискувам и аз да си навлека бея.

— Обещавам ви, че няма да бъдете замесен.

Втора банкнота се бе появила като по чудо в ръката на комисаря.

— За точен и искрен отговор на един въпрос.

— Да чуем най-напред въпроса.

— Когато госпожа Бош, както я наричате, е в хотела, среща ли се с някой друг освен е управителката?

— Тя не се занимава с персонала, ако това искате да кажете.

— Не искам да кажа това. Тя може да приема в апартамента си външни хора, които няма да се качат непременно по витата стълба, а биха използвали главния вход...

Банкнотата видимо изкушаваше човека не по-малко от първата. А и Мегре пресече набързо двоуменията му с пряк въпрос:

— Как изглежда той?

— Само съм го зървал понякога, почти винаги следобед. Той е по-млад и по-слаб от вас.

— Черноок? С тънки черни мустаци? Хубавец?

Слугата потвърди, кимайки с глава.

— Носи ли куфар?

— В повечето случаи — да. Наема все една и съща стая на първия етаж номер седем, която е най-близо до апартамента, но никога не прекарва нощта там.

Банкнотата смени притежателя си. Слугата я мушна чевръсто в джоба си, но не излезе веднага, питайки се може би дали няма да има трети въпрос, който ще му донесе нови петдесет франка.

— Благодаря. Обещавам ви да не ви намесвам. Отивам си след няколко минути.

В този момент навън се разнесе звън и прислужникът излезе живо от стаята, провиквайки се:

— Ида!

— Не ти ли беше много горещо? — безпокоеше се госпожа Мегре. — Надявам се, че си намерил време да обядваш и да вечеряш и че този път не си се задоволил със сандвичи.

— Ядох прекрасна паела в „Златният гвоздей“. Какво обядвах, вече забравих. Всъщност бях в едно овернско бистро заедно с един чудат дребен съдия-следовател.

Той се мъчеше да заспи — лицата, които бяха изпълвали изминалия ден, се явяваха отново пред очите му и най-отпред едрото, почти гротескно, странно сгърчено туловище на Палмари, паднало до подвижното му кресло.

За съдията Анслен той бе само жертвата, сложила начало на едно следствие, което щеше да го занимава няколко седмици. Но Мегре познаваше Манюел в различните етапи от живота му и въпреки че се намираха от двете страни на бариерата, между двамата мъже се бяха установили тънки, трудно определими връзки.

Можеше ли да се каже, че комисарят уважава бившия собственик на „Златният гвоздей“? Думата уважение изглеждаше пресилена. Преценявайки човека Манюел без предразсъдъци, опитният полицаи въпреки всичко не можеше да не храни към него известна почит.

По същия начин още от началото той изпитваше някакво любопитство към Алина, която упражняваше върху него непреодолимо обаяние. Той се мъчеше да я разбере, понякога мислеше, че е успял, но веднага след това преценката, която бе направил, му се струваше отново неубедителна.

Най-после той навлезе в смътния свят на границата между будуването и съня и силуетите на хората, за които мислеше, се замъглиха, мисълта му загуби яснотата и точността си.

На дъното на всичко стоеше страхът. По време на дежурството често бе разисквал на тази тема с доктор Пардон, който също имаше опит по отношение на хората и изводите му се доближаваха до неговите.

Всички се страхуват. Стараем се да разсеем страха на малките деца с приказки за добрата фея, а почти веднага след това, още от училищната скамейка, детето се страхува да покаже на родителите си бележника, в който има лоши бележки.

Страхът от водата. Страхът от огъня. Страхът от животните. Страхът от тъмнината.

Страхът на петнадесет или шестнадесетгодишните да не сбъркат в избора на бъдещето си, да не пропаднат в живота си.

В унеса, в който се намираше, всички тези страхове оживяваха и се сливаха като нотите на неясна и трагична симфония: спотаените страхове, които човек влачи докрай със себе си, силните страхове, които го карат да вика, страховете, на които се надсмиваме, след като са минали, страхът от злополука, от болести, от полиция, страхът от хората, от това, което казват, от това, което мислят, от погледите, които пътем спират върху нас.

Преди малко, приковал поглед в банкнотата между пръстите на комисаря, болнавият камериер от хотел „Бюсиер“ бе раздвоен между страха от уволнение и изкушението. След това и появата на втората банкнота бе предизвикала същото раздвоение на чувствата.

Дали от все същия страх Пернел, станал съвсем отскоро собственик на „Златният гвоздей“, бе дошъл да подшушне на ухото на комисаря адреса на улица „Етоал“? Страх, че и занапред ще си има неприятности с полицията, страх да не затворят заведението му, позовавайки се на някой неясен правилник.

А господин Луи, не се ли страхуваше и той? Досега бе стоял в сянка, без никаква видима връзка с Манюел и Алина. Но ето че и той бе забелязал следствената полиция по петите си, а човек на неговата възраст, който живее в Монмартър, не може да не разбере какво означава това.

Кой от двамата се страхуваше повече в този момент — Алина или Фернан Барийар?

Сутринта никой още не подозираше някаква връзка между двата апартамента на четвъртия етаж. Госпожа Барийар се наслаждаваше весело на живота, без да си задава излишни въпроси, като всяка дребнобуржоазна домакиня, която гледа доколкото може всичко вкъщи да е наред.

Дали Алина се бе решила да си легне? Люка стоеше неотлъчно в апартамента й спокоен, решителен. Нищо не би го накарало да мръдне оттам. Тя не можеше нито да излезе, нито да се обади някому по телефона. Изведнъж бе останала сама със себе си, откъсната от останалия свят.

Не би ли предпочела тя да бъде отведена в Ке дез Орфевр, където би могла да протестира, да изисква присъствието на избран от нея

адвокат?

Официално погледнато, полицията се намираше в дома ѝ, за да я закриля.

Две врати и една площадка я отделяха от мъжа, когото тя бе приемала в тайния си апартамент в хотел „Бюсиер“.

Палмари беше ли в течение на тези срещи? И той месеци наред бе живял със съзнанието, че полицията следи дома му, че телефонът му е свързан с уредбата за подслушване, а отгоре на всичко беше и инвалид.

Но въпреки това той бе продължил дейността си, управлявайки хората си с посредничеството на Алина.

Това бе последната мисъл на Мегре, преди да потъне в истински сън: Алина... Манюел... Алина го наричаше „папа“... Тя, която се държеше насмешливо и предизвикателно с всички, ставаше нежна, когато бе със стария каид, и го бранеше като тигрица...

Алина... Манюел...

Алина... Фернан...

Липсваше някой. Съзнанието на Мегре не беше вече достатъчно ясно, за да си спомни кой липсваше на тази проверка. Едно от колелцата на машината. Беше говорил за това някому, може би на съдията? Важно колелце, свързано с диамантите.

Алина... Манюел... Фернан... Манюел отпада, тъй като е мъртъв... Алина... Фернан...

Всеки в клетката си, те се въртяха, очаквайки следващия ход на Мегре.

Когато той се събуди, госпожа Мегре отвори широко прозореца и му поднесе чаша кафе.

— Добре ли спа?

— Не зная. Сънувах много, но не си спомням какво.

Същото слънце като предния ден, същият свеж въздух, същото ведро небе, веселият цвъртеж на птичките, ободряващите шумове и миризми от улицата.

Разликата бе в Мегре, който този път не участвуваше в радостната песен на започващия ден.

— Изглеждаш уморен.

— Чака ме тежък и отговорен ден.

Тя разбра това още вечерта, когато той се прибра, но не искаше да го разпитва.

— Сложи панамения си сив костюм. По-лек е от другия.

Чу ли я той? Изяде машинално закуската си, изпи две чаши черно кафе, без да го опита на вкус. Не си тананикаше под душа, облече се разсеяно, забрави да попита какво ще има за обяд. Единственият му въпрос беше:

— Вчерашният омар всъщност хубав ли беше?

— Остана колкото за една салата.

— Искаш ли да ми повикаш такси?

Нямаше автобус тази сутрин, нито платформа, от която погледът му да поглъща цветните картинки на парижкото ежедневие.

— Ке дез Орфевр!

Първо — там.

— Свържете ме с Фернан Барийар... „Етоал“ 42-38... Ало! Госпожа Барийар?... Тук комисарят Мегре... Ако обичате, повикайте мъжа си на телефона... Да, чакам...

Ръката му машинално прелистваше докладите, натрупани върху писалището.

— Ало! Барийар?... Аз съм, пак аз... Вчера забравих да ви помоля да останете тази сутрин, а вероятно и целия ден вкъщи... Знаем!... Знаем!... Няма значение! Клиентите ви ще почакаат... Не, нямам никаква представа в колко часа ще ви видя...

Докладната записка на Люка беше само лична бележка до комисаря — служебният му доклад щеше да бъде направен по-късно.

„Нищо важно за отбелязване. Тя се разхожда из апартамента до два часа сутринта и на няколко пъти, когато минаваше близо до мен, се питах дали няма да ми издере лицето с нокти. Най-после се затвори в стаята си и след около половин час не чух вече никакъв шум. В осем часа, когато Жарви ме смени, тя, изглежда, още спеше. Ще се обадя по телефона в службата към единадесет часа, за да знам дали имате нужда от мен.“

В доклада на Лапоант нямаше нищо що-годе интересно. Беше го предал по телефона в три часа сутринта.

„Да се предаде на комисаря Мегре. Господин Луи и приятелката му останаха до единайсет и половина в «Златният гвоздей». Момичето се казва Луиза Пегас, по прякор Люлю Торпилата, с което име се представя към края на програмата в «Зелената топка» — заведение за стриптийз на улица «Пигал».

Господин Луи я придружи и там. Последвах го и заех маса близо до неговата. След като мина през вратата за актьорите, Люлю се появи отново на сцената, а когато номерът ѝ свърши, отиде на бара и заедно с другарките си започна да подканя клиентите да увеличат консумацията.

Господин Луи не мръдна от мястото си — не се е обаждал по телефона, не е напускал нито за момент салона.

Малко преди три часа Люлю дойде да му пошепне нещо на ухото. Той поиска шапката си и един след друг ние излязохме да чакаме на тротоара. Люлю дойде бързо. Двойката се отпрати пеша към един съмнителен хотел на площад «Сен Жорж» — хотел «Скуеър».

Разпитах нощния вратар. Луиза Пегас живее в този хотел от няколко месеца. Често се прибира, придружена от някой мъж, рядко един и същ. За втори или трети път господин Луи влиза с нея в стаята ѝ. Обаждам се от една кръчма, която скоро ще затворят. Продължавам да ги следя.“

— Жанвие! Къде е Жанвие! Не е ли дошъл?

— В тоалетната е, господин комисар.

Жанвие влезе.

— Изпрати човек пред хотел „Скуеър“ на площад „Сен Жорж“ да смени Лапоант, който сигурно е капнал от умора. Ако няма да събщи нещо ново, да върви да спи и да телефонира надвечер. Възможно е по това време да имам нужда от него.

Едва му остана време да отиде на доклад, където въпреки бързането пристигна последен. Някои му хвърлиха съучастнически погледи, защото лицето му имаше израза, който приемаше във важни дни — упорит, с войнствено вирната лула, тъй силно стисната между зъбите, че му се бе случвало да счупи ебонитовия ѝ наконечник.

— Извинете ме, господин директоре.

Той не чуваше нищо от това, което разправяха около него. Когато дойде неговият ред, задоволи се да промърмори:

— Продължавам да разследвам смъртта на Манюел Палмари. Ако всичко върви добре, надявам се едновременно с този случай да разкрия и организацията на крадците на скъпоценности.

— Продължавате да държите на старото си предположение! От колко време подозирате Палмари?

— От много години, вярно е.

Нови доклади го очакваха в кабинета му, по-специално заключенията на Гастин-Ренет и на съдебния лекар. И трите куршума, засегнали Манюел, един от които бе заседнал в облегалката на креслото, са били наистина изстреляни от пистолета „Смит и Уесън“ на Палмари.

— Женвие! Ела за малко.

Той му даде нареждания как да организира смените на постовете на улица „Акациева“.

Малко след това Мегре отвори остъклената врата, която позволяваше да се мине от Следствената полиция направо в Съдебната палата. Трябваше да изкачи два етажа, преди да открие кабинета на съдията Анслен, почти на самия таван.

Помещението беше едно от неремонтираните, които се запазваха за новодошлите; и съдията бе принуден да трупа книжата си направо на пода и да държи лампите запалени през целия ден.

Като видя Мегре, пълничкият съдия потри ръце.

— Свободен сте за малко — каза той на секретаря си. — Седнете, драги комисаре. Нетърпелив съм да науча докъде сте стигнали.

Мегре му изложи накратко дейността си от предния ден и докладите, които получи сутринта.

— Вие се надявате, че всички тези откъслечни данни ще образуват в края на краищата едно свързано цяло?

— Всяко лице, замесено в тази афера, се страхува. Всеки един от тях в този момент е изолиран от другите, без да има възможност да се свърже с тях...

— Разбирам! Разбирам! Много хитро! Но, от друга страна — немного редно. Аз не бих могъл да постъпя по същия начин, но започвам да разбирам тактиката ви. Какво ще предприемете сега?

— Най-напред ще се отбия на улица „Ла Файет“, където всяка сутрин в едно бистро и на тротоара пред него става пазарът на диаманти. Познавам там няколко търговци на скъпоценни камъни. Това е място, което често ми се е случвало да посещавам. След това ще отида да направя справките — сещате се къде, нали? — в картонажната работилница на Жело.

— Накратко казано, ако съм разбрал добре, работата стои така.

И съдията с хитър поглед се зае да разглоби механизма на аферата — нещо, което показваше, че бе прекарал част от нощта в изучаване на преписката.

— Предполагам, че считате Палмари за ръководител на организацията. В бара си на Монмартър той се е запознавал години наред с престъпници от всички възрасти, които са се срещали там. Старото поколение полека-лека се е пръснало из цяла Франция, запазвайки все пак връзките си. Казано с други думи, Палмари е знаел кому да се обади по телефона и е могъл да си осигури двама или трима души, които са му трябвали за един или друг обир. Така ли е?

Мегре потвърди. Възбудата, обзела съдията, го забавляваше.

— Дори и откъснат от света след злополуката, нищо не му е попречило да направлява хората си благодарение посредничеството на Алина Бош. Веднага след ресторанта е купил и сградата, в която живееше с нея, и сега аз се питам дали не е имал определена цел, постъпвайки така?

— Това му е позволявало между другото да се освобождава от някои наематели, когато му е трябвал свободен апартамент.

— За Барийар например. Твърде удобно е, когато човек се намира под надзора на полицията, да си има съучастник, който живее на същия етаж. Считате ли Барийар способен да преработва скъпоценни камъни и да ги пласира?

— Да ги пласира — да. Да ги преработва — не, тъй като това е един от най-тънките занаяти изобщо. Барийар е посочвал



бижутерийните витрини, които са си стрували труда да бъдат ограбени — нещо твърде лесно, като се има предвид професията му. Чрез посредничеството на Алина, която периодично се изплъзваше от наблюдението ни, за да отиде в хотел „Бюсиер“...

— То обяснява покупката на хотела и освен това, представлява добро капиталовложение...

— Помощниците идват от провинцията за ден-два. Алина или може би Барийар ги изчакват на уреченото място и прибират скъпоценностите. Най-често извършителите на обира си заминават необезпокоявани, без дори да знаят за чия сметка са работили, с което се обяснява и фактът, че няколкото заловени от нас престъпници не можаха да ни кажат нищо.

— И така, в цялата работа някой липсва.

— Точно така. Човекът, който преработва диамантите.

— На добър час, Мегре. Позволявате да ви наричам така, нали? Наричайте ме Анслен.

Комисарят отговори, усмихвайки се:

— Ще се опитам. Като се имат предвид отношенията ми със следователите и по-специално с един от тях — съдията Комелио, страхувам се, че няма да мога още от първия път. Дотогава лека работа, господин съдия. Ще ви държа в течение.

Когато Мегре се обади от бюрото си в картонажната на авеню „Гоблен“, на телефона беше Жело-син.

— Не, не, господин Жело. Няма за какво да се тревожите. Става дума да се извърши обикновена проверка, която няма да навреди на доброто име на фирмата ви. Казвате, че Фернан Барийар е отличен търговски представител, и аз ви вярвам. Просто бих желал да зная за наше сведение кои са бижутерите, които са му давали поръчки през последните две години. Предполагам, че не е трудно за вашето счетоводство да ми даде този списък, който ще дойда да взема към обяд. Не се страхувайте. Ние умеем да бъдем дискретни.

В стаята на инспекторите той се взира дълго в заобикалящите го лица и в края на краищата, както обикновено, се спря на Жанвие.

— С нещо важно ли си зает в момента?

— Не, шефе. Тъкмо довършвам един доклад, който може да чака. Вечната бумащина.

— Вземи си шапката и ела с мен.

Мегре принадлежеше към поколението, от което мнозина мразеха да карат кола. Той се страхуваше от всичко, което отвлича вниманието, от мъглявите размишления, в които лесно изпадаше, когато водеше следствие.

— Спри на улица „Ла Файет“ и улица „Каде“...

Правило е в полицията, когато ще се върши нещо важно, да бъдат винаги по двама. Ако Лапоант не беше с него вечерта в „Златният гвоздей“, той нямаше да може да проследи господин Луи и сигурно щеше да изгуби много дни, преди да се заинтересува от заниманията на Барийар.

— Ще потърся място за колата и ще ви настигна.

Също като Мегре, Жанвие познаваше пазара за скъпоценни камъни. Но повечето парижани, включително и тези, които всяка сутрин минават по улица „Ла Файет“, дори не подозират, че скромните люде, облечени като дребни чиновници, които на групи разговарят по тротоара и около масите на бирарията, носят в джобовете си редки камъни, струващи цели състояния.

Тези скъпоценни камъни минават в малки пликчета от ръка на ръка, без да има нужда поупко-продажбите да бъдат придружени в момента със съответните разписки.

В този затворен свят, където всички се познават, цари доверие.

— Здравейте, Бернщайн!

Мегре стисна ръката на висок слаб мъж, който се отдели от двамата си събеседници, прибирайки в джоба си, като най-обикновено писмо, пликче диаманти.

— Здравейте, комисаре. Пак ли някоя кражба на бижута?

— Не е имало от една седмица насам.

— Все още ли не сте намерили човека, когото търсите? Поне двайсет пъти съм говорил за това с колегите си. И те също познават всички, които обработват диаманти в Париж. Както ви бях казал, те не са много и аз съм готов да гарантирам за всеки. Нито един от тях не би рискувал да преработва дори съмнителни камъни, та камо ли крадени. Тези хора имат нюх, повярвайте ми! Ще пиете ли една бира с мен?

— С удоволствие, щом моят инспектор пресече улицата.

— Виж ти! Жанвие. Дошли сте с подкрепление значи?

Те се настаниха на една маса, докато около тях посредниците разискваха прави. От време на време някой изваждаше от джоба си

часовникарска лупа, за да разгледа предложения камък.

— Преди войната двата главни центъра на обработка на диаманти бяха Анверс и Амстердам.

— Любопитно е, че повечето хора от занаята, по причини, които никога не съм успял да открия, бяха и все още са родом от балтийските страни — литовци или естонци. В Анверс им бяха издали лични карти като на чужденци, а преди настъплението на немците избягаха в Роайан, а оттам в Съединените щати. Когато войната свърши, американците се опитаха всячески да ги задържат. Успяха да привлекат едва една десета, защото тези хора страдаха от носталгия. На връщане обаче някои от тях се оставиха да бъдат прельстени от Париж. Ще ги намерите в кварталите Маре и Сент Антоан. Всеки от тях е известен, има, така да се каже, своето родословно дърво, защото това е занаят, който се предава от баща на син и си има своите тайни.

Изведнъж погледът на Мегре беше станал празен, сякаш вече не го слушаше.

— Чакайте! Вие казахте, че...

Той се бе върнал към една дума от разказа на Бернщайн, която го бе поразила.

— Какво ви смущава в това, което казах?

— Момент! Настъплението на немците... Бягащите от Анверс секачи на камъни... Съединените щати... Едни останали там... А защо по време на бягството някои да не са останали във Франция?

— Възможно е. Но тъй като почти всички са били евреи, вероятно е да са измрели по концентрационните лагери или в крематориумите.

— Освен ако...

Внезапно комисарят стана.

— Да вървим, Жанвие. Къде е колата ти? Довиждане, Бернщайн, извинете ме. Би трябвало по-рано да се сетя за това...

И Мегре се отдалечи, проправяйки си с бързи крачки път сред навалищата по тротоара.

## ШЕСТА ГЛАВА

Жанвие гледаше право пред себе си, стиснал по-здраво от обикновено волана на малката черна кола, сдържайки желанието си да погледне лицето на Мегре, който седеше до него. По едно време той отвори уста да зададе въпроса, който пареше устните му, но успя да се овладее и да премълчи.

Въпреки че дълго бе работил с комисаря, въпреки стотици следствия, в които му бе сътрудничил, това, което в този момент виждаше да става с Мегре, неизменно му правеше все същото силно впечатление.

Предния ден Мегре се бе впуснал в тази афера с радостно настървение, измъкваше от сянката нови действащи лица, обръщаше ги, преобръщаше ги в дебелите си лапи, както котка играе с мишка, поставяйки ги след това отново на местата им в ъгъла. Изпращаше наляво и надясно инспекторите си, като че ли без да има какъвто и да е план, надявайки се, че от това все ще излезе нещо.

И изведнъж той бе престанал да играе. Жанвие виждаше до себе си друг човек, някаква човешка маса, на която никой вече не можеше да въздейства — монолитна каменна статуя, която почти го плашеше.

Към обяд булевардите и улиците на Париж напомняха истински фойерверк в юлската горещина — навсякъде се виждаха пръски светлина: тя бликаше от покривите със сиви плочи, от розовите тухли, от стъклата на прозорците, където цъфтеше червено мушкато; тя шуртеше от разноцветните каросерии на автомобилите — от синьото, от зеленото, от жълтото, от клаксоните, от гласовете, от скърцането на спирачките, от звънците, от пронизителната свирка на полицая.

Като че ли в тази симфония от багри и звуци черната кола бе някакъв съпротивляващ се остров на мълчанието и неподвижността, като че ли самият Мегре бе безучастна скала — положително той нито чуваше, нито виждаше нещо около себе си. Дори не забеляза, че бяха стигнали пред къщата на улица „Акациева“.

— Стигнахме, шефе.

Той слезе тежко от колата, станала твърде тясна за него, огледа с празен поглед познатата му вече улица, после вдигна глава към къщата с вид на човек, който ще я купува — цялата, с етажите и хората, които живееха в нея.

Той си позволи да загуби още малко време, за да изпразни лулата си на тротоара, очуквайки я о тока на обувката си, да я натъпче отново и да я запали.

Жанвие не го попита дали да го придружи, нито заговори Жанен, който наблюдаваше къщата и много се учуди защо шефът се държи така, сякаш не го познава.

В следващия момент Мегре се втурна към асансьора, последван от инспектора. Вместо да натисне бутона за четвъртия етаж, комисарят избра петия, откъдето с бързи крачки се отправи към таванските стаи.

Той зави наляво, спря пред вратата на глухонемия и знаейки, че няма да получи отговор, натисна дръжката. Вратата се отвори. Мансардата на фламандеца бе празна.

Комисарят дръпна завесата на дрешника, като за малко не я изтръгна от корниза ѝ, и огледа набързо няколкото поизносени костюма, които висяха на закачалките.

Погледът му фотографираше всеки ъгъл на стаята. След това слезе отново на долния етаж, поколеба се за миг и се втурна отново към асансьора, който го свали на партера.

Портиерката беше в стаята си, с обувка на десния крак и пантоф на левия.

— Знаете ли дали Клаес е излизал тази сутрин?

Напрегнатият вид на комисаря стресна жената.

— Не. Още не е слизал.

— Не сте ли напускали портиерната?

— Не, даже не съм чистила стълбите. Съседката свърши вместо мен тази работа, защото пак ме хванаха болките.

— Не е ли излизал през нощта?

— Никой не е излизал. Отварях само на наемателите, които се прибираха. Пък и вие си имате инспектор навън и той ще потвърди това.

Мегре мислеше усилено, упорито — както казваше Жанвие, наблюдавайки шефа си в подобни състояния.

— Кажете ми... Всеки наемател разполага, ако правилно съм разбрал, с малко таванско помещение...

— Точно така. И всеки може да наеме освен това една слугинска стая.

— Не ви питам за това. А зимниците?

— Преди войната имаше само два големи зимника и всеки сам се разправяше с подреждането ма въглищата в някой ъгъл. През войната, когато агирацигът стана скъп като чер хайвер, избухнаха разправии — всички твърдяха, че техният куп намалява. Затова тогавашният собственик направи прегради с врати и катинари.

— Така че сега всеки наемател си има отделен зимник.

— Да.

— Клаес също ли?

— Не. Той хем е наемател, хем не е, тъй като заема една от слугинските стаи.

— А двамата Барийар?

— Естествено.

— Имате ли ключове от зимниците?

— Не. Току-що ви казах, че се заключват с катинари. Всеки наемател си държи ключа у себе си.

— Можете ли да ги виждате оттук, когато слизат в зимника?

— Оттук — не. Стълбата за зимника се намира срещу задното стълбище, там, в дъното. Достатъчно е да бутнете вратата, на която няма надпис и изтривалка.

Мегре взе отново асансьора. Той гледаше втренчено в очите на Жанвие, без да продума. Вместо да позвъни у Барийар, той нетърпеливо задумка с юмрук по вратата. Госпожа Барийар, облечена в кретонена рокля, отвори с ужасено лице.

— Къде е мъжът ви?

— В кабинета си. Оплаква се, че сте му попречили да отиде на работа.

— Повикайте го.

Зад остъклената врата се появи силуетът на Барийар, още по пижама и халат. Въпреки усилията си той изглеждаше по-зле от предната вечер, увереността му бе намаляла.

— Вземете ключа от зимника.

— Но...

— Направете каквото ви казвам.

Всичко това изглеждаше недействително, като че ли се извършваше в света на сънищата или по-скоро на кошмарите. Изведнъж взаимоотношенията между тези същества не бяха вече същите. Сякаш всяко едно от тях се намираще вече в състояние на шок, сякаш думите, постъпките и погледите им бяха променили значението си.

— Минете пред мен.

Той го наблъска в асансьора и като стигнаха на партера, сухо заповяда:

— В зимника.

Колкото Барийар ставаше по-несигурен, толкова Мегре ставаше по-суров.

— Тази ли е вратата?

— Да.

Една-единствена много слаба крушка осветяваше бялата стена и някога номерираните врати, чиито номера се бяха изтрили, а на олющената боя личаха издраскани неприлични рисунки.

— Колко ключа отварят този катинар?

— Аз притежавам само един.

— Кой би могъл да притежава друг?

— Откъде да знам?

— Никому ли не сте давали ключ?

— Не.

— Само вие и жена ви ли използвате този зимник?

— Не сме го използвали от години.

— Отворете!

Ръцете на търговския пътник трепереха и тук видът му бе почудноват и смешен, по-жалък, отколкото на буржоазния фон на апартамента му.

— Какво чакате? Отваряйте!

Вратата се откряна на петнайсетина сантиметра и спря.

— Усецам някакво съпротивление.

— Натиснете по-силно. Помогнете си с рамо, ако трябва.

Смаян, Жанвие гледаше Мегре, разбирайки внезапно, че комисарят бе очаквал това развой на нещата — но откога?

— Поддава малко.

Изведнъж се показа висящ крак. Вратата продължаваше да се отваря, показа се вторият крак. Тялото висеше, босите крака се люлееха на около петдесетина сантиметра от пръстения под.

Беше старият Клаес, по риза и вехт панталон.

— Сложи му белезниците, Жанвие.

Погледът на инспектора се премести от обесения към Барийар. Последният, виждайки белезниците, започна да протестира:

— За момент, моля!

Но непроницаемият поглед на Мегре го притискаше и той престана да се съпротивява.

— Иди повикай Жанен от улицата. Безполезно е вече да стои навън.

Както и на тавана, и тук Мегре огледа тясното продълговато помещение и се чувствуваше как всяка подробност се запечатва в паметта му завинаги. Той опипа с пръст инструментите, които извади от една чанта, после като че погали разсеяно тежката метална маса, закрепена в пода.

— Ти ще останеш тук, Жанен, докато дойдат нашите хора. Не пускай никого да влиза. Дори и колегите ти. И ти самият не пипай нищо. Разбрано?

— Разбрано, шефе.

— Да вървим!

Той погледна Барийар, който тръгна към изхода като някакъв манекен — съвсем различен, откакто двете му ръце бяха вързани отзад.

Те не взеха асансьора и се изкачиха на четвъртия етаж по задното стълбище, без да срещнат никого. Госпожа Барийар беше в кухнята и като видя мъжа си с белезници на китките, извика:

— Господин Мегре!

— След малко, госпожо. Първо трябва да се обадя по телефона.

И без да се занимава с другите, той влезе в кабинета на Барийар, който миришеше на цигарени угарки, и избра номера на съдията Анслен.

— Ало!... Да, тук е Мегре. аз съм глупак, драги ми съдия. И се чувствавам отговорен за смъртта на един човек. Да, нов труп. Къде ли? На улица „Акациева“, разбира се. Трябваше да се сетя още в началото. Занимавах се с какво ли не, вместо да се заема с единствената важна следа. И най-лошото е, че от години насам този трети елемент, ако



мога така да се изразя, ме преследваше. Простете ми, че в този момент не ви давам подробности. Има обесен човек в зимника. Лекарят с положителност ще открие, че той не се е обесил сам, че е бил мъртъв или ранен, когато са му окачили въжето на шията. Стар човек. Мога ли да ви помоля да направите така, че прокуратурата да не бърза твърде много? Имам много работа на четвъртия етаж и предпочитам да не бъда безпокоен, преди да съм получил някакъв резултат. Не мога да кажа колко време ще трае това. До скоро виждане. Уви, не. Няма да обядваме днес при нашия симпатичен оверняк.

След малко от другия край на жицата се обади старият му другар Моерс, специалист от службата за удостоверяване на самоличността.

— Имам нужда от много грижлива работа и бих желал да няма навалица — безполезно е прокуратурата и съдия-следователят да бърникат в зимника. Ще намериш там неща, които ще те изненадат. Ще трябва може би да се изследват стените и да се разрови подът.

Той стана с въздишка от креслото на Барийар и прекоси хола, където домакинът бе седнал на стол срещу Жанвие, който пушеше цигара. Мегре влезе в кухнята и отвори хладилника.

— Може ли? — попита той госпожа Барийар.

— Кажете ми, господин комисар...

— След малко, ако нямате нищо против. Умирам от жажда. Докато той отпушваше бутилка бира, тя, едновременно покорна и ужасена, му подаде чаша.

— Вие смятате, че мъжът ми...

— Нищо не смятам. Елате с мен.

Слисана, тя го последва в кабинета, където той съвсем естествено зае мястото на Барийар.

— Седнете. Успокойте се. Вашето име е Клаес, нали?

— Да.

Тя се колебаеше, изчервявайки се.

— Момент, господин комисар. Предполагам, че това, което ме питате, е важно?

— Отсега нататък всичко е важно, госпожо. Не крия от вас, че всяка дума е от значение.

— Наистина, аз се казвам Клаес. Това е моминското ми име, вписано в личната ми карта.

— Но?...

— Не зная дали това е истинското ми име.

— Роднина ли ви е старецът, който живееше на тавана?

— Не вярвам. Не знам. Всичко това бе толкова отдавна! Тогава съм била съвсем малко момиче.

— За кое време говорите?

— За бомбардировката в Дуе, когато бягахме от немците. Помня влакове, все влакове, от които слизахме, за да залегнем на чакъла до линията. Жени с окървавени бебета на ръце. Мъже с ленти на ръкавите, които тичаха насам-натам, и влакът пак тръгваше. И най-после експлозията, която приличаше на края на света.

— На колко години бяхте тогава?

— Може би на четири. Малко над или малко под четири, знам ли?

— Откъде идва името Клаес?

— Предполагам, че това е фамилното ми име. Изглежда, него съм произнесла, когато са ме питали.

— А малкото ви име?

— Мина.

— Говорехте ли по това време френски?

— Не, само фламандски. Никога не бях виждала град.

— Спомняте ли си името на селото ви?

— Не. Но защо не ми говорите за мъжа ми?

— И това ще стане, когато му дойде времето. Къде срещнахте стария човек?

— Не съм сигурна. Това, което се случи малко преди и веднага след експлозията, е останало смътно в паметта ми. Струва ми се, че вървах с някого, който ме държеше за ръка.

Мегре вдигна телефонната слушалка и поиска кметството в Дуе. Дадох му връзка, без да го карат да чака.

— Господин кметът отсъства — го осведоми главният секретар.

Той много се изненада, когато чу Мегре да го пита:

— На колко сте години?

— На тридесет и две.

— А кметът?

— На четиридесет и три.

— Кой беше кмет, когато дойдоха германците в 1940 година?

— Доктор Нобел. Беше кмет десет години след края на войната.

— Починал ли е?

— Не. Въпреки възрастта си още лекува болните в старата си къща на градския площад.

След три минути Мегре чу в слушалката гласа на доктор Нобел, а госпожа Барийар го наблюдаваше стъписана.

— Извинете ме, докторе. Тук комисарят Мегре от Следствената полиция. Не се касае за някой от болните ви, а за една стара случка, която би могла да хвърли светлина върху драматични събития. Нали именно гара Дуе е била бомбардирана посред бял ден в 1940 година, по време, когато там са се намирали няколко влака с бежанци, докато стотици други бежанци са чакали да бъдат извозени?

Нобел не бе забравил събитието, което бе най-яркото в неговия живот.

— Аз самият бях там, господин комисар. Това е най-ужасният спомен, който човек би могъл да запази в живота си. Всичко бе спокойно. Приемната служба се занимаваше с храната на белгийските и френските бежанци, чиито влакове щяха да потеглят на юг. Жените с кърмачета бяха събрани в чакалнята на първа класа, където им бяха раздали биберони и чисти пелени. По принцип никой нямаше право да напуска влака, но изкушението да пийнат и хапнат нещо в бюфета бе много силно. И изведнъж, в същия момент, в който завиха сирените, гарата се разтресе, стъкленият покрив на перона се пръсна на парчета, хората крещяха, без да разбират какво става. И до днес не знаем на колко вълни налетяха самолетите, ръсейки бомби и косейки с картеч. Гледката бе потресаваща и вътре, и вън пред гарата, и по коловозите: разкъсани тела, ръце, крака, ранени тичаха с див поглед, държейки с ръце гърдите и коремите си. Аз имах щастието да не бъда засегнат и се опитах да превърна чакалните в болнични зали за първа помощ. Нямахме достатъчно линейки, нито легла в болниците за всички ранени. Операирах на място, по спешност, в напълно непригодни условия.

— Сигурно няма да си спомните един висок и слаб мъж, фламандец, цялото лице на когото, изглежда, е било разкъсано и който след това е останал глухоням?

— Защо ми говорите за него?

— Защото той именно ме интересува.

— Напротив, случаят бе такъв, че си го спомням много добре и често мисля за него. Аз се намирах на гарата като кмет, като председател на местния Червен кръст и на Бежанския комитет, и най-после като лекар. В качеството си на кмет се стараех да събера отново семействата, да удостоверя самоличността на най-тежко ранените и на загиналите — нещо, което не винаги бе лесно. Между нас казано, погребяхме доста трупове, чиято самоличност и досега не е установена, в частност около половин дузина старци, които, изглежда, идваха от някой приют. По-късно напразно търсихме откъде бяха дошли. Всред суматохата и паниката в спомена ми се е запазила една група: цяло семейство — възрастен мъж, две жени, три-четири деца, буквално разкъсани на парчета от бомбите. Тъкмо до тази група видях мъжа, чиято глава бе превърната в кърваво парче месо и когото наредих да пренесат на една маса, след като открих с изненада, че нито е ослепял, нито е засегнат в жизненоважните органи. Вече не помня с колко шева трябваше да зашивам месата му. На няколко крачки стоеше едно малко момиченце, останало читаво, и наблюдаваше действията ми без видимо вълнение. Попитах го дали това не е някой от близките му — баща му или дядо му, но не зная какво ми отговори то на фламандски. Половин час след това, докато оперирах един ранен, видях същия човек вече на крак, тръгнал да излиза навън, последван от момиченцето. В безпорядъка, който цареше, гледката беше доста смайваща. Бях превързал главата му с огромен бинт и така той се разхождаше всред тълпата, като че ли без да си дава сметка, че е ранен, и без да го е грижа за хлапето, което припкахе по петите му. „Идете да ги върнете! — извиках аз на един от помощниците ми. — Той не е в състояние да си върви без допълнително лечение.“ Това е горе-долу всичко, което мога да ви кажа, господин комисар. Когато отново се сетих за него и започнах да разпитвам, казаха ми, че го видели да се навърта из развалините, около линейките. От север продължаваше да се стича потокът от най-различни коли, натоварени с мебели, семейства, дюшеци, понякога прасета и крави. Един от моите червенокръстци твърди, че забелязал някакъв висок, малко прегърбен мъж с неопределена възраст да се качва във военен камион заедно с малко момиченце, на което войниците помогнали да се покатери. По време на войната и след това, когато се опитвахме да сложим ред в този хаос, останаха няколко неизяснени случая. Защото в Холандия,

Фландрия и Па дьо Кале много кметства по селата бяха разрушени или ограбени, регистрите за гражданското състояние — изгорени. Вие мислите, че сте попаднали именно на този човек?

— Почти съм сигурен в това.

— Какво е станало с него?

— Преди малко го намериха обесен, а в момента съм седнал срещу някогашното малко момиченце.

— Ще ме държите ли в течение?

— Веднага щом си изясня случая. Благодаря, докторе.

Мегре изтри лицето си с кърпа, изпразни лулата си, напълни я пак и тихо каза на събеседницата си:

— А сега разправете ми вашата история.

Тя го бе наблюдавала с разширени от безпокойство очи, гризейки ноктите си, свита на кълбо в креслото като малко момиче.

Вместо да отговори, запита с неприязън:

— Защо се отнасяте с Фернан като с престъпник и сте му сложили белезници?

— За това ще поговорим по-късно, съгласни ли сте? Засега имате най-добри изгледи да помогнете на мъжа си, като ми отговаряте откровено.

Нов въпрос се появи на устните на младата жена, въпрос, който, изглежда, тя отдавна, а може би и винаги си бе задавала:

— Луд ли беше Жеф? Жеф Клаес?

— Като луд ли се държеше?

— Не зная. Аз не мога да сравнявам детството си с никое друго, нито него — с някой друг човек.

— Започнете от Дуге.

— Камиони, бежански лагери, влакове, полицаи, които разпитват стария човек — защото за мен той изглеждаше стар — и които, като не успяваха да научат от него нищо, започваха да разпитват мене. Кой сме? От кое село идваме? Не знаех. И така отивахме по-далеч, все по-далеч, и аз съм сигурна, че един ден видях Средиземно море. Спомних си за това по-късно и предположих, че бяхме стигнали до Перпинян.

— Може би Клаес се е опитвал да премине в Испания? За да замине оттам за Съединените щати?

— Откъде можех да зная? Той вече не чуваше и не говореше. За да ме разбира, гледаше внимателно устните ми и аз трябваше да

повтарям много пъти всеки въпрос.

— Защо ви водеше със себе си?

— Аз вървах с него. Мислила съм за това по-късно. Предполагам, че като съм видяла всичките си близки мъртви около мен, аз съм се уловила за първия човек до мен, който може би ми е заприличал на дядо ми.

— А как стана така, че той е взел вашето име, ако, разбира се, вашето име е наистина Клаес?

— Научих това впоследствие. Той носеше постоянно в джоба си листчета хартия и понякога пишеше върху тях няколко думи на фламандски, тъй като още не знаеше френски. Аз също не знаех. В края на краищата след няколко седмици или месеци се озовахме в Париж и той нае стая и кухня в един квартал, който никога след това не можах да открия. Не беше беден. Когато имаше нужда от пари, изваждаше изпод ризата си една-две златни монети, пришити в широк платнен пояс. Това бяха спестени пари. Дълго обикаляхме, докато се спрем на някое магазинче за бижута или стари вещи, и той влизаше плахо, ужасен от мисълта, че могат да го заловят. Разбрах причината в деня, в който задължиха евреите да носят жълти звезди. Той ми написа истинското си име на листче хартия, което след това изгори: Виктор Крулак. Той беше евреин от Литва, роден в Анверс, където като баща си и дядо си се занимавал с обработка на диаманти.

— Ходехте ли на училище?

— Да. Учениците ми се присмиваха.

— Жеф ли готвеше?

— Да, правеше много хубава скара. Не си сложи звезда. Винаги го беше страх. В участъците му правеха въртели, защото не можеше да представи документи за удостоверяване на самоличността си. Веднъж го бяха изпратили в някаква лудница, защото го вземаха за луд, но на другия ден успя да се измъкне.

— Държеше ли на вас?

— Мисля, че постъпи така, защото не искаше да ме загуби. Никога не е бил женен. Нямаше деца. Аз съм убедена, че бог ме беше изпречил на пътя му. На два пъти ни изгонваха през границата, но въпреки всичко той успяваше да се върне в Париж, намираще някоя мебелирана стая с малка кухня ту около черквата „Сакре Кьор“, ту в предградието Сент Антоан.

— Не работеше ли?

— По това време — не.

— Как прекарваше дните си?

— Скиташе, наблюдаваше хората, учеше се да чете по устните им, да разбира езика. Един ден към края на войната си дойде с фалшива лична карта, с която толкова се бе мъчил да се снабди през тези четири години. Официално той бе станал Жеф Клаес и аз бях внучката му. Заживяхме в малко по-обширно жилище недалеч от кметството, дойдоха някакви хора, за да го видят и му намерят работа. Сега не бих могла да ги позная. Аз ходех на училище. Пораснах и постъпих като продавачка в един бижутериен магазин на булевард „Бомарше“.

— Старият Жеф ли ви настани на това място?

— Да. Той работеше за разни бижутери — извършваше поправки, възстановяваше стари накити.

— Така ли се запознахте с Барийар?

— Една година по-късно. Като търговски представител, той трябваше да идва в магазина веднъж на три месеца, но започна да идва по-често и накрая ме чакаше след свършване на работния ден. Той беше красив, много весел, забавен. Обичаше живота. С него за пръв път влязох в заведение, в аперитива „Четиримата сержанти от Ла Рошел“.

— Той знаеше ли, че сте внучка на Жеф?

— Аз му казах. Разправих му нашата история. Тъй като имаше намерение да се ожени за мен, помоли ме, естествено, да го представя на дядо ми. Оженихме се и отидохме да живеем в малка частна къща във Фонтнесу-Боа, взехме и Жеф.

— Там никога ли не срещнахте Палмари?

— Бившия ни съсед? Не бих могла да кажа, след като никога не съм го виждала, откакто сме тук. Понякога Фернан канеше приятели, приятни хора, които обичаха добре да се посмеят и да си пийнат.

— А старият?

— Той прекарваше по-голямата част от времето си в бараката за сечива в дъното на градината, където Фернан му бе обзавел работилница.

— Никога в нищо ли не се усъмнихте?

— В какво е трябвало да се усъмня?

— Кажете ми, госпожо Барийар, мъжът ви има ли навик да става през нощта?

— Може да се каже, че не.

— Да е излизал от къщи нощем?

— Защо?

— Пиете ли някакъв билков чай, преди да си легнете?

— Отвара от върбинка, понякога от лайка.

— Не сте ли се събуждали последната нощ?

— Не.

— Заведете ме, моля, в банята.

Банята не беше голяма, но доста кокетно и весело подредена, облицована с жълти плочки. Над ваната беше вградена домашна аптечка. Мегре я отвори, разгледа няколко шишенца и задържа едно в ръка.

— Вие ли вземате тези хапчета?

— Дори не си спомням вече какво представляват. Стоят тук от цяла вечност. А, спомних си! Фернан страдаше от безсъние и един приятел му препоръча това лекарство.

Етикетът обаче беше нов.

— Какво има, господин комисар?

— Ами това, че предишната вечер, както и много други вечери, заедно с билковия чай, без да знаете, сте взели известно количество от това приспивателно и сте спали дълбоко. Мъжът ви се е качил на мансардата да повика Жеф и е слязъл с него в зимника.

— В зимника?

— Където има обзаведена работилница. Той го е ударил с парче оловна тръба или друг подобен предмет и след това го е обесил на тавана.

Тя извика, но не припадна, а напротив, спусна се, влезе в салона и с писклив глас се нахвърли върху мъжа си:

— Нали не е вярно, Фернан, кажи! Нали не е вярно, че си сторил това на стария Жеф?

Странно — тя отново говореше с фламандския си акцент.

Без да им даде време да се разнежат, Мегре отведе Барийар в кабинета и даде знак на Жанвие да наглежда младата жена. Предишната вечер двамата мъже се намираха в същия кабинет, но сега местата бяха разменени. Този път комисарят се бе настанил удобно във



въртящото се кресло на търговския представител, а последният стоеше пред него, загубил част от предишната си язвителност.

— Това е подло — процеди той през зъби.

— Кое е подло, Барийар?

— Да се разправяте с жени. Като сте имали да задавате въпроси, не можяхте ли на мен да ги зададете?

— Нямам никакви въпроси да ви задавам, защото предварително зная отговорите. И вие сте се досещали за това след нашия вчерашен разговор, щом като сте сметнали за необходимо да накарате да млъкне завинаги този, който представляваше слабата точка на вашата организация. След Палмари — Виктор Крулак, наречен Жеф Клаес. Нещастен човек с болен разсъдък, който би направил всичко, само и само да не го отделят от малкото момиче, което в деня на Страшния съд бе сложило ръката си в неговата ръка. Вие сте мерзавец, Барийар.

— Благодаря ви.

— Виждате ли, има мерзавци и мерзавци. На някои, като на Палмари например, мога да стисна ръка. Но вие, вие сте от най-долнопробния вид, от мерзавците, които човек не може да гледа в лицето, без да изпитва желание да удря или да храчи.

И наистина комисарят едва се сдържаше.

— Хайде де, удрайте! Сигурен съм, че адвокатът ми ще бъде възхитен от това.

— След няколко минути ще ви откарат в ареста и сигурно следобед, тази нощ или утре ще продължим този разговор.

— В присъствието на моя адвокат.

— Засега има една личност, на която дължа посещение, което по всяка вероятност ще трае доста дълго. Сещате се за кого става дума. От това посещение в крайна сметка ще зависи до голяма степен съдбата ви. Защото, след като Палмари бе ликвидиран, на върха на пирамидата оставате само двама — Алина и вие. Сега аз знам, че е трябвало да заминете двамата при първия удобен случай, но не преди да присвоите тихомълком богатството на Манюел. Алина... Фернан... Алина... Фернан... Когато ви изправя отново на разпит, ще знам кой от двамата е, не казвам виновният, защото и двамата сте еднакво виновни, а кой е истинският подбудител на това двойно престъпление. Ясно ли е?

Мегре повика:

— Жанвие! Отведи господина в ареста. Той има право да се облече прилично, но не го изпускай от очи нито за миг. Въръжен ли си?

— Да, шефе.

— Долу, където сигурно вече гъмжи от полицаи, ще намериш още някого да те придружи. До скоро виждане.

Излизайки, той спря пред госпожа Барийар:

— Не ми се сърдете, Мина, за мъките, които преживявате, и за тези, които ви очакват занапред.

— Фернан ли го е убил?

— Страхувам се, че да.

— Но защо?

— Ще трябва рано или късно да свикнете с тази мисъл: защото вашият мъж е мерзавец, бедна малка госпожо. И защото в отсрещния апартамент е намерил една самка, която е негодница като него.

Той я остави обляна в сълзи и след няколко минути влезе в зимника, където прожектори бяха заместили жълтеникавата крушка. Човек би помислил, че присъствува на филмови снимки.

Всички говореха едновременно. Фотографите снимаха. Плешивият лекар искаше малко тишина и Моерс не успя да се доближи до комисаря.

Дребничкият съдия обаче се озова съвсем близо до Мегре, който го отведе навън на чист въздух.

— Чаша бира, господин съдия?

— Не бих отказал, ако успея да се промъкна.

С мъка те се провряха през тълпата. Смъртта на стария Жеф, въпреки че той бе почти непознат, не бе минала така незабелязано, както смъртта на Манюел Палмари, и пред къщата се бяха струпали минавачи, които двама униформени полицаи трудно удържаха. Репортерите тръгнаха подир Мегре.

— Тази сутрин нямам нищо за вас, деца. След три часа, в Ке дез Орфевр.

Той отведе пълния си спътник при оверняка, където бе прохладно. Постоянните клиенти вече обядваха.

— Две големи халби бира.

— Ще се върнете ли пак там, Мегре? — попита съдията, попивайки потта от лицето си. — Доколкото разбрах, открили са и

продължават да намират в този зимник модерни инструменти за преработване на диаманти. Очаквахте ли това?

— Стават двайсет години, откак ги търся.

— Сериозно ли говорите?

— Напълно сериозно. Ходовете на всички други пионки ми бяха известни. Наздраве!

Той бавно изпразни чашата си и я остави на тезгяха, промърморвайки:

— Още една.

И добави със същото твърдо изражение на лицето:

— Трябваше още вчера да разбере. Как не се сетих за тази история в Дуге! Изпратих хората си във всички други посоки, но не и в правилната и когато най-после се сетих, беше много късно.

Той гледеше как съдържателят пълни втора халба бира. Дишаше тежко като човек, който се сдържа.

— Какво ще предприемете сега?

— Изпратих Барийар в ареста.

— Разпитахте ли го?

— Не, още е много рано. Имам друг да разпитвам преди него, сега, веднага.

Той гледеше през витрината къщата отсреща, по-специално познатия му прозорец на четвъртия етаж.

— Алина Бош?

— Да.

— У тях ли?

— Да.

— Няма ли да бъде по-податлива в кабинета ви?

— Тя никъде не се поддава лесно.

— Вярвате ли, че ще признае?

Мегре вдигна рамене, поколеба се дали да поръча трета бира, отказа се и подаде ръка на симпатичния дребен съдия, който го гледеше едновременно с възхищение и с известно безпокойство.

— До скоро виждане. Ще ви държа в течение.

— Може би ще обядвам тук и щом свършат отсреща, ще се върна в палатата.

Той не посмя да добави: „На добър час!“

С приведени като че ли под тежък товар рамене, Мегре пресече улицата, поглеждайки още веднъж прозореца на четвъртия етаж. Направиха му път да мине и един-единствен фотограф има досетливостта да снее устремилия се право напред комисар.

## СЕДМА ГЛАВА

Когато Мегре потропа шумно на вратата на апартамента, който до предния ден беше дом на Манюел Палмари, той чу вътре неравни стъпки и инспектор Жанен му отвори с вечния си вид на човек, хванат да върши нещо нередно. Жанен беше слабичко човече, което вървеше, мятайки накриво левия си крак, и приличаше на тия кучета, които сякаш постоянно очакват да ги ударят.

Дали не се страхуваше, че комисарят ще го упрекне, задето е без сако, по риза със съмнителна чистота, през чиято отворена яка се виждаха слабите му космати гърди?

Мегре едва го погледна.

— Никой ли не си е служил с телефона?

— Аз, шефе, за да кажа на жена ми...

— Обядва ли?

— Не още.

— Къде е тя?

— В кухнята.

И Мегре отново се устреми напред. Апартаментът беше в безпорядък. В кухнята, пред чиния, в която имаше не много апетитни следи от пържени яйца, Алина пушеше цигара. Тази жена не приличаше никак на наконтената и свежа Алина, на „младата госпожа“, която се грижеше за външността си от рано сутринта, за да излезе да пазарува в квартала.

Изглежда, че си бе метнала само вехтата домашна роба, прилепнала по тялото ѝ от потта. Черните ѝ коси не бяха сресани, по лицето ѝ нямаше грим. Не беше се къпала и от нея лъхаше на готвено.

Не за пръв път Мегре констатираше подобно нещо. Познавал бе доста жени, кокетни и грижливо гледани, каквато бе и Алина, които само за един ден, останали сами със себе си след смъртта на съпруга или любовника, се бяха занемарявали по същия начин.

Вкусовете и държането им рязко се променяха. Започваха да се обличат по-крещящо, да говорят с груб глас, да употребяват думи,

които дълго се бяха мъчили да забравят, като че ли натурата им отново се проявяваше.

— Ела!

Тя познаваше достатъчно комисаря, за да разбере, че този път играта бе сериозна. И въпреки това не побърза да стане, смачка цигарата си в мазната чиния, сложи пакетчето в джоба на пенъора си и отиде до хладилника.

— Жаден ли сте? — запита тя след кратко колебание.

— Не.

Тя не настоя, взе за себе си бутилка коняк и една чаша от шкафа.

— Къде ще ме водите?

— Казах ти да дойдеш — със или без коняк.

Той я накара да прекоси хола и я бутна не особено любезно в кажибито на Палмари, където подвижното кресло още напомняше за присъствието на стария каид.

— Седни, легни или стой права... — измърмори комисарят, сваляйки самото си и търсейки лулата си в джоба.

— Какво се е случило?

— Случи се това, че играта свърши. Дойде време за уреждане на сметките. Това ти е ясно, нали?

Тя бе седнала на ръба на жълтата кушетка с кръстосани крака, а трепереца ѝ ръка се мъчеше да запали цигарата, стисната на крайчеца на устните ѝ.

Малко я бе грижа, че се виждаше част от бедрата ѝ. Малко го бе грижа и Мегре. Облечена или гола, минало бе времето, когато тя можеше да изкуши някой мъж.

Комисарят присъствуваше на нещо като сгромолясване. Той я бе виждал уверена в себе си, често арогантна, тя му се подиграваше с язвителен глас или го нагрубяваше с думи, които караха Манюел да се намесва.

Виждал я бе в естествената ѝ хубост, излъчваща още онзи мирис на лекия живот на паднало момиче, който я правеше съблазнителна.

Виждал я бе обляна в сълзи — като жена с разкъсано от болка сърце или като артистка, играеща толкова добре ролята си на съкрушена жена, че той се бе хващал на играта ѝ.

Сега виждаше само едно подгонено животно, свито на кълбо от страх, който не може да скрие, и се пита каква ще бъде съдбата му.

Мегре опипваше подвижното кресло, обръщаше се на всички страни и най-после седна на него в позата, в която тъй често бе виждал Палмари.

— Той преживя тук три години, беше пленник на този механизъм.

Мегре като че ли говореше на себе си, потърси с ръце ръчките и ги завъртя наляво и надясно.

— Само ти му беше връзка с външния свят.

Тя извърна глава смутена, че вижда в креслото на Манюел мъж със същата мощна осанка. Мегре продължаваше да говори, като че ли тя не го интересуваше.

— Той беше гангстер от старата школа, от тези, които пипат бавно, но здраво. А старите знаеха да се пазят много по-добре от днешните младоци. И преди всичко те никога не позволяваха на жените да се месят в работата им, освен когато като сутеньори ги караха да работят за тяхна сметка. Манюел се беше издигнал над този стадий. Чуваш ли?

— Чувам — измънка тя с глас на малко момиче.

— Истината е, че малко късно старият крокодил се влюби в теб като някой гимназист, влюби се в едно паднало момиче, което бе прибрал от улица „Фонтен“ пред някакъв долнопробен хотел. Той бе натрупал състояние, което би му позволило да се оттегли на брега на Марна или някъде на юг. Бедният глупак си бе въобразил, че ще може да направи от теб истинска дама. Облече те като буржоазка. Научи те да се държиш прилично. Нямаше нужда само да те учи да смяташ, защото да смяташ ти си знаела още като си се родила. Само колко нежна се показваше към него! Ах, папа! Ох, папа! Добре ли се чувствуваш, папа? Не искаш ли да отворя прозореца, папа? Не си ли жаден, папа? Една малка целувчица от твоята Алина?

Той се изправи и внезапно изрева:

— Мръснице!

Тя не се стресна, не помръдна. Знаеше, че в гнева си той бе способен да стовари върху лицето ѝ не само ръката си, но и юмука.

— Ти ли го подведе да припише сградите на твое име? А сметките в банката? Няма значение! Докато той е седял тук, затворен между четири стени, ти си се срещала със съучастниците му,

предавала си нарежданията му, прибирала си диамантите. Все още ли нямаш нищо да кажеш?

Цигарата падна от пръстите ѝ и с върха на пантофа си тя я смачка на килима.

— От колко време насам си любовница на този самомнителен самец Фернан? От една година, от три години или от няколко месеца? Хотелът на улица „Етоал“ е бил съвсем удобен за срещите ви. И един ден един от двамата ви — Фернан или ти — е бил обзет от нетърпение. Колкото и непълноценен да беше, Манюел си оставаше як и можеше да живее още десет-петнайсет години. Приличното състояние, което бе натрупал, можеше да го изкуши да отиде да прекара старините си другаде — някъде, където ще го разхождат из градината, където ще се чувства всред природата. Фернан ли или ти не можа да понесеш тази мисъл? Твой ред е да говориш, но побързай!

С тежки стъпки той закрачи от единия прозорец до другия, поглеждайки към улицата.

— Слушам.

— Нямам какво да кажа.

— Ти ли беше?

— Нямам нищо общо с това.

И сякаш с усилие добави:

— Какво направихте с Фернан?

— Той е в ареста, където се мъчи да измисли нещо, очаквайки да го разпитам.

— Нищо ли не каза?

— Няма значение какво е казал. Аз другояче поставям въпроса. Лично ти не си убила Манюел, това е ясно. Фернан е свършил тази работа, докато ти си пазарувала. Колкото до второто престъпление...

— Какво второ престъпление?

— Наистина ли не знаеш, че има още един убит в къщата?

— Кой?

— Хайде де! Помисли си малко, ако не разиграваш комедия. Палмари е изваден от строя. Но Барийар, когото никога никога не е подозирал, изведнъж е намесен в аферата от полицията. Вместо да ви отведат и двамата в Ке дез Орфевр и да ви направят очна ставка, оставят ви всеки в дупката си, ти тук, той отсреща с жена си, без връзка с външния свят, без връзка помежду ви. И какво се получава от



това? Ти се мъкнеш от леглото си до креслото, от креслото до кухнята, където ядеш каквото ти падне, без даже да си дадеш труд да се умиеш. А той се пита какво всъщност знаем ние. И най-вече — кой още може да свидетелствува и да го натопи. Право или криво, той не се бои, че ти ще проговориш. Само че горе, в една от мансардите, има едно второстепенно действащо лице — един може би малко налудничав старец, може би по-хитър, отколкото изглежда, и има опасност да издаде играта.

— Старият Жеф мъртъв? — смънка тя.

— Не се ли досещаше, че той ще бъде първият в списъка?

Тя го гледаше втренчено, объркано, без да знае вече на какво да се опре.

— Как?

— Намериха го обесен тази сутрин в зимника на Барийар, в отдавна превърнатия в работилница зимник, където Жеф Клаес, поточно Виктор Крулак, е преработвал крадените скъпоценни камъни. Той не се е обесил сам. Някой е отишъл горе да го повика. Примабил го е в зимника и там, преди да му надене въжето на шията, го е убил.

Той говореше бавно, без нито веднъж да погледне младата жена в очите.

— Сега вече не става дума за обири на скъпоценни камъни или за любовни срещи в хотел „Бюсиер“. Става дума за две убийства, поточно за две хладнокръвни, предумишлени убийства. И поне една глава е поставена на карта.

Неспособна повече да стои седнала, тя стана и на свой ред закрачи из стаята, като се пазеше да не минава близо до комисаря.

— Какво мислите вие? — я чу той да промълвя.

— Че Фернан е звяр и че ти си женската на този звяр. Че си живяла тук месеци и години с този, когото наричаше папа и който ти имаше доверие, а си дебнела всеки удобен момент да отидеш да се въргаляш в леглото с онзи гамен. Че трябва да сте били еднакво нетърпеливи — и ти, и той. Няма значение кой е държал пистолета, който е убил Манюел.

— Не съм аз.

— Седни тук!

Той сочеше подвижното кресло и тя се вцепени с широко отворени очи.

— Седни тук!

Изведнъж той сграбчи ръката ѝ, за да я накара насила да седне там, където той искаше.

— Не мърдай. Ще те поставя точно на мястото, където стоеше той през по-голямата част на деня. Тук! Така! Да можеш с една ръка свободно да стигаш радиото, а с другата — списанията. Точно така ли беше?

— Да.

— А къде се намираше пистолетът, без който Манюел не правеше и две крачки?

— Не знам.

— Лъжеш, защото всяка сутрин си виждала Палмари да го оставя там, след като го е отнасял вечер в стаята си. Вярно ли е?

— Може би.

— Не „може би“, дявол да го вземе! Това е истината! Ти забравяш, че съм идвал тук двайсет-трийсет пъти да приказвам с него.

В креслото, в което Манюел бе убит, тя седеше вцепенена, с безкръвно лице.

— А сега внимавай добре какво ще ти кажа. Ти отиваш издокарана на пазар, след като си целунала по челото папа, изпращайки му последна усмивка от вратата на хола. Предположи, че в този момент оръжието е все още на мястото си зад радиото. Фернан влиза, отключвайки със своя ключ — той си има собствен ключ, който му позволява да се свързва с шефа, когато е необходимо. Виж хубаво разположението на мебелите. Представяш ли си Фернан да заобикаля креслото и да посяга с ръка зад радиото, за да вземе пистолета и да изстреля първия куршум в тила на Манюел? Не, мила моя! Палмари не бе вчерашен хлапак и щеше да се усъмни още в първия момент. Истината е, че когато си целунала папа, когато си се усмихвала на вратата, когато си излизала с бодра крачка като млада, хубава и кокетна жена, въртейки малкия си задник, пистолетът вече е бил в ръчната ти чанта. Всичко е било разчетено до минута. Достатъчно е било на площадката на стълбището да го пъкнеш в ръката на Фернан, който в този момент уж случайно излиза от къщи. Докато ти влизаш в асансьора и ходиш да пазаруваш пряно апетитно месо и зеленчук още с градински дъх, той е стоял вкъщи и е чакал уговорения час. Вече не е било необходимо да заобикаля креслото на стария и да си пъкна ръката

между него и радиото. Само едно бързо движение след няколкото разменени думи. Знам как Манюел се грижеше за оръжието си. Пистолетът е бил прилежно смазан и аз съм сигурен, че в чантата ти ще открият следи от смазката.

— Не е вярно! — изкрещя тя, хвърляйки се върху Мегре, удряйки го с юмруци по раменете и лицето. — Аз не съм го убила! Фернан го уби! Той извърши всичко! Той даде идеята за всичко!

Без да си дава труд да се предпази от ударите, комисарят се задоволи да повика:

— Жанен! Ела се позанимай с нея!

— Да ѝ сложа ли белезниците?

— Докато се укроти. Дръж! Да я сложим да легне на канапето. Ще ти изпратя нещо за ядене, а пък аз ще се опитам да намеря някъде отворено заведение, за да обядвам. След това, ще не ще, ще трябва да се облече или ще я облечем насила.

## ОСМА ГЛАВА

— Най-напред една бира, майсторе!

Малкото ресторантче още миришеше на готвеното за обяд, но книжните покривки бяха изчезнали от масите и един-единствен консуматор четеше вестник в ъгъла.

— Ще може ли вашият келнер да занесе два-три сандвича и бутилка червено вино отсреща на четвъртия етаж, апартамента вляво?

— А вие? Обядвахте ли? Свърши ли се там? И вие ли искате сандвичи? С канталска шунка?

Мегре усещаше потта под дрехите си. Едрото му тяло бе празно, ръцете и краката му бяха омекнали като на човек, преборил се със силна треска, която внезапно си е отишла.

Часове наред той бе устремен към една цел, безразличен към заобикалящата го позната среда, и сега щеше да му бъде трудно да каже кой ден от седмицата е. Изненада се, като видя, че стенният часовник показваше два и половина.

Какво беше забравил? Смътно си даде сметка, че бе пропуснал да отиде на някаква среща, но с кого? А, да! С Жело-син, на авеню „Гоблен“, който трябваше да изготви списък на бижутерите, посещавани от Фернан Барийар.

Събитията бяха изпреварили всичко това. Списъкът щеше да му потрябва по-късно и комисарят си представяше дребния съдия, който през следващата седмица щеше да призовава един след друг свидетелите в разхвърляния си кабинет, попълвайки лека-полека все по-издуващата се следствена папка.

Светът отново оживяваше около Мегре. Той отново чуваше уличните шумове, отново забелязваше отблясъците на слънцето, дъвчейки бавно и с наслада сандвича си.

— Хубаво ли е това вино?

— Малко тежичко за вкуса на някои — това се дължи на факта, че не е подправено. Получавам го направо от моя шурей, който налива от него само двайсетина бъчви годишно.

Той пийна от същото вино, което беше изпратил на Жанен, и когато напусна гостилницата на оверняка, вече бе загубил заплашителния си вид на раздразнен бик.

— Кога най-после моята къща отново ще се усмири? — изхленчи портиерката, когато Мегре мина покрай нея.

— Скоро, скоро, драга госпожо.

— А наемите, на младата госпожа ли да продължавам да ги предавам?

— Съмнявам се. Съдия-следователят ще реши.

Асансьорът го отведе на четвъртия етаж. Той позвъни най-напред на вратата вдясно, където госпожа Барийар му отвори със зачервени очи, облечена в същия пенъоар, който носеше сутринта.

— Идвам да ви кажа довиждане, Мина. Извинете, че ви наричам така, но не мога да се въздържа да не мисля за малкото момиченце, сложило в Дуге ръчичката си в ръката на мъжа с окървавеното лице, тръгнал право пред себе си, без да знае къде отива.

— Вярно ли е, господин комисар, че моят мъж е...

Тя не смееше да произнесе думата убиец.

Той кимна утвърдително глава.

— Вие сте млада, Мина. Кураж!

Стиснала устни, за да сдържи сълзите си, госпожа Барийар едва успя да пошепне:

— Как можах да не забележа нищичко?

Изведнъж тя се хвърли на гърдите на Мегре и той я остави да се наплаче. Може би един ден тя щеше да намери нова опора в живота, друга ръка, на която да се облегне.

— Обещавам ви да дойда пак да ви видя. Грижете се за себе си. Животът е пред вас.

Оттатък Алина бе седнала на ръба на кушетката.

— Тръгваме — извести Мегре. — Желаете ли да се облечете или предпочитате да ви отведат така, както сте?

Тя го изгледа с поглед на човек, който добре е размислил и е взел решение.

— Ще го видя ли?

— Да.

— Още днес?

— Да.

— И ще мога да му говоря?

— Да.

— Колкото поискам?

— Колкото поискате.

— Имам ли право да взема един душ?

— При условие вратата на банята да стои отворена.

Тя вдигна рамене. Малко я бе грижа дали ще я гледат или не. Близо цял час се занимава с тоалета си — вероятно никога през живота си не се бе грижила толкова за външния си вид.

Даде си труд да измие косата си и да я изсуши с електрически сешоар, и дълго се колеба, преди да избере костюм от черен сатен със строга кройка.

През цялото време тя запази твърдия си поглед и решителните черти на лицето си.

— Жанен! Слез да видиш дали има долу някоя от нашите коли!

— Отивам, шефе.

За малко Мегре и младата жена останаха сами в хола. Тя слагаше ръкавиците си. Слънцето обилно навлизаше през двата прозореца, разтворени към улицата.

— Признайте, че имахте слабост към Манюел — пошепна тя.

— В известен смисъл — да.

След кратко колебание, без да го гледа, тя добави:

— И към мен също, нали?

И той повтори:

— В известен смисъл.

След като отвори вратата, затвори я след себе си и Алина и сложи ключа в джоба си. Те слязоха с асансьора. Един от инспекторите беше на волана в черна кола. На тротоара Жанен не знаеше какво да прави.

— Прибери се у вас и поспи десетина часа без прекъсване.

— Ако мислите, че жената и децата ще ме оставят да спя! Все пак благодаря, шефе!

Инспекторът в колата бе Ваше и комисарят му пошушна нещо. После се настани на задната седалка до Алина. След стотина метра младата жена, която гледаше навън, се обърна към спътника си:

— Къде отиваме?

Вместо по най-прекия път до Следствената полиция колата минаваше по Авенюто на Великата армия и обиколи площад „Етоал“ за да слезе по „Шанз-Елизе“.

Тя гледаше с широко отворени очи, знаеше, че сигурно никога вече няма да види отново тази гледка. А ако един ден това все пак се случеше, тя щеше да бъде стара жена.

— Нарочно ли направихте това?

Мегре въздъхна, без да отговори. След двадесет минути тя го последва в кабинета му, където комисарят влизаше отново с видимо задоволство.

Машинално той подреди лулите си, постоя пред прозореца и най-после отвори вратата на бюрото на инспекторите.

— Жанвие!

— Да, шефе!

— Би ли слязъл до ареста да ми доведеш Барийар? Седнете, Алина.

Сега той се държеше с нея така, сякаш нищо не се бе случило. Човек би казал, че аферата вече не го занимаваше, че целият случай е бил като един антракт в живота му.

— Ало! Дайте ми моля съдия-следователя Анслен. Ало!... Ало!... Съдията Анслен? Мегре се обажда. Да, в кабинета си съм. Току-що пристигам, придружен от една млада жена, която познавате. Не, но след малко и това ще стане. Питам се, дали не бихте желали да присъствувате на очната ставка? Да. Веднага. Очаквам го всеки момент.

Той се подвоуми дали да свали сакото си, но не го направи заради съдията, който щеше да дойде.

— Нервна ли сте?

— Вие какво мислите?

— Мисля, че ще присъствуваме на борба между диви зверове.

Очите на жената светнаха.

— Ако имахте оръжие, не бих дал пет пари за кожата му.

Дребничкият весел съдия влезе пръв и погледна любопитно младата жена в черно, която тъкмо сядаше.

— Заемете моето място, господин съдия.

— Не искам да...

— Моля ви. Моята роля всъщност приключи. Остават само някои проверки, разпити на свидетели, докладите, които ще напиша и ще ви предам. Една седмица писмена работа.

В коридора се чу шум от стъпки. Жанвие почука на вратата и бутна в кабинета Фернан с белезници на китките.

— Колкото до тези двамата, занапред те са ваши.

— Да му сваля ли белезниците, шефе?

— Струва ми се, че няма да е разумно. А ти остани тук. Ще отида да се уверя, че оттатък има яки мъже.

Алина се бе изправила като пружина, сякаш душеше миризмата на мъжа, който дълго време е бил неин любовник.

Не любовник, а самец. Както тя е била неговата самка.

Два звяра се гледаха в тоя тих кабинет така, както биха се гледали на арената или в джунглата.

Устните и на двамата потръпваха, ноздрите им се свиваха. Фернан пръв изсъска:

— Какво си...

Настръхнала срещу него, с тяло, издадено напред, с опънати мускули, тя приближи изкривеното си от злоба лице и го заплю в лицето.

Без да се изтрие, на свой ред той направи крачка напред със заплашително протегнати ръце, а през това време дребният съдия се озърташе, чувствайки се неудобно в креслото на Мегре.

— Ти ли, мръснице...

— Негодник!... Уличник!... Убиец!...

Тя успя да издере лицето му, но въпреки белезниците той сграбчи протегнатата ѝ ръка и я изви, наведен над нея, с неописуема омраза в очите.

Застанал прав между писалището си и стаята на инспекторите, Мегре даде знак и двама души се спуснаха да разтърват двойката, която се бе търколила на пода.

За няколко секунди настана объркване, най-после успяха да изправят Барийар с окървавено лице и да го задържат, докато Алина, с разранени китки, бе изтласкана към стола ѝ.

— Аз считам, господин съдия, че ще бъде уместно да ги разпитаме поотделно. По-трудно ще бъде да ги накараме да мълчат, отколкото да говорят.



Луи Анслен стана, отведе Мегре до прозореца и наведен към него, все още разстроен от това, което бе видял, каза тихо:

— Никога досега не бях присъствувал на подобен изблик на омраза, на такова избухване на животински инстинкти!

През рамото му Мегре подхвърли към Жанвие:

— Можеш да ги затвориш.

И добави с ирония:

— Поотделно, разбира се.

Мегре бе обърнал лице към спокойната гледка на Сена и дори не ги погледна, когато излизаха. Очите му търсеха по брега познатия силует на рибар. От години насам той го наричаше „моят рибар“, въпреки че положително човекът не винаги бе, един и същ. Важното бе винаги да има някой, който да лови риба близо до моста „Сен Мишел“.

Един влекач теглеше четири шлепа срещу течението, наклонявайки назад комина си, за да мине под каменния свод.

— Кажете ми, Мегре, кой от двамата според вас...

Комисарят помълча, докато запали лулата си, и продължавайки да гледа навън, каза:

— Съдията сте вие, нали? Аз мога само да ви ги предам такива, каквито са.

— Не беше приятно за гледане.

— Не, не беше приятно за гледане. И в Дуге също не е било приятно.

Епаленж, 9 март 1965 г.

# ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

**МОЯТА БИБЛИОТЕКА**



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.